

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
NACRT**

**ZAKON
O SAMOSTALNIM PREDUZETNICIMA**

Banja Luka, februar 2024. godine

ZAKON O SAMOSTALNIM PREDUZETNICIMA

GLAVA I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se poslovna obilježja i registracija poslovanja samostalnih preduzetnika, osposobljavanje za sticanje majstorskog zvanja, organizovanje samostalnih preduzetnika i vođenje registra samostalnih preduzetnika.

Član 2.

Cilj donošenja ovog zakona je razvoj i unapređivanje poslovanja samostalnih preduzetnika (u daljem tekstu: preduzetnika), zaštita starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti.

Član 3.

Postupak registracije samostalnih preduzetnika zasniva se na sljedećim načelima:

- 1) prioriteta, koje podrazumijeva da registracioni organ postupa po urednim pojedinačnim zaprimljenim zahtjevima za registraciju preduzetnika (u daljem tekstu: zahtjev) prema redoslijedu njihovog prijema,
- 2) jednoobraznosti zahtjeva, koje podrazumijeva da se registracija preduzetnika sprovodi na jedinstvenom obrascu u koji podnosilac upisuje odgovarajuće podatke radi registracije,
- 3) formalnosti, koje podrazumijeva da registracioni organ donosi akte na osnovu podataka iz zahtjeva i priloženih dokaza,
- 4) javnosti i dostupnosti, koje podrazumijeva da svako, bez dokazivanja pravnog interesa, može ostvariti neposredan uvid u podatke upisane u registre preduzetnika, osim ako javnost i dostupnost nije ograničena posebnim propisom,
- 5) vremenskog nastanka, koje podrazumijeva da se podaci vode u registru prema vremenu njihovog upisa,
- 6) jednakosti, koje podrazumijeva zabranu svakog vida diskriminacije, odnosno nasilja ili uznemiravanja na osnovu pola, jezika, nacionalne pripadnosti, vjeroispovijesti, socijalnog porijekla, obrazovanja, imovinskog stanja, političkog i drugog uvjerenja.

Član 4.

(1) Pojedini pojmovi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) preduzetnička djelatnost je svaka privredna djelatnost utvrđena klasifikacijom djelatnosti koju preduzetnik obavlja proizvodnjom, prometom i pružanjem usluga na tržištu, a radi sticanja dobiti, te za čije obavljanje nije potrebna druga forma organizovanja,

2) zanatska djelatnost je poseban oblik preduzetničke djelatnosti koja obuhvata zanatsku proizvodnju i pružanje zanatskih usluga,

3) preduzetnik je fizičko lice registrovano u registru preduzetnika za obavljanje preduzetničke djelatnosti radi sticanja dobiti u svoje ime i za svoj račun,

4) zanatlija je fizičko lice koje je registrovano za obavljanje zanatske djelatnosti,

5) organizacione jedinice preduzetnika su njegovo sjedište i izdvojene jedinice,

6) registracija preduzetnika je postupak upisa podataka u registar preduzetnika, koji se sprovodi u skladu sa ovim zakonom, a obuhvata osnivanje, promjenu podataka i prestanak obavljanja djelatnosti preduzetnika,

7) registar preduzetnika je jedinstvena evidencija podataka, dokumenata i akata koji se dostavljaju i donose u postupku registracije preduzetnika,

8) centralni registar preduzetnika je jedinstvena elektronska baza koja obuhvata podatke iz registara preduzetnika, kao i druge podatke od značaja za praćenje poslovanja preduzetnika,

9) registracioni organ je organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove privrede, koji sprovodi postupak registracije preduzetnika,

10) jedinstvena elektronska aplikacija je programsko rješenje za registraciju preduzetnika i dio je Jedinstvenog informacionog sistema za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj.

(2) Na postupak koji nije uređen ovim zakonom primjenjuju se odredbe propisa kojim se uređuje opšti upravni postupak.

(3) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

POSLOVNA OBILJEŽJA PREDUZETNIKA

1. Preduzetničke djelatnosti i mjesta njihovog obavljanja

Član 5.

(1) Preduzetnik može obavljati jednu ili više djelatnosti od kojih je jedna pretežna, ako ispunjava uslove za njihovo obavljanje.

(2) Preduzetničke djelatnosti određuju se po razredu djelatnosti, a prema najnižem hijerarhijskom nivou klasifikacije djelatnosti.

(3) Preduzetnik određuje pretežnu djelatnost prilikom podnošenja zahtjeva.

(4) Pretežna djelatnost je ona djelatnost prema kojoj je preduzetnik planirao ostvariti, odnosno ostvaruje najveće učešće u ukupnom prihodu.

(5) Preduzetnik je dužan da promijeni pretežnu djelatnost u slučaju kada u dvije uzastopne fiskalne godine ostvari najveći prihod po osnovu iste djelatnosti koja nije njegova pretežna djelatnost.

(6) Djelatnosti za koje je registrovan u sjedištu i izdvojenim jedinicama preduzetnik može obavljati u spoljnotrgovinskom poslovanju, u skladu sa propisima kojima se uređuje spoljnotrgovinsko poslovanje.

Član 6.

(1) Preduzetnik obavlja djelatnost u poslovnom prostoru.

(2) Preduzetnik koji posluje u poslovnom prostoru može obavljati djelatnost i van poslovnog prostora, i to kada je po prirodi same djelatnosti takvo obavljanje moguće ili uobičajeno, te ako je to u skladu sa posebnim propisima koji se odnose na njegovo poslovanje.

(3) Preduzetnik može poslovati i bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru pod sljedećim uslovima:

1) da se određena djelatnost zbog svoje prirode može obavljati na otvorenom prostoru ili kod naručioca posla ili u stambenom prostoru,

2) da posebni propisi ne utvrđuju obavezu za preduzetnika da u poslovnom prostoru obavlja određenu preduzetničku djelatnost.

(4) Ministar privrede i preduzetništva (u daljem tekstu: ministar) donosi pravilnik kojim se uređuju uslovi i lista djelatnosti koje se mogu obavljati u stambenom prostoru ili bez poslovnog prostora po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za pojedinu preduzetničku djelatnost i Komore samostalnih preduzetnika Republike Srpske (u daljem tekstu: Komora).

(5) U stambenom prostoru ili bez poslovnog prostora preduzetnik može obavljati samo djelatnosti koje su propisane pravilnikom iz stava 4. ovog člana.

2. Zanatske djelatnosti i tradicionalni zanatski proizvodi

Član 7.

(1) Zanatska proizvodnja podrazumijeva proces rada koji nije podijeljen na pojedine radne operacije, pri čemu se mogu koristiti mašine i tehnička oprema koje nemaju svojstva pokretne trake ili automatizovanog procesa rada, uz uslov da se korišćenjem tih mašina i opreme ne postiže serijska proizvodnja koja je karakteristična za industrijsku proizvodnju.

(2) Zanatske usluge obuhvataju popravku i održavanje proizvoda, uređaja, objekata, kao i pružanje ličnih uslužnih djelatnosti.

(3) Ministar, uz prethodnu saglasnost ministarstva nadležnog za pojedinu preduzetničku djelatnost i pribavljenog mišljenja Komore, donosi pravilnik o djelatnostima koje se smatraju zanatskom proizvodnjom i zanatskim uslugama.

(4) Preduzetnik obavlja zanatsku djelatnost ako jednu od djelatnosti iz stava 3. ovog člana obavlja kao pretežnu djelatnost, odnosno osnovnu djelatnost izdvojene jedinice.

(5) Majstorsko zvanje obezbjeđuje sticanje specifičnih stručno-teorijskih i praktičnih znanja za obavljanje određene zanatske djelatnosti, vještina i kompetencija potrebnih za samostalno vođenje poslovanja, te znanja potrebnih za obučavanje drugih lica u zanatskoj djelatnosti.

(6) Zanatlija stiče majstorsko zvanje polaganjem majstorskog ispita u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja odraslih, kojima se uređuje donošenje programa, način i uslovi za polaganje majstorskog ispita.

Član 8.

(1) Tradicionalni zanatski proizvod je proizvod koji je izrađen, odnosno doraden pretežno ručnim radom, upotrebom tradicionalnih ili savremenih alata, pod uslovima i na način kojim se čuva i odražava izraz tradicionalnog narodnog stvaralaštva, znanja i vještina.

(2) Tradicionalni zanatski proizvodi mogu biti:

1) proizvodi starog zanata,

2) proizvodi umjetničkog zanata,

3) proizvodi domaće radinosti.

(3) Zanatski proizvod ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana ako se za njega dodijeli certifikat tradicionalnog zanatskog proizvoda.

(4) Organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove privrede vodi postupak za dodjelu certifikata tradicionalnog zanatskog proizvoda.

(5) Organ iz stava 4. ovog člana dužan je da, u roku od osam dana od dana donošenja rješenja o dodjeli certifikata tradicionalnog zanatskog proizvoda, dostavi Ministarstvu privrede i preduzetništva (u daljem tekstu: Ministarstvo) rješenje u elektronskoj i pisanoj formi, kao i ostale dokumente na osnovu kojih je vođen postupak za sticanje tog certifikata.

Član 9.

(1) Tradicionalni zanatlija je fizičko lice koje posjeduje znanja i vještine za izradu tradicionalnih zanatskih proizvoda.

(2) Ministarstvo dodjeljuje fizičkom licu zvanje tradicionalnog zanatlije na osnovu certifikata za tradicionalni zanatski proizvod koji je izdat na ime tog fizičkog lica.

(3) Uz rješenje o sticanju zvanja iz stava 2. ovog člana, Ministarstvo izdaje i certifikat tradicionalnog zanatlije za fizičko lice koje stiče to zvanje.

(4) Ministarstvo vodi registar tradicionalnih zanatlija i certifikovanih tradicionalnih zanatskih proizvoda.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju djelatnosti, uslovi i postupak za dodjelu certifikata tradicionalnog zanatskog proizvoda i tradicionalnog zanatlije, sadržaj i izgled tih certifikata, njihovu upotrebu i pravila umnožavanja, kao i sadržaj i način vođenja registra tradicionalnih zanatlija i certifikovanih tradicionalnih zanatskih proizvoda.

(6) Ministarstvo na svojoj internet stranici objavljuje imena lica koja imaju zvanje tradicionalnog zanatlije i njihove tradicionalne zanatske proizvode.

3. Opšta pravila za poslovanje preduzetnika

Član 10.

(1) Prije početka obavljanja djelatnosti u formi preduzetnika, fizičko lice dužno je da se registruje kod nadležnog registracionog organa i obavezno je posjedovati rješenje o registraciji osnivanja.

(2) Fizičko lice može se jednom registrovati kao preduzetnik i otvoriti više izdvojenih jedinica.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, fizičko lice može se dva puta registrovati kao preduzetnik samo u slučaju kada u okviru jednog registrovanog poslovanja obavlja djelatnost koja se prema posebnom propisu obavlja kao isključiva djelatnost.

(4) Isključiva djelatnost je djelatnost za koju posebni propisi ne dopuštaju da se uz njeno obavljanje mogu istovremeno obavljati i druge preduzetničke djelatnosti.

(5) Fizičko lice može se registrovati za poslovanje u formi preduzetnika ako:

1) ispunjava opšte uslove za registraciju iz ovog zakona, kao i određeni posebni uslov, ako posebni propis utvrđuje obavezu ispunjenosti tog uslova u postupku registracije preduzetnika,

2) odredbe posebnog propisa u vezi sa radno-pravnim ili drugim statusom fizičkog lica dopuštaju da se to lice registruje kao preduzetnik.

(6) Fizičko lice stiče svojstvo preduzetnika donošenjem rješenja o registraciji osnivanja.

- (7) Preduzetnik u pravnom prometu istupa u svoje ime i za svoj račun.
- (8) Izuzetno od stava 7. ovog člana, preduzetnik može putem punomoćja ovlastiti drugo fizičko lice da preuzima određene poslove u ime i za račun preduzetnika.

Član 11.

(1) U toku poslovanja preduzetnik je dužan da ispunjava uslove uređene u posebnim propisima u vezi sa prostorom, opremom i kadrovima za svaku djelatnost koju obavlja.

(2) Odredbe zakona i drugih propisa iz oblasti radnih odnosa, tehničke opremljenosti, zaštite na radu i zaštite i unapređivanja životne sredine, energetske efikasnosti, zaštite od buke, kao i sanitarni, zdravstveni i drugi propisani uslovi koji se odnose na privredna društva, shodno se primjenjuju i na obavljanje preduzetničke djelatnosti.

Član 12.

(1) Preduzetnik može zapošljavati radnike.

(2) Međusobna prava, obaveze i odgovornosti preduzetnika i lica koje zapošljava uređuju se ugovorom o radu, koji se zaključuje u skladu sa Zakonom o radu, kolektivnim ugovorom i drugim propisima kojima se uređuju radni odnosi.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, preduzetniku u toku poslovanja i u njegovom prisustvu mogu pomagati lica bez zasnivanja radnog odnosa, i to:

1) članovi porodičnog domaćinstva preduzetnika starosti od 15 do 18 godina i članovi koji su korisnici penzije,

2) članovi porodičnog domaćinstva preduzetnika koji ima zvanje tradicionalnog zanatlije tokom izrade tradicionalnih zanatskih proizvoda, te u drugim poslovima koji su u vezi sa tim proizvodima.

(4) Lica iz stava 3. ovog člana dužna su da ispunjavaju odgovarajuće zdravstvene uslove, a koji su propisani za djelatnost koju preduzetnik obavlja.

(5) Članovima porodičnog domaćinstva, u smislu ovog zakona, smatraju se bračni i vanbračni supružnik, djeca, usvojenici i pastorki koji imaju najmanje 15 godina, roditelji, usvojioci i lica koja je preduzetnik dužan da izdržava, a koja žive sa njim u zajedničkom domaćinstvu.

Član 13.

(1) Preduzetnik je odgovoran za zakonito poslovanje i za zakonit rad lica koja zapošljava.

(2) Preduzetnik za sve obaveze nastale u vezi sa obavljanjem preduzetničke djelatnosti odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

(3) Odgovornost za obaveze iz stava 2. ovog člana ne prestaje sa utvrđivanjem prestanka obavljanja djelatnosti preduzetnika.

(4) Preduzetnik ima pravo na naplatu svojih potraživanja koja su nastala tokom poslovanja, kao i nakon utvrđivanja prestanka obavljanja djelatnosti.

Član 14.

(1) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave, a uz prethodno pribavljeno mišljenje Komore i Privredne komore Republike Srpske, svojim aktom određuje raspored početka i završetka radnog vremena za pojedine preduzetničke djelatnosti.

(2) Radno vrijeme organizacionih jedinica preduzetnika zavisi od djelatnosti koje preduzetnik u obavlja u tim jedinicama.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, preduzetnici mogu da rade 24 časa dnevno pod sljedećim uslovima:

1) da obavljaju djelatnost putem samouslužnog automata, koji se stavlja u pogon pomoću novca i ne zahtijeva stalno prisustvo radnika,

2) da se putem samouslužnog automata ne prodaju alkoholna pića.

(4) Pravo na radno vrijeme iz stava 3. ovog člana odnosi se isključivo na organizacione jedinice u kojima preduzetnik obavlja djelatnost pod propisanim uslovima.

(5) U slučaju da preduzetnik u okviru jedne organizacione jedinice obavlja više preduzetničkih djelatnosti koje su međusobno povezane i upućujuće, radno vrijeme se određuje po pretežnoj djelatnosti.

(6) Preduzetničke djelatnosti su povezane i međusobno upućujuće ako se prema svojoj prirodi i karakteristikama mogu obavljati u istom prostoru.

4. Vrijeme poslovanja i vrste zanimanja preduzetnika

Član 15.

(1) Preduzetnik u svim organizacionim jedinicama posluje u toku cijele godine.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, preduzetnik može poslovati i u određenom periodu ili periodima godine pod uslovom da obavlja periodičnu preduzetničku djelatnost, odnosno u sljedećim slučajevima:

1) da periodično posluje u svim organizacionim jedinicama u jedinstvenom periodu ili

2) da periodično posluje u izdvojenim jedinicama, uz obavezu da u sjedištu posluje u toku cijele godine.

(3) Periodično poslovanje može biti najduže na period do devet mjeseci u toku jedne kalendarske godine.

(4) U slučaju iz stava 2. tačka 2) ovog člana, vremenski intervali periodičnog poslovanja izdvojenih jedinica mogu biti različiti.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju vrste zanimanja preduzetnika i preduzetničke djelatnosti koje se mogu obavljati periodično po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za pojedinu preduzetničku djelatnost i Komore.

(6) Preduzetnik koji posluje periodično može da obavlja djelatnost isključivo u vremenskom intervalu periodičnog rada za koji je registrovan.

Član 16.

(1) Preduzetnička djelatnost može se obavljati kao osnovno zanimanje, dopunsko i dodatno zanimanje.

(2) Fizičko lice, odnosno preduzetnik, u zahtjevu navodi jednu od vrsta zanimanja iz stava 1. ovog člana.

(3) Uz zahtjev fizičko lice, odnosno preduzetnik, ne dostavlja dokument o svom radno-pravnom ili drugom statusu.

(4) Nadležni inspekcijski organ provjerava radno-pravni i drugi status preduzetnika u vezi sa vrstama zanimanja iz stava 1. ovog člana na osnovu uvida u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa, ili na drugi način.

Član 17.

(1) Fizičko lice koje nije u radnom odnosu ili je u radnom odnosu na nepuno radno vrijeme kod drugog poslodavca, obavlja preduzetničku djelatnost kao osnovno zanimanje i ima svojstvo samozaposlenog lica.

(2) Svojstvo samozaposlenog lica ima i student, korisnik penzije i svako drugo lice koje nije u radnom odnosu.

(3) Fizičko lice može obavljati preduzetničku djelatnost kao dopunsko zanimanje isključivo ličnim radom, najduže do polovine sedmičnog punog radnog vremena, pod uslovom da je u radnom odnosu kod drugog poslodavca sa punim radnim vremenom.

(4) Fizičko lice koje obavlja preduzetničku djelatnost kao dopunsko zanimanje dužno je ispunjavati uslove propisane ovim zakonom.

(5) Fizičko lice koje je u radnom odnosu, student, korisnik penzije, kao i lice koje ima druga primanja u skladu sa posebnim propisima, registruju se u vidu dodatnog zanimanja uz obavezu da zasnuju radni odnos sa najmanje jednim radnikom.

(6) Preduzetnik registrovan u vidu dodatnog zanimanja može i lično obavljati radne zadatke u okviru svog registrovanog poslovanja.

(7) Radnik iz stava 5. ovog člana dužan je da ispunjava uslove za obavljanje poslova kod preduzetnika ukoliko poseban propis utvrđuje obavezu njihovog ispunjavanja.

5. Sjedište preduzetnika

Član 18.

(1) Sjedište preduzetnika je mjesto u kojem preduzetnik obavlja djelatnost ili mjesto iz kojeg upravlja svojim poslovanjem.

(2) Mjesto sjedišta upisuje se u registar preduzetnika, a podrazumijeva adresu (ulicu i broj), naseljeno mjesto i jedinicu lokalne samouprave, u skladu sa propisima kojima se uređuje teritorijalna organizacija.

(3) Ako za obavljanje djelatnosti nije potreban poslovni prostor, sjedištem se smatra adresa na kojoj preduzetnik ima prebivalište, odnosno boravište.

(4) Preduzetnik može imati sjedište u poslovnom prostoru i u slučaju da obavlja djelatnosti za koje nije potreban poslovni prostor.

(5) Registracioni organ, po službenoj dužnosti i bez naplate takse, vrši promjenu adrese preduzetnika ako je razlog za promjenu odluka jedinice lokalne samouprave o određivanju ili izmjeni naziva ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta.

(6) U slučaju iz stava 5. ovog člana, registracioni organ donosi rješenje o registraciji promjene adrese sjedišta preduzetnika.

Član 19.

(1) Preduzetnik može da promijeni sjedište na području jedinice lokalne samouprave u kojoj obavlja djelatnost, kao i da prenese sjedište na područje druge jedinice lokalne samouprave.

(2) Preduzetnik je dužan da registruje promjenu sjedišta najkasnije u roku od osam dana od dana početka poslovanja na novoj adresi.

(3) U slučaju prenosa sjedišta na područje druge jedinice lokalne samouprave, preduzetnik podnosi zahtjev za registraciju promjene sjedišta registracionom organu na čijem će području biti novo sjedište.

(4) Registracioni organ iz stava 3. ovog člana dostavlja obavještenje u elektronskoj formi o promjeni sjedišta preduzetnika registracionom organu na čijem području je preduzetnik imao ranije sjedište.

Član 20.

(1) Dostavljanje svih pismena preduzetniku vrši se na njegovo sjedište.

(2) Preduzetnik je dužan da ima aktivnu adresu za prijem elektronske pošte, a koju registruje u postupku osnivanja ili promjene podataka i koristi u poslovanju.

6. Poslovno ime preduzetnika

6.1. Elementi i obilježja poslovnog imena

Član 21.

(1) Preduzetnik posluje i nastupa u pravnom prometu pod poslovnim imenom koje je upisano u registar preduzetnika.

(2) Poslovno ime ne može sadržavati opise, nazive i oznake koji vrijeđaju javni moral ili su u suprotnosti sa propisima.

(3) Preduzetnik određuje poslovno ime, koje obavezno sadrži sljedeće elemente:

1) opis djelatnosti kao dio poslovnog imena u kojem se na jasan način navodi predmet poslovanja preduzetnika u skladu sa pretežnom i ostalim djelatnostima koje preduzetnik obavlja,

2) naziv kao karakteristični dio poslovnog imena, koji se navodi pod navodnicima,

3) ime i prezime preduzetnika,

4) oznaku s. p. (samostalni preduzetnik),

5) naziv jedinice lokalne samouprave sjedišta, bez navođenja adrese i naseljenog mjesta.

(4) Preduzetnik može registrovati i u pravnom prometu koristiti skraćeno poslovno ime koje sadrži naziv, ime i prezime preduzetnika, oznaku s. p. (samostalni preduzetnik) i naziv jedinice lokalne samouprave sjedišta, bez navođenja adrese i naseljenog mjesta.

(5) Kod određivanja opisa djelatnosti mogu se koristiti termini kao što su radnja, radionica, kancelarija, biro, agencija, studio, pansion, atelje, salon i drugi termini.

(6) Termini iz stava 5. ovog člana, po pravilu, ne koriste se kod određivanja naziva preduzetnika.

(7) Ako je posebnim propisom utvrđena obaveza korišćenja određenog termina u poslovnom imenu, preduzetnik je dužan da taj termin koristi kod određivanja opisa djelatnosti u svom poslovnom imenu.

(8) Na pitanja koja se odnose na poslovno ime i koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje poslovanje privrednih društava.

(9) Registracioni organ obavezan je da u postupku registracije preduzetnika unese u rješenje o registraciji sve obavezne elemente poslovnog imena iz st. 3. i 4. ovog člana.

Član 22.

(1) Promjenu poslovnog imena preduzetnik je obavezan da prijavi nadležnom organu koji donosi rješenje o promjeni poslovnog imena i upisuje promjenu poslovnog imena u registar preduzetnika.

(2) Preduzetnik je obavezan da poslovno ime istakne na ulazu u objekat u sjedištu i izdvojenoj jedinici, odnosno na ulazu u stambeni objekat ukoliko djelatnost obavlja u stambenom prostoru.

(3) Ako preduzetnik obavlja djelatnost izvan sjedišta, odnosno obavlja djelatnost bez poslovnog prostora, obavezan je da poslovno ime prikaže na način koji je vidljiv i razumljiv za sva lica na lokaciji gdje se ta djelatnost obavlja.

Član 23.

(1) Poslovno ime preduzetnika obavezno se razlikuje od poslovnog imena drugog preduzetnika tako da ne dovodi ili ne može dovesti do zabune o identitetu sa drugim preduzetnikom na području iste jedinice lokalne samouprave.

(2) Na internet stranici Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (u daljem tekstu: APIF) podnosilac zahtjeva provjerava da li poslovno ime koje ima namjeru da navede u zahtjevu dovodi ili može dovesti do zabune o poslovnom identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom i rezervisanim poslovnim imenima.

(3) Registracioni organ obavezan je da, po službenoj dužnosti, vodi računa da u registar ne upiše poslovno ime preduzetnika koje dovodi ili može dovesti do zabune o poslovnom identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom i rezervisanim poslovnim imenima.

(4) Ako u postupku registracije osnivanja ili promjene poslovnog imena preduzetnika registracioni organ utvrdi da predloženo poslovno ime dovodi ili može dovesti do zabune o poslovnom identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom i rezervisanim poslovnim imenima, zatražiće od podnosioca zahtjeva da u roku od osam dana predloži novo poslovno ime koje ne dovodi ili ne može dovesti do zabune.

(5) U slučaju da podnosilac zahtjeva ne postupi na način iz stava 4. ovog člana, registracioni organ rješenjem odbija zahtjev za izdavanje rješenja o registraciji preduzetnika.

Član 24.

(1) Ako preduzetnik koji se ranije registrovao ili rezervisao poslovno ime smatra da je registracioni organ postupio suprotno odredbi člana 23. stav 3. ovog zakona, može tužbom pred nadležnim okružnim privrednim sudom tužiti preduzetnika za kojeg smatra da neovlašćeno koristi njegovo poslovno ime i tražiti promjenu poslovnog imena tog preduzetnika, kao i naknadu nastale štete.

(2) Tužba iz stava 1. ovog člana može se podnijeti u roku od dvije godine od dana registracije preduzetnika koji neovlašćeno koristi poslovno ime.

(3) Presudu kojom se nalaže promjena poslovnog imena preduzetnika koji je tužen okružni privredni sud dostavlja registracionom organu.

(4) Preduzetnik kome se nalaže promjena poslovnog imena dužan je da u roku od 30 dana od pravnosnažnosti presude iz stava 3. ovog člana izvrši promjenu poslovnog imena kod nadležnog registracionog organa.

(5) U slučaju da preduzetnik ne postupi u roku i na način iz stava 4. ovog člana, registracioni organ briše preduzetnika iz registra po službenoj dužnosti.

6.2. Rezervacija poslovnog imena

Član 25.

(1) Fizičko lice prije podnošenja zahtjeva za registraciju osnivanja preduzetnika, kao i preduzetnik, prilikom promjene poslovnog imena mogu kod registracionog organa izvršiti rezervaciju poslovnog imena.

(2) Rezervacija iz stava 1. ovog člana podrazumijeva opis djelatnosti i naziv, kao elemente poslovnog imena preduzetnika.

(3) Registracioni organ sprovodi postupak rezervacije poslovnog imena na osnovu zahtjeva za rezervaciju, koji mogu podnijeti fizičko lice ili preduzetnik.

(4) Fizičko lice ili preduzetnik mogu podnijeti zahtjev za rezervaciju poslovnog imena neposredno u prostorijama registracionog organa, putem pošte ili elektronski, putem jedinstvene elektronske aplikacije.

Član 26.

(1) U slučaju podnošenja zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena elektronskim putem, prije elektronskog potpisivanja zahtjeva, plaćanja takse i dostavljanja zahtjeva registracionom organu, jedinstvena elektronska aplikacija preko sistemskog algoritma obavlja automatsku provjeru predloženog poslovnog imena sa već registrovanim i rezervisanim poslovnim imenima preduzetnika na području registracionog organa.

(2) Ako se u automatskoj provjeri utvrdi da predloženo poslovno ime dovodi ili može dovesti do zabune o poslovnom identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom ili rezervisanim poslovnim imenima, jedinstvena elektronska aplikacija obavještava podnosioca zahtjeva da njegov prijedlog poslovnog imena može biti odbijen od registracionog organa.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana, podnosilac zahtjeva može u roku od osam dana:

1) promijeniti predloženo poslovno ime i ponovo pokrenuti automatsku provjeru novog predloženog poslovnog imena, ili

2) nastaviti dalje sa postupkom rezervacije poslovnog imena, što podrazumijeva elektronsko potpisivanje zahtjeva, plaćanje takse i dostavljanje zahtjeva registracionom organu, ili

3) odustati od postupka rezervacije poslovnog imena.

Član 27.

(1) Nakon podnošenja zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena, registracioni organ utvrđuje da li predloženo poslovno ime ispunjava sljedeće uslove:

1) da ne dovodi ili ne može dovesti do zabune sa nazivom drugog registrovanog preduzetnika,

2) da ne dovodi ili ne može dovesti do zabune sa rezervisanim poslovnim imenima,

3) da ne dovodi ili ne može dovesti do zabune sa već podnesenim, a neobrađenim zahtjevima za registraciju osnivanja preduzetnika, ili registraciju promjene poslovnog imena preduzetnika, ili rezervaciju poslovnog imena,

4) da je sadržaj poslovnog imena određen u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ako su ispunjeni uslovi iz stava 1. ovog člana, registracioni organ vrši rezervaciju poslovnog imena unosom u registar preduzetnika, a podnosiocu zahtjeva izdaje rješenje o rezervaciji poslovnog imena, i to u roku od dva radna dana od dana dostavljanja zahtjeva.

(3) Ako je postupak rezervacije poslovnog imena pokrenut podnošenjem elektronskog zahtjeva za rezervaciju, registracioni organ dostavlja rješenje u elektronskom i pisanom obliku, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Ako nisu ispunjeni uslovi iz stava 1. ovog člana za rezervaciju poslovnog imena, registracioni organ zatražiće od podnosioca zahtjeva da u roku od osam dana predloži novo poslovno ime koje ne dovodi ili ne može dovesti do zabune, odnosno da je njegov sadržaj u skladu sa ovim zakonom.

(5) Ako podnosilac zahtjeva ne predloži novo poslovno ime, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena, koje dostavlja podnosiocu zahtjeva.

Član 28.

(1) Rezervacija poslovnog imena važi 90 dana.

(2) Fizičko lice ili preduzetnik na čije ime je rezervisano poslovno ime, može prije isteka perioda iz stava 1. ovog člana da podneskom, u pisanom obliku ili putem korisničkog naloga u postupku rezervacije poslovnog imena elektronskim putem, obavijesti registracioni organ o odustanku od rezervacije poslovnog imena.

(3) Rezervacija poslovnog imena ne proizvodi pravno dejstvo u sljedećim slučajevima:

1) isteka perioda iz stava 1. ovog člana,

2) dostavljanja obavještenja iz stava 2. ovog člana.

(4) U slučajevima iz stava 3. ovog člana, registracioni organ ne donosi rješenje o brisanju rezervisanog poslovnog imena nego se samo to poslovno ime briše iz registra preduzetnika.

7. Poslovođa, izdvojena jedinica i dužnosti preduzetnika

Član 29.

(1) Preduzetnik može pisanim ovlaštenjem povjeriti vođenje poslovanja poslovođi, koji je u radnom odnosu kod preduzetnika.

(2) Poslovođa vodi posao u ime i za račun preduzetnika.

(3) Vođenje poslovanja posredstvom poslovođe može biti opšte ili ograničeno, na jednu ili više organizacionih jedinica preduzetnika.

(4) Preduzetnik je dužan da imenovanje, promjenu podataka i razrješenje poslovođe registruje kod nadležnog registracionog organa.

Član 30.

(1) Izdvojena jedinica preduzetnika je njegov organizacioni dio putem kojeg se obavlja preduzetnička djelatnost.

(2) U jednoj ili više izdvojenih jedinica preduzetnik može obavljati djelatnosti različite od pretežne djelatnosti i drugih djelatnosti koje obavlja u sjedištu, ako ispunjava uslove za njihovo obavljanje.

(3) Preduzetnik je obavezan registrovati izdvojenu jedinicu ako izvan sjedišta obavlja djelatnost u poslovnom ili stambenom prostoru, osim ako posebnim propisom nije drugačije uređeno.

(4) Prije početka obavljanja djelatnosti, tokom rada i prije zatvaranja, preduzetnik je obavezan registrovati otvaranje, sve poslovne promjene i prestanak rada izdvojene jedinice kod registracionog organa na čijem području ima sjedište.

(5) Ime izdvojene jedinice sastoji se od punog ili skraćenog poslovnog imena preduzetnika, oznake izdvojene jedinice (IJ ili Izdvojena jedinica) i odrednice mjesta gdje se nalazi izdvojena jedinica, ako je različito od sjedišta.

(6) Pored obaveznih elemenata iz stava 5. ovog člana, ime izdvojene jedinice može sadržavati i opis djelatnosti, odnosno naziv, koji se navode poslije oznake za izdvojenu jedinicu.

(7) Kada preduzetnik registruje otvaranje, promjene i prestanak rada izdvojene jedinice izvan područja jedinice lokalne samouprave u kojoj ima sjedište, registracioni organ sjedišta o tim registracijama dostavlja obavještenje, u elektronskoj formi, registracionom organu na čijem području preduzetnik ima izdvojenu jedinicu.

(8) U slučaju promjene naziva adrese izdvojene jedinice po osnovu odluke jedinice lokalne samouprave, registracioni organ postupa na način kako je propisano u članu 18. st. 5. i 6. ovog zakona.

Član 31.

Preduzetnik je dužan da:

1) posjeduje rješenje o registraciji u prostoru u kojem obavlja preduzetničku djelatnost,

2) počne sa obavljanjem djelatnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja o registraciji, osim u situacijama kada je za početak poslovanja potrebno odobrenje, saglasnost ili drugi akt nadležnog organa, kao i u slučaju stranih državljana koji su dužni da počnu sa poslovanjem u skladu sa rokom iz ovog zakona,

3) preduzetničku djelatnost obavlja kvalitetno u skladu sa propisima, dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom,

4) garantuje kvalitet proizvoda, odnosno usluga i otkloni nedostatke ili nadoknadi pričinjenu štetu kupcu proizvoda, odnosno korisniku usluga, u skladu sa propisima i standardima,

5) izda račun, odnosno nota račun ako nije obveznik evidencije prometa preko fiskalne kase,

6) registruje promjene podataka koji su od značaja za pravni promet u skladu sa ovim zakonom,

7) registruje prestanak obavljanja djelatnosti.

GLAVA III POSTUPAK REGISTRACIJE PREDUZETNIKA

1. Uslovi za registraciju i poslovanje preduzetnika

Član 32.

(1) Fizičko lice može se registrovati za poslovanje u formi preduzetnika ako ispunjava sljedeće opšte uslove:

1) da je punoljetan,

2) da mu pravosnažnom odlukom nadležnog organa nije izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti koju registruje,

3) da nema dospelih a neizmirenih poreskih obaveza u skladu sa posebnim propisima,

4) da nema neplaćenih novčanih kazni, troškova prinudne naplate i troškova postupka za učinjeni prekršaj iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja.

(2) Za registraciju promjene podataka preduzetnik je dužan da ispunjava uslove iz stava 1. t. 1) i 4) ovog člana.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, kod promjena i dopuna razreda djelatnosti preduzetnik je dužan da ispunjava uslove iz stava 1. t. 1), 2) i 4) ovog člana.

(4) Za registraciju prestanka obavljanja djelatnosti preduzetnik je dužan da ispunjava uslov u vezi sa identitetom iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

(5) Registracioni organ, putem jedinstvene elektronske aplikacije, provjerava ispunjenost opštih uslova za podnosioca zahtjeva, i to:

1) uslova iz stava 1. t. 1), 2) i 4) ovog člana u evidencijama jedinstvenih matičnih brojeva, prebivališta i boravišta, ličnih karata i registra novčanih kazni putem Ministarstva unutrašnjih poslova,

2) uslova iz stava 1. tačka 3) ovog člana u evidencijama poreskih obveznika koje se vode kod Poreske uprave Republike Srpske (u daljem tekstu: Poreska uprava).

(6) Izuzetno od stava 5. ovog člana, identitet stranog državljanina ne provjerava se u evidencijama jedinstvenih matičnih brojeva, prebivališta i boravišta i ličnih karata.

Član 33.

(1) Prije početka i tokom poslovanja preduzetnik je obavezan ispuniti i posebne uslove, i to:

1) da ima posebnu zdravstvenu sposobnost ili da zaposli lice sa posebnom zdravstvenom sposobnošću, ako je to posebnim propisom utvrđeno za obavljanje određenih djelatnosti,

2) da ima odgovarajuću stručnu spremu ili da zaposli lice sa odgovarajućom stručnom spremom, ako je to posebnim propisom utvrđeno za obavljanje određenih djelatnosti,

3) da posjeduje opremu, odnosno sredstva rada, kadrove i odgovarajući poslovni prostor, u skladu sa posebnim propisom.

(2) U postupku registracije, registracioni organ ne provjerava ispunjenost posebnih uslova iz stava 1. ovog člana, osim ako posebni propis kojim se uređuje obavljanje određene djelatnosti ne utvrđuje obavezu za njihovo ispitivanje.

(3) Nadležni inspekcijski organ, u inspekcijskom pregledu, provjerava ispunjenost posebnih uslova iz stava 1. ovog člana.

Član 34.

(1) Poslovni prostor, u smislu ovog zakona, jeste prostor izgrađen u skladu sa urbanističko-građevinskim propisima, a što utvrđuje nadležni organ izdavanjem upotrebne dozvole.

(2) Za izdavanje rješenja o registraciji preduzetnika nije potrebno dostaviti upotrebnu dozvolu, ali se ova činjenica provjerava u inspekcijskom pregledu zajedno sa utvrđivanjem postojanja uslova iz člana 33. stav 1. ovog zakona.

2. Pokretanje postupka registracije preduzetnika

Član 35.

(1) Fizičko lice, odnosno preduzetnik, dostavlja zahtjev neposredno, poštom ili elektronskim putem registracionom organu na čijem području namjerava registrovati ili je registrovano sjedište.

(2) Ministar donosi pravilnik o sadržaju i obliku zahtjeva, kao i o drugim pitanjima od značaja za postupak registracije preduzetnika.

(3) Dostavljanjem zahtjeva inicira se pokretanje postupka registracije preduzetnika.

(4) Stranka u postupku registracije preduzetnika je isključivo lice koje je podnijelo zahtjev, dok se zahtjevi drugih lica za učešćem u ovom postupku odbacuju kao nedopušteni.

(5) Osnivanje preduzetnika i otvaranje izdvojene jedinice mogu istovremeno biti predmet zahtjeva.

Član 36.

(1) Preduzetnik je obavezan da prilikom osnivanja i promjena u poslovanju registruje podatke koji su od značaja za pravni promet, i to:

- 1) ime i prezime,
- 2) poslovno ime,
- 3) adresa sjedišta,
- 4) adresa elektronske pošte,
- 5) vrijeme obavljanja djelatnosti (tokom cijele godine ili periodično),
- 6) vrstu zanimanja (osnovno ili dopunsko ili dodatno),
- 7) mjesto obavljanja djelatnosti (poslovni prostor ili stambeni prostor ili bez poslovnog prostora),
- 8) razred pretežne i drugih djelatnosti,
- 9) spoljnotrgovinsko poslovanje, u slučaju inostranog poslovanja,
- 10) ime i prezime poslovođe i obim ovlašćenja, ako se imenuje ili razrješava poslovođa,
- 11) izdvojena jedinica, u slučaju otvaranja, promjena i prestanka rada izdvojene jedinice.

(2) Upis i promjena informacija u vezi sa poslovnim telefonom, elektronskom poštom, telefaksom i internet stranicom preduzetnika ne predstavljaju poslovne promjene.

(3) Upis i promjenu informacija iz stava 2. ovog člana preduzetnik kod registracionog organa inicira putem obavještenja, koje ne podliježe plaćanju takse za postupak registracije preduzetnika, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Član 37.

(1) Fizičko lice, odnosno preduzetnik koji dostavi zahtjev odgovara za tačnost i vjerodostojnost datih podataka i priloženih dokumenata uz zahtjev.

(2) Dostavljanjem zahtjeva daje se saglasnost za javnu objavu poslovnih podataka koji su predmet registracije i od značaja su za pravni promet, osim ako javnost i dostupnost nije ograničena posebnim propisom.

(3) Ako podnosilac u zahtjevu navede informacije u vezi sa poslovnim telefonom, telefaksom i internet stranicom, smatra se da je saglasan sa njihovom javnom objavom na centralnom registru preduzetnika.

(4) Fizičko lice, odnosno preduzetnik, može u zahtjevu za registraciju osnivanja ili promjene podataka zatražiti od registracionog organa odlučivanje o predmetu zahtjeva na određeni radni dan, koji je u periodu od tri mjeseca od dana dostavljanja zahtjeva za registraciju.

(5) Fizičko lice, odnosno preduzetnik, može poslije dostavljanja zahtjeva da izmijeni ili odustane od podnesenog zahtjeva.

Član 38.

(1) Kada se zahtjev neposredno predaje na pisarnici, podnosilac zahtjeva daje na uvid službeniku organa jedinice lokalne samouprave ličnu kartu, odnosno putnu ispravu kada je podnosilac strani državljanin, koja se fotokopira i skenira, te unosi u registar preduzetnika.

(2) Uz zahtjev, koji se podnosi putem pošte, dostavlja se kopija lične karte za državljanina Republike, odnosno BiH i ovjerena kopija putne isprave za stranog državljanina.

(3) U slučajevima kada se ispunjenost uslova iz člana 32. stav 1. t. 2) i 4) ovog zakona ne može provjeriti putem jedinstvene elektronske aplikacije kod Ministarstva unutrašnjih poslova, a u zavisnosti od predmeta zahtjeva, podnosilac zahtjeva, bez obzira na to da li je državljanin Republike, odnosno BiH ili strani državljanin, uz zahtjev dostavlja dokumente koji nisu stariji od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, i to:

1) uvjerenje nadležnog suda da nije izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti,

2) uvjerenje nadležnog suda da nema neplaćenih novčanih kazni i troškova prinudne naplate za učinjeni prekršaj iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja.

(4) U slučajevima kada se izmirenost poreskih obaveza ne može provjeriti putem jedinstvene elektronske aplikacije, ovaj uslov u postupku registracije podnosilac zahtjeva, bez obzira na to da li je državljanin Republike, odnosno BiH ili strani državljanin, dokazuje uvjerenjem jedne od područnih jedinica Poreske uprave, kojim se potvrđuje da nema dospjelih a neizmirenih poreskih obaveza i koje nije starije od osam dana od dana dostavljanja zahtjeva.

(5) Pored dokumenata iz st. 3. i 4. ovog člana, podnosilac uz zahtjev dostavlja i poseban dokument ako posebni propis utvrđuje dostavljanje tog dokumenta za odlučivanje u postupku registracije preduzetnika.

3. Vođenje postupka registracije preduzetnika u pisanom obliku

Član 39.

(1) Registracioni organ obezbjeđuje dostupnost informacija o proceduri, uslovima i potrebnim dokumentima za dostavljanje zahtjeva i izdavanje rješenja o registraciji preduzetnika.

(2) U postupku registracije preduzetnika registracioni organ dužan je da koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju za unos, pregled podataka, dokumenata i izradu akata, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(3) Pored podataka iz stava 2. ovog člana jedinstvena elektronska aplikacija može sadržavati i druge podatke od značaja za poslovanje preduzetnika, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(4) Jedinствena elektronska aplikacija omogućava povezivanje registracionog organa sa APIF-om, Poreskom upravom, kao i drugim institucijama, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

(5) Registracioni organ može koristiti jedinstvenu elektronsku aplikaciju i za pribavljanje, provjeru i razmjenu drugih podataka od značaja za postupak registracije preduzetnika, u skladu sa stavom 4. ovog člana.

(6) Izuzetno od stava 2. ovog člana, registracioni organ ne koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju kada rješava o zahtjevima preduzetnika koji nisu uneseni u registar preduzetnika u elektronskom obliku.

Član 40.

(1) Registracioni organ dužan je da obezbijedi i održava računarsku opremu (računar, štampač i skener) i pristup internetu, koji su potrebni za korišćenje jedinstvene elektronske aplikacije.

(2) Računarska oprema iz stava 1. ovog člana je oprema koju registracioni organ uobičajeno koristi u izvršavanju svojih redovnih aktivnosti.

(3) Registracioni organ određuje službenike koji imaju pristup jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.

(4) Službenici iz stava 3. ovog člana dužni su da tokom rada u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji postupaju u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronski potpis i elektronski dokument.

Član 41.

(1) Registracioni organ obavlja formalnu kontrolu sadržine zahtjeva i materijalnu provjeru ispunjenosti uslova za registraciju.

(2) Formalna kontrola sadržine zahtjeva podrazumijeva sljedeće provjere:

1) da li je zahtjev dopušten, dostavljen na propisanom obrascu, da li su navedeni svi potrebni podaci i da li je potpisan od podnosioca,

2) da li su uz zahtjev dostavljeni dokumenti iz člana 38. st. 2, 3, 4. i 5. ovog zakona, ako se ispunjenost uslova ne može provjeriti putem jedinstvene elektronske aplikacije.

(3) Materijalna provjera ispunjenosti uslova, a u zavisnosti od predmeta registracije, podrazumijeva provjeru jednog ili više uslova, i to:

1) za osnivanje – uslove iz člana 32. stav 1. i člana 38. stav 5. ovog zakona, predložene razrede djelatnosti, poslovno ime, kao i da li je naziv adrese sjedišta u skladu sa odlukom o utvrđivanju naziva ulica na području registracionog organa,

2) za promjenu podataka – uslove iz člana 32. stav 1. t. 1), 2) i 4) i člana 38. stav 5. ovog zakona, kao i predložene razrede djelatnosti, poslovno ime i naziv adrese sjedišta ili izdvojene jedinice, ako su predmet promjene,

3) za prestanak obavljanja djelatnosti – uslove iz člana 32. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Član 42.

(1) Ako je posebnim propisom, kao uslov za obavljanje određene preduzetničke djelatnosti, predviđeno pribavljanje posebnog odobrenja, saglasnosti, dozvole ili drugog akta nadležnog organa, preduzetnik može početi sa obavljanjem djelatnosti po dobijanju

odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa, osim u slučaju iz člana 38. stav 5. ovog zakona.

(2) Za izdavanje rješenja o registraciji preduzetnika nije potrebno dostaviti dokaz o posjedovanju saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa iz stava 1. ovog člana, a ova činjenica provjerava se u inspekcijskom pregledu.

(3) Na internet stranici Ministarstva, u skladu sa klasifikacijom djelatnosti, objavljuje se lista djelatnosti koje se mogu obavljati kao preduzetničke djelatnosti, kao i podaci za koje je od tih djelatnosti, nakon registracije a prije početka obavljanja, potrebno posebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt nadležnog organa.

(4) Lista preduzetničkih djelatnosti iz stava 3. ovog člana sastavni je dio jedinstvene elektronske aplikacije.

Član 43.

(1) Ako je zahtjev nepotpun u smislu da u njemu nisu navedeni svi potrebni podaci ili ako nisu priloženi potrebni dokumenti ili ako sadrži druge nedostatke, registracioni organ zatražiće od podnosioca da otkloni nedostatke i uredi zahtjev u roku od osam dana od dana dostavljanja poziva za uređivanje zahtjeva.

(2) Ako je podnosilac zahtjeva državljanin Republike, odnosno BiH i kada se ispunjenost opštih uslova za registraciju provjerava u skladu sa članom 32. stav 5. ovog zakona, registracioni organ putem Ministarstva unutrašnjih poslova preuzima podatke o imenu i prezimenu, adresi i broju lične karte preduzetnika, odnosno poslovođe iz elektronske evidencije ličnih karata i prebivališta i boravišta.

(3) U slučaju da postoji neusaglašenost podataka o imenu i prezimenu, broju lične karte preduzetnika, odnosno poslovođe iz zahtjeva i elektronske evidencije, registracioni organ upućuje podnosioca zahtjeva iz stava 2. ovog člana da u roku od 30 dana od dostavljanja obavještenja riješi neusaglašenost kod nadležne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova.

(4) Ako poslije isteka roka iz stava 3. ovog člana registracioni organ utvrdi da i dalje postoji neusaglašenost podataka o imenu i prezimenu, adresi i broju lične karte preduzetnika, odnosno poslovođe iz zahtjeva i elektronske evidencije, donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

4. Vođenje postupka registracije preduzetnika u elektronskom obliku

Član 44.

(1) Za sprovođenje postupka registracije elektronskim putem, podnosilac zahtjeva obavezan je da ispunjava sljedeće uslove:

1) da posjeduje metod autentifikacije i elektronskog potpisivanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija poslovnih subjekata,

2) da ima kreiran korisnički nalog u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.

(2) Korisnički nalog je skup podataka koji uspostavlja podnosilac zahtjeva prilikom registracije svojih podataka u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.

(3) Putem korisničkog naloga obavlja se:

1) provjera i rezervacija poslovnog imena,

2) identifikacija svakog pojedinačnog podnosioca zahtjeva,

3) ispunjavanje i dostava zahtjeva (osnivanje, promjene podataka i prestanak obavljanja djelatnosti),

4) razmjena podataka i informacija sa organima koji učestvuju u postupku registracije,

5) otpremanje i prijem elektronskih dokumenata u postupku registracije, sa evidentiranjem vremena njihove otpreme i prijema,

6) elektronsko plaćanje takse za postupak registracije i izdavanje izvoda, potvrda i uvjerenja iz registra preduzetnika,

7) druge radnje u postupku registracije preduzetnika u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

(4) U slučaju da ne posjeduje metod autentifikacije, podnosilac zahtjeva može ispuniti, preuzeti i odštampati obrazac zahtjeva za registraciju u elektronskom obliku, koji neposredno ili poštom dostavlja registracionom organu na odlučivanje.

Član 45.

(1) Zahtjev u elektronskom obliku podnosi se preko jedinstvene elektronske aplikacije.

(2) Zahtjevi u elektronskom i pisanom obliku sadrže iste podatke.

(3) Podnosilac zahtjeva u elektronskom obliku obavezan je da popuni sve podatke u obrascu zahtjeva koji su potrebni za predmet registracije.

(4) Uz zahtjev u elektronskom obliku ne podnose se dokazi o ispunjenosti uslova iz člana 32. stav 1. ovog zakona.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, uz zahtjev u elektronskom obliku strani državljanin obavezan je da podnese ovjerenu kopiju putne isprave u formi elektronskog dokumenta.

(6) Forma elektronskog dokumenta podrazumijeva sljedeće mogućnosti, i to:

1) da je nadležni organ donio akt u elektronskom obliku u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski potpis i elektronski dokument, ili

2) da nadležni organ ili javna služba svojim elektronskim potpisom ovjeri skenirani akt nadležnog organa u materijalnom obliku, uz obavezno upoređivanje skeniranog akta sa izvornim aktom u materijalnom obliku.

Član 46.

(1) Prilikom postupka elektronske registracije preduzetnika taksa za registraciju plaća se elektronskim putem.

(2) U slučaju kada je u postupku registracije preduzetnika potrebno priložiti i odgovarajući dokaz kojim se potvrđuju određeni podaci, podnosilac je dužan da uz zahtjev dostavi i taj dokaz u formi elektronskog dokumenta.

(3) Za registraciju razreda djelatnosti, koji zahtijeva prethodno posebno odobrenje, saglasnost, dozvolu ili drugi akt nadležnog organa, potrebno je uz zahtjev za registraciju elektronskim putem dostaviti i akt nadležnog organa u formi elektronskog dokumenta.

(4) Dostavljanje akta iz stava 3. ovog člana u formi elektronskog dokumenta nije potrebno ako registracioni organ može elektronskim putem kod nadležnog organa provjeriti okolnost izdavanja posebnog odobrenja, kao vida prethodne saglasnosti, za registraciju određenog razreda djelatnosti.

Član 47.

(1) Ako je zahtjev u elektronskom obliku dostavljen radnim danom do 13.00 časova, kao vrijeme dostavljanja zahtjeva kod registracionog organa smatra se dan podnošenja zahtjeva.

(2) U slučaju da je zahtjev za registraciju elektronskim putem podnesen u neradni dan ili radnim danom poslije 13.00 časova, kao vrijeme dostavljanja zahtjeva kod registracionog organa smatra se naredni radni dan.

(3) Vrijeme otpreme i prijema elektronskih dokumenata u okviru jedinstvene elektronske aplikacije mjeri se i bilježi u skladu sa vremenom sistemskog časovnika i obavezno se vidno naznačava podnosiocu zahtjeva u njegovom korisničkom nalogu.

Član 48.

(1) Postupak elektronske registracije preduzetnika sastoji se od automatske kontrole i postupka pred registracionim organom.

(2) Automatska kontrola iz stava 1. ovog člana obuhvata provjeru:

1) potpunosti zahtjeva u elektronskom obliku,

2) uslova za registraciju.

(3) Automatska kontrola potpunosti zahtjeva u elektronskom obliku podrazumijeva tehničku provjeru podataka koji su elektronskim putem uneseni u zahtjev i obavlja se putem jedinstvene elektronske aplikacije.

(4) Automatska kontrola uslova za registraciju obuhvata provjeru ličnih podataka (ime i prezime, adresa i broj lične karte), mogućnost obavljanja djelatnosti i drugih uslova iz postupka registracije preduzetnika, kada se uspostavi tehnička mogućnost za njihovu provjeru.

(5) Ako se automatskom kontrolom utvrdi da je zahtjev nepotpun ili ukoliko nisu ispunjeni uslovi u skladu sa ovim i posebnim zakonima, jedinstvena elektronska aplikacija obavještava podnosioca zahtjeva da nisu ispunjeni uslovi za pokretanje postupka registracije elektronskim putem, dok se ne otklone utvrđeni nedostaci.

(6) U slučaju da podnosilac zahtjeva nije saglasan sa utvrđenim nedostacima u automatskoj kontroli, zahtjev može da podnese u pisanom obliku.

(7) Ako je pozitivan ishod automatske kontrole u postupku elektronske registracije, podnosilac zahtjeva elektronski potpisuje zahtjev, plaća taksu i dostavlja zahtjev registracionom organu.

Član 49.

(1) Nakon dostavljanja zahtjeva u elektronskom obliku, registracioni organ obavlja formalnu kontrolu sadržine zahtjeva i materijalnu provjeru ispunjenosti uslova na način kako je uređeno u članu 41. ovog zakona.

(2) Ako zahtjev u elektronskom obliku sadrži nedostatke ili ako uz zahtjev nisu priloženi potrebni dokazi, registracioni organ putem korisničkog naloga zatražiće od podnosioca da otkloni nedostatke i uredi zahtjev u roku od osam dana od dana dostavljanja poziva za uređivanje zahtjeva.

(3) S ciljem otklanjanja nedostataka iz stava 2. ovog člana, prethodno ispunjeni zahtjev u elektronskom obliku otvara se za izmjene.

(4) Nakon otklanjanja nedostataka ili izmjena prethodno unesenih podataka u zahtjev u elektronskom obliku, podnosilac zahtjeva ponovo elektronski potpisuje i šalje taj zahtjev.

Član 50.

(1) Ako je postupak registracije pokrenut dostavljanjem zahtjeva u elektronskom obliku, registracioni organ, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument, izrađuje:

1) zaključak, odnosno rješenje u elektronskom obliku,
2) materijalnu kopiju elektronskog oblika zaključka, odnosno rješenja, koju ovjerava ovlašćeno lice registracionog organa, uz navođenje oznake da se radi o kopiji elektronskog dokumenta.

(2) Zaključak, odnosno rješenje u elektronskom obliku dostavlja se na adresu korisničkog naloga podnosioca zahtjeva.

(3) Svi dokumenti izdati od registracionog organa u postupku elektronske registracije imaju svojstvo javne isprave i ne može im se osporiti pravna punovažnost zbog činjenice da su izdati u formi elektronskog dokumenta.

(4) Podnosilac zahtjeva u elektronskom obliku može na internet stranici APIF-a provjeriti trenutni status predmeta registracije.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju tok i pojedinačne radnje podnosioca zahtjeva i registracionog organa u postupku elektronske registracije preduzetnika.

5. Rješavanje u postupku registracije preduzetnika

Član 51.

(1) Registracioni organ obavezan je odlučiti o zahtjevu u roku od dva radna dana od dana dostavljanja urednog zahtjeva.

(2) U postupku registracije preduzetnika, registracioni organ unosi podatke iz zahtjeva u registar preduzetnika i donosi rješenja, odnosno zaključke, u materijalnom i elektronskom obliku na obrascima, koji su sastavni dio jedinstvene elektronske aplikacije.

(3) Rješenje, odnosno zaključak u elektronskom obliku obavezno sadrži elektronski potpis u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronski potpis i elektronski dokument.

(4) U postupcima registracije osnivanja preduzetnika i otvaranja njegove izdvojene jedinice, registracioni organ putem jedinstvene elektronske aplikacije pribavlja jedinstveni identifikacioni broj od Poreske uprave, a što predstavlja registraciju kod poreskog organa.

(5) Osim poreske registracije iz stava 4. ovog člana, postupak registracije preduzetnika može obuhvatiti sprovođenje i drugih postupaka koji su od značaja za poslovanje, ako je objedinjavanje tih postupaka utvrđeno u posebnim propisima.

Član 52.

(1) Ako podnosilac zahtjeva ispunjava uslove, registracioni organ donosi rješenje o registraciji preduzetnika u koje se unose podaci iz člana 36. stav 1. ovog zakona, kao i jedinstveni identifikacioni broj kod registracije osnivanja preduzetnika.

(2) Registracioni organ obavezan je da, bez odgađanja, neposredno ili poštom ili elektronskim putem, dostavi rješenje o registraciji preduzetnika podnosiocu zahtjeva, APIF-u, nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave i nadležnom inspekcijском organu.

(3) Ispunjenost uslova za obavljanje djelatnosti provjerava nadležni inspekcijски organ u roku od 45 dana od dana dostavljanja rješenja o registraciji preduzetnika.

Član 53.

(1) Registracioni organ zaključkom odbacuje zahtjev ako:

1) podnosilac zahtjeva ne postupi na način i u roku iz člana 43. stav 1. i člana 49. stav 2. ovog zakona, ili

2) zahtjev dostavi lice koje ne može steći svojstvo preduzetnika, ili

3) zahtjev za osnivanje dostavi lice koje je već registrovano kao preduzetnik, osim u slučaju iz člana 10. stav 3. ovog zakona.

(2) Registracioni organ rješenjem odbija zahtjev ako:

1) podnosilac zahtjeva traži obavljanje djelatnosti koju može obavljati isključivo pravno lice, ili

2) podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove iz člana 32. stav 1. t. 1) i 2) ovog zakona, ili

3) predloženo poslovno ime ili naziv izaziva zabunu o identitetu sa drugim registrovanim preduzetnikom, odnosno zabunu u vezi sa djelatnošću preduzetnika, ili

4) naziv adrese sjedišta ili izdvojene jedinice nije u skladu sa odlukom o utvrđivanju naziva ulica na području registracionog organa.

(3) U slučaju da nisu ispunjeni uslovi iz člana 32. stav 1. tačka 3) ili tačka 4) ovog zakona, registracioni organ o ovim činjenicama u pisanoj formi obavještava podnosioca zahtjeva i upućuje ga da u roku od 15 dana od dostavljanja obavještenja riješi pred nadležnim organima pitanja poreskih dugovanja, odnosno neplaćenih novčanih kazni iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja.

(4) Ako poslije isteka roka iz stava 3. ovog člana registracioni organ putem elektronske aplikacije za registraciju preduzetnika utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz člana 32. stav 1. t. 3) i 4) ovog zakona, donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, u slučajevima kada se izmirenost poreskih obaveza i novčanih kazni ne može provjeriti putem jedinstvene elektronske aplikacije, registracioni organ traži od podnosioca zahtjeva da u roku od 15 dana od zaprimanja obavještenja dostavi uvjerenje nadležne jedinice Poreske uprave, odnosno suda da nema poreskih dugovanja, odnosno neplaćenih novčanih kazni iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja.

(6) Ako na osnovu uvjerenja iz stava 5. ovog člana proističe da podnosilac zahtjeva ima dospjele, a neizmirene poreske obaveze ili neplaćene novčane kazne iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja ili ako podnosilac zahtjeva ne dostavi blagovremeno tražena uvjerenja, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

(7) Protiv akata iz st. 1, 2, 4. i 6. ovog člana, kao i drugih akata donesenih u postupku registracije preduzetnika dozvoljena je žalba Ministarstvu.

(8) U postupku elektronske registracije rok za žalbu počinje da teče od dana dostavljanja rješenja u pisanom obliku, s tim da podnosilac zahtjeva može žalbu izjaviti i od dana dostavljanja rješenja o registraciji elektronskim putem.

6. Strani državljanin i nadzor registracionog organa nad poslovanjem preduzetnika

Član 54.

(1) Nakon donošenja rješenja o registraciji preduzetnika, strani državljanin može početi sa poslovanjem poslije izdavanja akta o odobrenom privremenom ili stalnom boravku.

(2) Strani državljanin obavezan je da registracionom organu dostavi ovjerenu kopiju akta o odobrenom privremenom ili stalnom boravku iz stava 1. ovog člana, i to u roku od 60 dana od dana izdavanja rješenja o registraciji preduzetnika.

(3) Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, strani državljanin nema obavezu dostavljanja akta o odobrenom privremenom ili stalnom boravku i njegovo poslovanje može početi odmah nakon donošenja rješenja o registraciji preduzetnika ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) da se strani državljanin registruje kao preduzetnik u vidu dodatnog zanimanja,
- 2) da strani državljanin ličnim radom ne obavlja djelatnosti u okviru svog poslovanja.

Član 55.

(1) U toku poslovanja preduzetnika, registracioni organ po službenoj dužnosti elektronskim putem od Poreske uprave na mjesečnom nivou pribavlja, u formi izvještaja, informacije i činjenice o ispunjenosti uslova u vezi sa načinom obavljanja preduzetničke djelatnosti iz člana 17. st. 1, 3. i 5. ovog zakona, i to:

- 1) da se preduzetnik registrovan u vidu osnovnog zanimanja lično prijavio u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa,
- 2) da je preduzetnik registrovan u vidu dopunskog zanimanja zaposlen kod drugog poslodavca sa punim radnim vremenom i da taj preduzetnik ne zapošljava radnike,
- 3) da je preduzetnik registrovan u vidu dodatnog zanimanja prijavio radnika u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa.

(2) Ako se utvrdi da preduzetnik ne ispunjava uslove iz člana 17. st. 1, 3. i 5. ovog zakona, registracioni organ pismenim putem obavještava nadležni inspekcijski organ radi preduzimanja daljih radnji.

Član 56.

(1) Ako registracioni organ na osnovu rješenja posebnih propisa, a pregledom registra preduzetnika ili na osnovu akta nadležnog organa, utvrdi da preduzetnik obavlja djelatnost koja se može obavljati isključivo u formi pravnog lica, poziva preduzetnika da u roku od 30 dana od dana dostavljanja poziva podnese zahtjev za izmjenu ili brisanje ove djelatnosti.

(2) U slučaju da preduzetnik ne postupi na način iz stava 1. ovog člana, registracioni organ po službenoj dužnosti donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti preduzetnika.

(3) Registracioni organ postupa na način iz st. 1. i 2. ovog člana i ukoliko se preduzetniku ukine posebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt nadležnog organa za obavljanje registrovane djelatnosti.

7. Privremeni prestanak obavljanja djelatnosti preduzetnika

Član 57.

(1) U toku poslovanja preduzetnik može privremeno prestati da obavlja preduzetničke djelatnosti u ukupnom trajanju do šest mjeseci u periodu od dvije godine.

(2) Period iz stava 1. ovog člana računa se od dana početka korišćenja privremenog prestanka obavljanja djelatnosti.

(3) Privremeni prestanak je poslovna promjena preduzetnika koja se odnosi na:

- 1) sve organizacione jedinice preduzetnika,
- 2) jednu ili više izdvojenih jedinica preduzetnika.

(4) U slučaju iz stava 3. tačka 2) ovog člana, period privremenog prestanka obavljanja djelatnosti računa se zasebno za svaku izdvojenu jedinicu preduzetnika.

(5) Nakon isteka perioda privremenog prestanka preduzetnik nastavlja sa obavljanjem djelatnosti uz zadržavanje svih registrovanih podataka, ako ne podnese zahtjev za promjenu podataka.

(6) Preduzetnik može prestati da obavlja preduzetničke djelatnosti i duže od roka iz stava 1. ovog člana u sljedećim slučajevima:

- 1) bolesti, najduže do jedne godine neprekidno,
- 2) stručnog usavršavanja ili nastupanja više sile, najduže do dvije godine neprekidno,
- 3) korišćenja porodiljskog odsustva, najduže do navršene druge godine života djeteta.

(7) Za slučajeve iz stava 6. ovog člana potrebno je uz zahtjev dostaviti i odgovarajuće dokaze.

Član 58.

(1) Preduzetnik je dužan da registruje privremeni prestanak obavljanja djelatnosti.

(2) Preduzetniku nije dopušteno obavljanje djelatnosti za vrijeme privremenog prestanka obavljanja preduzetničke djelatnosti.

(3) Kod registracije privremenog prestanka obavljanja djelatnosti u zahtjevu se navodi trajanje privremenog prestanka.

(4) Zahtjev se dostavlja registracionom organu najkasnije na dan sa kojim se traži korišćenje privremenog prestanka, osim u slučajevima više sile i bolesti, kada se zahtjev može dostaviti najkasnije u roku od 30 dana od dana njenog nastanka.

(5) U slučaju da se privremeni prestanak obavljanja djelatnosti traži po osnovu više sile, taj prestanak se utvrđuje sa danom nastanka više sile, bez obzira na to kada je zahtjev dostavljen.

Član 59.

(1) Ako je zahtjev uredan i ukoliko preduzetnik ispunjava uslove iz člana 32. stav 1. tačka 4) i člana 57. ovog zakona, registracioni organ donosi rješenje o privremenom prestanku obavljanja djelatnosti i vodi evidenciju o ukupnom trajanju privremenog prestanka.

(2) Registracioni organ obavještava organe iz člana 52. stav 2. ovog zakona o privremenom prestanku obavljanja djelatnosti preduzetnika.

(3) Ako je zahtjev nepotpun, registracioni organ postupa u skladu sa članom 43. stav 1. ovog zakona.

(4) U slučaju da preduzetnik ne uredi zahtjev, registracioni organ postupa u skladu sa članom 53. stav 1. ovog zakona.

(5) Ukoliko preduzetnik ne ispunjava uslove iz člana 32. stav 1. tačka 4) i člana 57. ovog zakona, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

(6) Nakon isteka perioda privremene odjave, registracioni organ ne donosi rješenje o nastavku obavljanja djelatnosti već samo mijenja status preduzetniku, iz privremeno objavljen u aktivan, u registru preduzetnika.

(7) U slučaju da preduzetnik namjerava početi sa poslovanjem prije isteka perioda utvrđenog rješenjem o registraciji privremenog prestanka obavljanja djelatnosti, podnosi zahtjev registracionom organu koji donosi rješenje o okončanju privremenog prestanka i nastavku rada preduzetnika, koje dostavlja u skladu sa članom 52. stav 2. ovog zakona.

(8) Preduzetnik dostavlja zahtjev za prestanak obavljanja djelatnosti prije isteka privremene odjave ako pravo na prestanak poslovanja namjerava ostvariti sa posljednjim

danom trajanja privremene odjave, ili drugim danom od dana dostavljanja zahtjeva do posljednjeg dana privremene odjave.

8. Prestanak obavljanja djelatnosti preduzetnika

Član 60.

- (1) Preduzetnik prestaje da obavlja djelatnost po osnovu zahtjeva ili po sili zakona.
- (2) U slučaju da preduzetnik posluje u više organizacionih jedinica, rješenjem o prestanku obavljanja djelatnosti preduzetnika obuhvataju se sve te jedinice.
- (3) Nakon utvrđivanja prestanka obavljanja djelatnosti, preduzetnik je dužan da ukloni:
 - 1) poslovno ime sa objekta u kojem je obavljao djelatnost,
 - 2) sve vidove oglašavanja u materijalnom i elektronskom obliku.
- (4) Za registraciju prestanka obavljanja djelatnosti po osnovu zahtjeva preduzetnik dostavlja registracionom organu zahtjev najkasnije posljednjeg dana poslovanja.
- (5) U zahtjevu preduzetnik može kao najkasniji datum prestanka obavljanja djelatnosti navesti konkretan dan, koji nije kasniji od 30 dana od dana dostavljanja zahtjeva.
- (6) Ako u zahtjevu nije naveden datum prestanka obavljanja djelatnosti, prestanak se utvrđuje zaključno sa danom dostavljanja zahtjeva i ne može se utvrditi retroaktivno.

Član 61.

- (1) Ako je zahtjev uredan i ukoliko preduzetnik ispunjava uslove iz člana 60. st. 4. i 5. ovog zakona, registracioni organ donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti.
- (2) Rješenje iz stava 1. ovog člana registracioni organ dostavlja u skladu sa članom 52. stav 2. ovog zakona.
- (3) Ako je zahtjev nepotpun, registracioni organ postupa u skladu sa članom 43. stav 1. ovog zakona.
- (4) U slučaju da preduzetnik ne uredi zahtjev, registracioni organ postupa u skladu sa članom 53. stav 1. ovog zakona.
- (5) Ukoliko preduzetnik ne ispunjava uslove iz člana 60. st. 4. i 5. ovog zakona, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

Član 62.

- (1) Registracioni organ na osnovu saznanja i utvrđenog činjeničnog stanja donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti po sili zakona, te briše preduzetnika iz registra u sljedećim slučajevima:
 - 1) smrti preduzetnika, ako ne bude podnesen zahtjev za nastavak obavljanja djelatnosti u roku od 60 dana,
 - 2) ako prestanu da postoje prirodni i drugi uslovi za obavljanje djelatnosti,
 - 3) ako preduzetnik ne imenuje poslovođu najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na izdržavanje kazne zatvora,
 - 4) ako preduzetnik bude pravosnažnom presudom osuđen za krivična djela protiv privrede i platnog prometa,
 - 5) gubitkom poslovne sposobnosti, ako ne bude podnesen zahtjev za nastavak obavljanja djelatnosti u roku od 60 dana,

6) ako strani državljanin ne dostavi akt o odobrenom privremenom ili stalnom boravku u roku iz člana 54. stav 2. ovog zakona,

7) ako preduzetnik ima registrovanu samo jednu djelatnost koja se može obavljati isključivo u formi pravnog lica, a ne podnese zahtjev za njenu izmjenu u skladu sa članom 56. stav 1. ovog zakona,

8) ako se preduzetniku ukine posebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt nadležnog organa, pod uslovima da preduzetnik obavlja samo djelatnost za koju je izdato odobrenje i da ne podnese zahtjev za izmjenu te djelatnosti u skladu sa članom 56. stav 1. ovog zakona,

9) ako preduzetnik ne izvrši promjenu poslovnog imena u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude iz člana 24. stav 5. ovog zakona,

10) ako nadležni organ utvrdi da je preduzetniku izdato rješenje o registraciji na osnovu lažnih isprava, a koje se odnose na uslove za obavljanje preduzetničke djelatnosti.

(2) Prestanak prirodnih i drugih uslova podrazumijeva prekid poslovanja iz razloga na koje preduzetnik nije mogao uticati, kao što su prirodne nepogode ili ostale okolnosti koje su nastale djelovanjem drugih lica ili iznenadne bolesti.

(3) Rješenje iz stava 1. ovog člana registracioni organ dostavlja u skladu sa članom 52. stav 2. ovog zakona.

(4) Inicijativu za prestanak obavljanja djelatnosti po sili zakona, uz podnošenje odgovarajućih dokaza kojima se potvrđuje nastupanje činjenica iz stava 1. ovog člana, može podnijeti preduzetnik ili drugo fizičko ili pravno lice ili nadležni organ.

(5) Registracioni organ snosi troškove postupka donošenja rješenja o prestanku obavljanja djelatnosti po sili zakona.

(6) Ako je preduzetniku utvrđen prestanak obavljanja djelatnosti na osnovu stava 1. tačka 5) ili tačka 11) ili tačka 12) ovog člana, to lice može se ponovo registrovati kao preduzetnik poslije isteka roka od jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja o prestanku obavljanja djelatnosti.

Član 63.

(1) S ciljem utvrđivanja da li preduzetnik obavlja djelatnost, registracioni organ upućuje pismeno na adresu sjedišta preduzetnika u sljedećim slučajevima:

1) ako se u inspekcijском nadzoru utvrdi da preduzetnik ne obavlja djelatnost,

2) ako registracioni organ ima saznanja da preduzetnik ne obavlja djelatnost.

(2) Registracioni organ donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti po sili zakona i briše preduzetnika iz registra ako preduzetnik pismeno iz stava 1. ovog člana ne zaprimi, uz uslov da je pismeno koje je trebalo biti dostavljeno bilo istaknuto 15 dana na oglasnoj tabli registracionog organa.

(3) U slučaju da je preduzetnik zaprimio pismeno iz stava 1. ovog člana, registracioni organ donosi rješenje o prestanku obavljanja djelatnosti po sili zakona, te briše preduzetnika iz registra ako:

1) preduzetnik ne odgovori u roku od 15 dana od dana dostavljanja pismena,

2) preduzetnik, u roku od 15 dana od dana dostavljanja pismena, u pisanoj formi obavijesti registracioni organ da više ne obavlja djelatnost.

(4) Ako se preduzetnik, po osnovu zaprimljenog pismena iz stava 1. ovog člana, izjasni da posluje, registracioni organ može sprovesti provjeru tog izjašnjenja kod Poreske uprave.

(5) Provjera iz stava 4. ovog člana podrazumijeva utvrđivanje sljedećih činjenica, i to:

1) da li preduzetnik redovno podnosi poreske prijave,

2) da li preduzetnik redovno dostavlja dnevni izvještaj evidencije prometa preko fiskalne kase,

3) posljednji mjesec i godinu za koji je preduzetnik platio doprinose.

(6) Ako se provjerom iz stava 4. ovog člana utvrdi da preduzetnik duže od tri mjeseca ne podnosi poreske prijave, ne plaća doprinose i ne dostavlja dnevni izvještaj evidencije prometa preko fiskalne kase, registracioni organ utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti za tog preduzetnika.

(7) U slučaju iz stava 6. ovog člana, prestanak obavljanja djelatnosti utvrđuje se sa posljednjim danom mjeseca u kojem je preduzetnik posljednji put podnio poresku prijavu ili dostavio dnevni izvještaj evidencije prometa preko fiskalne kase ili platio doprinose.

9. Prenos obavljanja djelatnosti preduzetnika

Član 64.

(1) Preduzetnik može na drugo fizičko lice prenijeti obavljanje djelatnosti.

(2) Preduzetnik sticalac je lice na koje se prenosi obavljanje djelatnosti.

(3) Preduzetnik i preduzetnik sticalac zaključuju notarski obrađen ugovor o prenosu obavljanja djelatnosti, kojim se uređuju sljedeća pitanja:

1) dan obračuna prenosa obavljanja djelatnosti,

2) imovina koja je predmet prenosa i njena vrijednost,

3) ukupna potraživanja i obaveze preduzetnika,

4) novčani iznos, način i rok za plaćanje naknade za prenos obavljanja djelatnosti,

5) spisak i vrijednosti svih poslova, ugovora, sticanja, raspolaganja i obaveza koje je preduzetnik zaključio i preuzeo poslije dana obračuna prenosa obavljanja djelatnosti,

6) očekivane posljedice prenosa na zaposlene kod preduzetnika,

7) konstataciju da li je vrijednost imovine koja je predmet prenosa dovoljna da se izmire sve obaveze preduzetnika,

8) vrijednost imovine preduzetnika sticaoca,

9) da li su vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i imovine preduzetnika sticaoca dovoljne da se mogu izmiriti dugovi prema svim povjeriocima preduzetnika,

10) druga pitanja od značaja za prenos obavljanja djelatnosti.

(4) Dan obračuna prenosa obavljanja djelatnosti je dan na koji se utvrđuje vrijednost imovine, potraživanja i obaveza preduzetnika.

(5) Dan obračuna prenosa obavljanja djelatnosti može biti najviše 30 dana prije dana zaključenja ugovora o prenosu obavljanja djelatnosti.

(6) Vrijednost imovine, potraživanja i obaveza koje se sa preduzetnika prenose na preduzetnika sticaoca, kao i vrijednost imovine preduzetnika sticaoca, utvrđuje ovlašćeni procjenjivač putem procjene, uz primjenu Međunarodnih standarda vrednovanja (IVS).

Član 65.

(1) Uslovi koje je obavezno ispuniti za registraciju prenosa obavljanja djelatnosti su:

1) za preduzetnika, iz člana 32. stav 1. t. 1), 2) i 4) ovog zakona,

2) za preduzetnika sticaoca, iz člana 32. stav 1. ovog zakona,

3) da su vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i imovine preduzetnika sticaoca dovoljne da se mogu izmiriti dugovi prema svim povjeriocima preduzetnika,

4) da preduzetnik i preduzetnik sticalac zakluče ugovor iz člana 64. stav 3. ovog zakona.

(2) Ispunjenost uslova iz stava 1. t. 1) i 2) ovog člana utvrđuje se u skladu sa članom 32. stav 5, odnosno članom 38. ovog zakona.

(3) Ispunjenost uslova iz stava 1. tačka 3) ovog člana navodi se ugovoru iz člana 64. stav 3. ovog zakona, koji se dostavlja uz zahtjev.

(4) Dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 1. t. 1) i 2) ovog člana sastavni su dio ugovora o prenosu obavljanja djelatnosti.

(5) Preduzetnik sticalac dostavlja zahtjev u vezi sa registracijom prenosa obavljanja djelatnosti, a uz koji dostavlja ugovor o prenosu obavljanja djelatnosti.

(6) Registracijom prenosa obavljanja djelatnosti proizvode se sljedeća pravna dejstva, i to:

1) preduzetnik sticalac stupa u sve poslovne pravne odnose preduzetnika i preuzima sva njegova prava i obaveze u vezi sa poslovanjem,

2) u poslovnom imenu, lično ime preduzetnika zamjenjuje se sa ličnim imenom preduzetnika sticaoca, dok se naziv zadržava, osim ako preduzetnik sticalac ne izvrši njegovu promjenu,

3) preduzetnik sticalac zadržava jedinstveni identifikacioni broj preduzetnika,

4) vrsta zanimanja za preduzetnika sticaoca određuje se u skladu sa pravilima iz člana 17. ovog zakona.

Član 66.

(1) Ako je zahtjev uredan i ukoliko preduzetnik i preduzetnik sticalac ispunjavaju uslove iz člana 65. stav 1. ovog člana, registracioni organ donosi rješenje o prenosu obavljanja djelatnosti.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana registracioni organ dostavlja u skladu sa članom 52. stav 2. ovog zakona.

(3) Ako je zahtjev nepotpun, registracioni organ postupa u skladu sa članom 43. stav 1. ovog zakona.

(4) U slučaju da se zahtjev ne uredi, registracioni organ postupa u skladu sa članom 53. stav 1. ovog zakona.

(5) Ukoliko preduzetnik i preduzetnik sticalac ne ispunjavaju uslove iz člana 65. stav 1. ovog člana, registracioni organ donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

10. Obavljanje djelatnosti u slučaju smrti preduzetnika i druge spriječenosti za obavljanje djelatnosti

Član 67.

(1) U slučaju smrti preduzetnika, a do okončanja ostavinskog postupka, član porodičnog domaćinstva, odnosno nasljednik može da privremeno nastavi sa obavljanjem djelatnosti.

(2) Za registraciju privremenog nastavka obavljanja djelatnosti član porodičnog domaćinstva, odnosno nasljednik dužan je:

1) ispunjavati uslove iz člana 32. stav 1. ovog zakona,

2) imati saglasnost ostalih članova porodičnog domaćinstva i nasljednika iz istog reda nasljeđivanja da može privremeno nastaviti sa obavljanjem djelatnosti.

(3) Ispunjenost uslova iz stava 2. ovog člana utvrđuje se na osnovu:

1) člana 32. stav 5, odnosno člana 38. ovog zakona,

2) izjave o nastavku obavljanja djelatnosti, koju potpisuju članovi porodičnog domaćinstva, odnosno nasljednici i koja se dostavlja uz zahtjev.

(4) Član porodičnog domaćinstva, odnosno nasljednik dostavlja zahtjev u vezi sa registracijom privremenog nastavka obavljanja djelatnosti najkasnije u roku od 60 dana od dana smrti preduzetnika, uz koji dostavlja izvod iz matične knjige umrlih za preduzetnika i izjavu iz stava 3. tačka 2) ovog člana.

(5) Registracioni organ postupa i dostavljeni zahtjev rješava u skladu sa čl. 51, 52. i 53. ovog zakona.

(6) Lice koje privremeno nastavlja sa obavljanjem djelatnosti dužno je poslovati sa pažnjom dobrog privrednika.

Član 68.

(1) Poslije okončanja ostavinskog postupka nasljednik imovine i prava, koja se koriste u poslovanju, može trajno nastaviti sa obavljanjem djelatnosti.

(2) Za registraciju nastavka obavljanja djelatnosti nasljednik je dužan:

1) ispunjavati uslove iz člana 32. stav 1. ovog zakona,

2) dostaviti zahtjev,

3) biti nasljednik imovine, prava i obaveza koja se koriste u poslovanju.

(3) Ispunjenost uslova iz stava 2. ovog člana utvrđuje se na osnovu:

1) člana 32. stav 5, odnosno člana 38. ovog zakona,

2) pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju, koje se dostavlja uz zahtjev.

(4) Zahtjev za nastavak obavljanja djelatnosti rješava se u skladu sa čl. 51, 52. i 53. ovog zakona.

(5) U slučaju smrti preduzetnika, za lice koje privremeno ili trajno nastavlja sa obavljanjem djelatnosti nastupaju pravne posljedice kao za preduzetnika sticaoca iz člana 65. stav 6. ovog zakona.

Član 69.

(1) U slučaju potpunog ili djelimičnog oduzimanja poslovne sposobnosti, a do njenog vraćanja, staratelj preduzetnika može nastaviti sa obavljanjem djelatnosti u ime i za račun tog preduzetnika.

(2) Uslovi za registraciju nastavka obavljanja djelatnosti iz stava 1. ovog člana su:

1) da je preduzetniku potpuno ili djelimično oduzeta poslovna sposobnost,

2) da je lice koje nastavlja sa obavljanjem djelatnosti postavljeno za staratelja preduzetnika,

3) da staratelj preduzetnika ispunjava uslove iz člana 32. stav 1. ovog zakona.

(3) Ispunjenost uslova iz stava 2. ovog člana utvrđuje se na osnovu:

1) rješenja o oduzimanju poslovne sposobnosti preduzetnika,

2) akta o postavljenju lica za staratelja preduzetniku kojem je oduzeta poslovna sposobnost,

3) člana 32. stav 5, odnosno člana 38. ovog zakona.

(4) Zahtjev za nastavak obavljanja djelatnosti podnosi se najkasnije u roku od 60 dana od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđena poslovna nesposobnost preduzetnika.

(5) Staratelj dostavlja zahtjev u vezi sa registracijom nastavka obavljanja djelatnosti i uz njega dostavlja akta iz stava 3. ovog člana.

(6) Registracioni organ postupa i dostavljeni zahtjev rješava u skladu sa čl. 51, 52. i 53. ovog zakona.

(7) Staratelj nastavlja sa obavljanjem djelatnosti pod poslovnim imenom preduzetnika kojem je potpuno ili djelimično oduzeta poslovna sposobnost.

Član 70.

(1) U slučaju stupanja na izdržavanje kazne zatvora, a koja nije izrečena po osnovu krivičnog djela protiv privrede i platnog prometa, preduzetnik može nastaviti obavljanje djelatnosti posredstvom poslovođe.

(2) Za slučaj iz stava 1. ovog člana preduzetnik je dužan dostaviti zahtjev najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na izdržavanje kazne zatvora.

11. Registar i centralni registar preduzetnika

Član 71.

(1) Registracioni organ vodi registar preduzetnika u elektronskom i pisanom obliku.

(2) Registracioni organ koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju za vođenje registra preduzetnika u elektronskom obliku.

(3) U registar preduzetnika u elektronskom obliku unose se:

- 1) podaci iz zahtjeva,
- 2) dokumenti na osnovu kojih se sprovodi postupak registracije preduzetnika,
- 3) akti doneseni u postupku registracije preduzetnika.

(4) Registar preduzetnika putem jedinstvene elektronske aplikacije povezan je sa centralnim registrom preduzetnika.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju sadržaj i način vođenja registra preduzetnika, način korišćenja i pristupa registru preduzetnika u elektronskom obliku, obrasci akata koji se donose u postupku registracije i prilikom izdavanja izvoda, uvjerenja ili potvrde, kao i obim podataka o preduzeticima koji su javno dostupni.

Član 72.

(1) U registru preduzetnika preduzetnici mogu imati sljedeći status:

- 1) aktivan – obavlja djelatnost,
- 2) privremeno odjavljen – u određenom periodu ne obavlja djelatnost,
- 3) odjavljen – utvrđen prestanak obavljanja djelatnosti.

(2) Preduzeticima koji posluju smatraju se preduzetnici koji imaju status aktivan i privremeno odjavljen.

(3) Registracioni organ, po zahtjevu zainteresovanog fizičkog ili pravnog lica ili organa, izdaje izvod ili uvjerenje ili potvrdu o poslovnim podacima iz registra preduzetnika.

(4) Izvod je ovjerena isprava koja se izdaje na zahtjev zainteresovanog lica na propisan način i sadrži aktuelne podatke iz registra preduzetnika.

(5) Uvjerenje je ovjerena isprava koja se izdaje na zahtjev zainteresovanog lica na propisan način i sadrži podatak koji nije aktuelan.

(6) Potvrda je ovjerena isprava koja se izdaje na zahtjev zainteresovanog lica i u kojoj se navodi pojedinačni aktivni podatak.

(7) Registracioni organ na svojoj internet stranici u formi izvještaja objavljuje pregled osnovanih i odjavljenih preduzetnika na mjesečnom nivou u tekućoj kalendarskoj godini.

(8) U slučaju da u toku mjeseca nema osnovanih i odjavljenih preduzetnika registracioni organ ne objavljuje izvještaj iz stava 7. ovog člana.

Član 73.

(1) APIF vodi centralni registar preduzetnika, koji je dio Registra poslovnih subjekata Republike.

(2) APIF je obavezan da obezbijedi programsko rješenje, tehničku ispravnost, održavanje, pravilno i trajno funkcionisanje postupka registracije preduzetnika, kao i isporuku elektronskih podataka iz centralnog registra preduzetnika.

(3) U slučaju narušavanja informacione bezbjednosti u postupku registracije preduzetnika, administrator sistema ili drugo ovlašćeno lice APIF-a sa tim upoznaje Agenciju za informaciono-komunikacione tehnologije.

(4) Svako neovlašćeno raspolaganje podacima iz programskog rješenja za registraciju preduzetnika smatra se narušavanjem informacione bezbjednosti.

(5) Ministarstvo, Poreska uprava i Komora, putem jedinstvene elektronske aplikacije, imaju pristup centralnom registru preduzetnika radi pregleda podataka iz evidencije.

(6) Na zahtjev Republičke uprave za inspeksijske poslove, registracioni organ, odnosno APIF, po službenoj dužnosti dostavlja podatke o preduzetnicima.

Član 74.

(1) Po zahtjevu zainteresovanog lica, APIF izdaje izvod iz centralnog registra preduzetnika.

(2) APIF na svojoj internet stranici objavljuje podatak o broju registrovanih preduzetnika u Republici.

(3) Pored podataka iz stava 2. ovog člana, a na inicijativu ili uz saglasnost Ministarstva, APIF na svojoj internet stranici objavljuje izvještaje u vezi sa određenim poslovnim podacima preduzetnika.

(4) S ciljem javnosti podataka, APIF na svojoj internet stranici omogućava svim zainteresovanim licima pretragu, pregled i preuzimanje podataka koji su predmet registracije, a u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(5) Podaci iz centralnog registra preduzetnika preuzimaju se pojedinačno po preduzetniku u dokumentu koji je u elektronskom obliku pod nazivom Aktuelni pregled podataka preduzetnika (u daljem tekstu: Aktuelni pregled).

(6) Podaci koji se navode u Aktuelnom pregledu su trenutno važeći podaci o preduzetniku i u potpunosti odgovaraju podacima u registrima preduzetnika koje vode registracioni organi.

(7) Pored podataka iz stava 5. ovog člana, Aktuelni pregled može sadržavati i podatke od značaja za poslovanje preduzetnika iz drugih registara sa kojima je povezan centralni registar preduzetnika.

(8) Aktuelni pregled nema formu elektronskog dokumenta u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument, ne sadrži pečat i potpis ovlašćenog lica APIF-a.

(9) Uz saglasnost ministra, APIF donosi pravilnik kojim se uređuju čuvanje, preuzimanje i razmjena podataka i informacija između nadležnih organa, vrste izvještaja o poslovnim podacima preduzetnika koji se objavljuju, sadržaj i način vođenja centralnog registra preduzetnika, način pretrage, pregleda i preuzimanja podataka u elektronskoj formi koji su javno dostupni, kao i sadržaj i oblik obrasca Aktuelnog pregleda.

(10) Pravilnik iz stava 9. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

GLAVA IV ORGANIZOVANJE PREDUZETNIKA

Član 75.

(1) Komora je samostalna, stručno-poslovna, nevladina i neprofitna organizacija koja zastupa i usklađuje zajedničke interese preduzetnika na području Republike i kojoj je ovim zakonom povjereno vršenje javnih ovlašćenja.

(2) Komora je pravno lice sa sjedištem u Banjoj Luci i posluje pod nazivom „Komora samostalnih preduzetnika Republike Srpske“.

(3) Rad Komore je javan.

Član 76.

(1) Preduzetnici postaju članovi Komore upisom u registar preduzetnika.

(2) Članovi Komore mogu biti i druge organizacije, asocijacije i strukovna udruženja preduzetnika koji za to izraze interes, a u skladu sa statutom Komore.

Član 77.

(1) Komora svoj rad može organizovati posredstvom područnih komora i kancelarija.

(2) Teritorijalni obuhvat i sjedišta područnih komora organizuju se u skladu sa dijelom prostornog plana Republike kojim se utvrđuju primarni regijski centri sa pripadajućim jedinicama lokalne samouprave.

(3) Puni naziv područne komore sastoji se od punog naziva Komore, riječi „Područna komora regije“ i naziva primarnog regijskog centra.

(4) Područna komora može koristiti i skraćeni naziv koji sadrži riječi „Područna komora samostalnih preduzetnika“ i naziv primarnog regijskog centra.

(5) Kancelarije su organizacione jedinice Komore koje nemaju svoj statut, već obavljaju prenesene poslove za koje budu zadužene od Komore.

(6) Organizacija i djelokrug rada, međusobna prava i obaveze između Komore i područnih komora utvrđuju se ovim zakonom, statutom i odlukama skupštine Komore.

Član 78.

(1) Statutom područne komore uređuju se organi, način njihovog izbora, zadaci, međusobna prava i obaveze članova, unutrašnja organizacija, teritorija djelovanja, izborne procedure i druga pitanja od značaja za rad područne komore.

(2) Komora daje saglasnost na statut područne komore.

Član 79.

(1) Komora i područne komore međusobno usklađuju svoje programe rada i programske aktivnosti.

(2) Područna komora dužna je da sačini:

1) godišnji program rada i finansijskog plana poslovanja,

2) godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj,

3) druge analize i informacije potrebne za funkcionisanje komorskog sistema.

(3) Područna komora dostavlja Komori dokumente iz stava 2. ovog člana.

Član 80.

(1) Zadaci Komore, u skladu sa ovim zakonom, su da:

- 1) promovise preduzetnike i preduzetništvo,
 - 2) usklađuje i zastupa interese članova Komore pred nadležnim organima i organizacijama Republike,
 - 3) pokreće inicijative, daje prijedloge i mišljenja nadležnim organima i organizacijama u vezi sa donošenjem propisa i mjera koje se tiču preduzetništva, ženskog preduzetništva i preduzetnika,
 - 4) pruža usluge poslovnog savjetovanja, stručne i savjetodavne pomoći prilikom osnivanja i poslovanja preduzetnika, kao i da pruža konsultantske usluge u skladu sa iskazanim interesima članova Komore,
 - 5) promovise proizvode i usluge članova Komore u zemlji i inostranstvu i posredstvom interneta, organizuje nastupe na sajmovima, izdaje publikacije, kataloge i glasila, te obavlja druge promotivne aktivnosti,
 - 6) promovise, informise, savjetuje i učestvuje u aktivnostima i poslovima koji su u vezi sa srednjim stručnim obrazovanjem, sticanjem majstorskog zvanja, dokvalifikacijom, prekvalifikacijom i osposobljavanjem za potrebe preduzetničkih djelatnosti, starim i umjetničkim zanatima i domaćom radinošću,
 - 7) analizira tržišne uslove i mogućnosti razvoja preduzetništva,
 - 8) preduzima aktivnosti na poslovnom povezivanju, usklađivanju interesa, podsticanju zakonite konkurencije i suzbijanju nelojalne konkurencije, zaštiti dobrih poslovnih običaja, poslovnog morala i razvijanju poslovnih odnosa na domaćem i inostranom tržištu članova Komore, saradnji sa drugim organizacijama i komorama,
 - 9) podstiče unapređivanje kvaliteta proizvoda i usluga, uvođenja inovacija, zaštite životne sredine, zaštite na radu, zaštite potrošača, promovisanje energetske efikasnosti, građanske energije i upotrebe obnovljivih izvora energije,
 - 10) razvija informacioni sistem i poslovno informisanje, te informise članstvo o stručnim, poslovnim i tehnološkim pitanjima i novostima iz djelokruga rada,
 - 11) dostavlja informacije po zahtjevu nadležnog ministarstva,
 - 12) preduzima aktivnosti na zaštiti i unapređivanju zanatskih djelatnosti, starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti,
 - 13) podstiče, pomaže, koordinise i vrši nadzor nad radom i ispunjavanjem zakonom i statutom propisanih zadataka područnih komora i kancelarija,
 - 14) vodi evidenciju o područnim komorama i kancelarijama,
 - 15) vodi registar preduzetnika koji mogu obavljati praktičnu obuku polaznika obrazovanja odraslih,
 - 16) vrši javna ovlašćenja koja su povjerena Komori ovim zakonom i drugim zakonima,
 - 17) izdaje potvrde o proizvodima svojih članova, a koje nisu propisane drugim propisom,
 - 18) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.
- (2) O vršenju javnih ovlašćenja Komora podnosi izvještaj odgovarajućem ministarstvu u skladu sa povjerenim ovlašćenjima.

Član 81.

- (1) Statutom Komore, između ostalog, uređuju se:
- 1) zadaci i način njihovog izvršavanja,
 - 2) sastav, djelokrug rada, način odlučivanja, postupak izbora i razrješenja organa i tijela Komore,
 - 3) prava, obaveze i odgovornost članova, kao i način ostvarivanja interesa članova,
 - 4) organizacija rada i javnost rada,
 - 5) teritorijalna organizacija rada,
 - 6) način osnivanja, teritorija djelovanja i zadaci područnih komora, kao i način nadzora nad njihovim radom i izvještavanje,
 - 7) saradnja sa drugim organima i organizacijama u Republici,
 - 8) saradnja sa komorama u zemlji i inostranstvu, kao i sa međunarodnim organizacijama,
 - 9) postupak donošenja opštih akata,
 - 10) način finansiranja,
 - 11) organizacija, sastav i način izbora suda časti,
 - 12) druga pitanja od značaja za rad Komore.
- (2) Statut Komore ne može sadržavati odredbe koje nisu u skladu sa zadacima Komore propisanim ovim zakonom ili su u suprotnosti sa drugim propisima.
- (3) Statut Komore objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.
- (4) Osim statuta, Komora ima i druga opšta akta kojima se uređuje način rada stručne službe, organizacija i sistematizacija radnih mjesta, vrste i visine naknada članova upravnog odbora Komore, visina putnih troškova za zaposlene u Komori, usluge namijenjene članovima koje se finansiraju iz članarine i druga pitanja.
- (5) Postupak nabavke robe, usluga i radova vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak javnih nabavki.
- (6) S ciljem ispunjenja načela javnosti rada, na internet stranici Komore javno se objavljuju sljedeći akti:
- 1) godišnji program rada i finansijski plan poslovanja Komore i područnih komora,
 - 2) godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj Komore i područnih komora,
 - 4) inicijative prema nadležnim organima i organizacijama u vezi sa donošenjem propisa i mjera koje se tiču preduzetništva, ženskog preduzetništva i preduzetnika,
 - 5) opšti akti iz stava 4. ovog člana,
 - 6) analize i informacije od interesa za članove Komore.
- (7) Pored akata iz stava 6. ovog člana, na internet stranici Komore obavezno se objavljuje i sljedeće:
- 1) članovi skupštine Komore,
 - 2) članovi upravnog odbora,
 - 3) podaci o područnim komorama i kancelarijama,
 - 4) članovi organa područnih komora,
 - 5) zaključci sa održanih sastanaka skupštine i upravnog odbora Komore.

Član 82.

- (1) Organi Komore su skupština, upravni odbor i direktor.
- (2) Pri izboru članova za skupštinu i upravni odbor Komore uvažavaće se strukovna, teritorijalna i polna struktura članova Komore.

(3) Mandat članovima organa Komore iz stava 1. ovog člana traje četiri godine, sa mogućnošću ponovnog imenovanja na još jedan mandatni period.

(4) Izabrani član organa Komore može obavljati samo jednu dužnost u organima Komore.

(5) Pravo izbora i obavljanja dužnosti člana skupštine i upravnog odbora ima isključivo preduzetnik koji posluje u skladu sa pravilom iz člana 72. stav 2. ovog zakona.

(6) Direktor Komore bira se posredstvom javnog konkursa.

Član 83.

(1) Skupština Komore je najviši predstavnički organ, a čine je, u skladu sa statutom, izabrani predstavnici područnih komora.

(2) Nadležnosti skupštine iz stava 1. ovog člana su:

1) donosi statut i poslovnik o radu,

2) donosi opšta akta, osim akta o sistematizaciji radnih mjesta, koji donosi direktor,

3) utvrđuje stavove i daje smjernice za rad organa i tijela Komore,

4) usvaja godišnji program rada, finansijski plan poslovanja, godišnji izvještaj o radu, finansijski izvještaj i izvještaj nezavisnog revizora,

5) donosi etički kodeks,

6) bira i razrješava članove upravnog odbora i direktora,

7) odlučuje o raspisivanju i sprovođenju izbora za organe Komore,

8) bira i razrješava članove suda časti,

9) odlučuje o sticanju i prodaji nepokretne imovine, zaduživanju i opterećenju nepokretne imovine,

10) bira nezavisnog revizora za kontrolu materijalno-finansijskog poslovanja i finansijskih izvještaja,

11) odlučuje o saradnji sa komorama u zemlji i inostranstvu, kao i sa međunarodnim organizacijama,

12) obavlja i druge poslove predviđene ovim zakonom i statutom Komore.

(3) Redovna skupština održava se najmanje jednom godišnje na osnovu odluke upravnog odbora.

(4) Upravni odbor saziva vanrednu skupštinu na osnovu pisanog zahtjeva većine članova skupštine, odnosno na osnovu pisanog zahtjeva najmanje dvije hiljade preduzetnika koji posluju u skladu sa pravilom iz člana 72. stav 2. ovog zakona.

Član 84.

(1) Upravni odbor Komore obavlja sljedeće poslove:

1) sprovodi odluke skupštine,

2) prati izvršavanje obaveza direktora Komore,

3) odlučuje o raspodjeli sredstava Komore,

4) utvrđuje prijedloge pojedinačnih i opštih akata za skupštinu,

5) utvrđuje prijedlog godišnjeg programa rada, finansijskog plana poslovanja, godišnjeg izvještaja o radu i finansijskog izvještaja,

6) donosi poslovnik o svom radu i druga opšta akta utvrđena statutom,

7) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.

(2) Upravni odbor Komore ima sedam članova, odlučuje u sjednicama i za svoj rad odgovara skupštini Komore.

(3) Sjednice upravnog odbora saziva predsjednik ili većina članova upravnog odbora.

Član 85.

(1) Direktor Komore obavlja sljedeće poslove:

- 1) predstavlja i zastupa Komoru,
 - 2) odgovoran je za zakonitost rada Komore,
 - 3) sprovodi poslovnu politiku Komore, odluke skupštine i upravnog odbora,
 - 4) prati realizaciju godišnjeg programa rada i finansijskog plana poslovanja,
 - 5) izvještava upravni odbor i skupštinu o poslovanju Komore,
 - 6) priprema godišnji programa rada, finansijski plan poslovanja, godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj,
 - 7) donosi akt o sistematizaciji radnih mjesta,
 - 8) druge poslove utvrđene zakonom i statutom.
- (2) Stručne, administrativno-tehničke, savjetodavne i druge poslove Komore obavlja stručna služba Komore, a njenim radom rukovodi direktor.

Član 86.

(1) Pri Komori uspostavlja se sud časti, koji je nezavisan u svom radu.

(2) Sud časti vodi postupke i odlučuje o povredama poslovnih običaja i neizvršavanju obaveza članova i odluka organa Komore.

Član 87.

(1) Sredstva za finansiranje Komore i organizacionih jedinica Komore obezbjeđuju se iz članarine, prihoda od naknada za usluge koje pruža Komora i drugih izvora.

(2) Skupština Komore odlukom utvrđuje visinu godišnje članarine, način obračuna, međusobnu raspodjelu između Komore i područnih komora, rokove, način i žiro račun Komore za uplatu članarine.

(3) Preduzetnik je dužan da plaća godišnju članarinu u Komori.

(4) Visina godišnje članarine u Komori ne može biti veća od 2,5% od iznosa prosječne neto plate u Republici u mjesecu decembru iz prethodne kalendarske godine, a prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike.

(5) Odluka skupštine iz stava 2. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

(6) Sredstva prikupljena od naplaćene članarine koriste se za finansiranje rada i programskih zadataka.

(7) Sredstva prikupljena od naplaćene članarine na teritoriji područne komore dijele se u iznosu od najmanje 60% za Komoru i 40% za tu područnu komoru.

(8) Sredstva prikupljena od naplaćene članarine na teritoriji na kojoj ne djeluje područna komora pripadaju Komori.

GLAVA V NADZOR

Član 88.

(1) Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Republička uprava za inspekcijske poslove, posredstvom nadležnih republičkih inspektora i inspektora u jedinicama lokalne samouprave.

(3) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši i nadležna komunalna policija u skladu sa svojim nadležnostima.

Član 89.

U vršenju inspekcijskog nadzora, nadležni inspektor, osim opštih ovlašćenja utvrđenih propisom kojim se uređuje rad inspekcija, ima pravo i dužnost da provjerava da li:

- 1) na osnovu registrovane pretežne djelatnosti preduzetnik ostvaruje najveći prihod,
- 2) preduzetnik obavlja djelatnost u odgovarajućem prostoru,
- 3) je preduzetnik registrovan za obavljanje djelatnosti,
- 4) preduzetniku u toku poslovanja i u njegovom prisustvu pomažu isključivo lica koja imaju pravo na pružanje takve pomoći u skladu sa ovim zakonom,
- 5) se preduzetnik pridržava propisanog radnog vremena,
- 6) preduzetnik ispunjava uslove u vezi sa vrstama zanimanja iz ovog zakona i potrebnom registracijom u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa,
- 7) se preduzetnik pridržava uslova za vrijeme poslovanja iz ovog zakona,
- 8) se preduzetnik pridržava obaveza u vezi sa ispunjavanjem posebnih uslova za poslovanje, upotrebom dozvolom, sjedištem, poslovnim imenom, poslovođom, izdvojenom jedinicom, privremenim prestankom, kao i drugih dužnosti iz ovog zakona.

Član 90.

(1) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora nad primjenom odredaba ovog zakona ili propisa donesenih za njegovo sprovođenje utvrdi da zakon, odnosno propis nije primijenjen ili je nepravilno primijenjen, odnosno da preduzetnik nije postupio po obavezama iz ovog zakona, pored opštih ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija u Republici, nadležni inspektor dužan je da donese rješenje kojim se nalaže otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i da odredi rok za njihovo otklanjanje.

(2) Ako se nedostaci iz stava 1. ovog člana ne otklone u ostavljenom roku, nadležni inspektor izdaje prekršajni nalog kojim preduzetniku izriče minimalnu kaznu za učinjeni prekršaj u skladu sa ovim zakonom, te novim rješenjem određuje novi rok u kojem je preduzetnik dužan otkloniti utvrđene nedostatke.

(3) U slučaju da preduzetnik ne otkloni nedostatke u novom roku iz stava 2. ovog člana, nadležni inspektor ponovo izdaje prekršajni nalog preduzetniku i izriče mu mjeru zabrane obavljanja djelatnosti i zabranjuje upotrebu uređaja i opreme koju je preduzetnik koristio u poslovanju.

(4) Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju povrede sanitarnih, zdravstvenih i tehničkih uslova zbog kojih mogu nastati teže posljedice po zdravlje i život ljudi, nadležni inspektor izriče mjeru zabrane obavljanja djelatnosti dok se utvrđeni nedostaci ne otklone.

Član 91.

(1) Ako fizičko lice nije registrovano za obavljanje djelatnosti, inspektor ovlašten posebnim zakonom kojim se uređuje rad inspekcije u vršenju inspekcijskog nadzora ovlašten je i dužan da izrekne mjeru zabrane obavljanja djelatnosti do registracije kod nadležnog registracionog organa.

(2) Ako preduzetnik obavlja djelatnost bez odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa, nadležni inspektor izriče mjeru zabrane obavljanja te djelatnosti do pribavljanja potrebnog akta i zabranjuje upotrebu uređaja i opreme koju je preduzetnik koristio za obavljanje te djelatnosti.

GLAVA VI KAZNENE ODREDBE

Član 92.

Novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM kazniće se za prekršaj:

- 1) fizičko lice ako obavlja djelatnost bez registracije kod nadležnog registracionog organa i rješenja o registraciji (član 10. stav 1),
- 2) fizičko lice ili preduzetnik koji u zahtjevu i priloženim dokumentima uz zahtjev navede neistinit podatak ili dostavi lažni dokument (član 37. stav 1).

Član 93.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

- 1) registruje dopunsko zanimanje, a nije u radnom odnosu kod drugog poslodavca sa punim radnim vremenom (član 17. stav 3),
 - 2) dopunsko zanimanje ne obavlja isključivo ličnim radom (član 17. stav 3),
 - 3) dopunsko zanimanje obavlja duže od polovine sedmičnog punog radnog vremena (član 17. stav 3),
 - 4) registruje dodatno zanimanje i ne zasnuje radni odnos sa najmanje jednim radnikom (član 17. stav 5),
 - 5) ne izvrši promjenu poslovnog imena u roku od 30 dana od pravnosnažnosti presude kojom se nalaže promjena poslovnog imena (član 24. stav 4),
 - 6) obavlja djelatnost za vrijeme privremenog prestanka obavljanja preduzetničke djelatnosti (član 58. stav 2),
 - 7) ne uskladi svoje poslovanje (član 99).
- (2) Za prekršaj iz stava 1. t. 1), 4), 5), 6) i 7) ovog člana kazniće se i poslovođa, novčanom kaznom od 1.500 KM do 4.500 KM.

Član 94.

(1) Novčanom kaznom od 1.500 KM do 4.500 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

1) ne promijeni pretežnu djelatnost u slučaju kada u dvije uzastopne fiskalne godine ostvari najveći prihod po osnovu iste djelatnosti koja nije njegova pretežna djelatnost (član 5. stav 5),

2) u stambenom prostoru ili bez poslovnog prostora obavlja djelatnosti koje se obavezno obavljaju u poslovnom prostoru (član 6. stav 5),

3) obavlja djelatnost izvan vremenskog intervala periodičnog rada za koji je registrovan (član 15. stav 6),

4) registruje osnovno zanimanje, a u radnom je odnosu na puno radno vrijeme (član 17. stav 1),

5) ne registruje promjenu sjedišta u roku od osam dana od dana početka poslovanja na novoj adresi (član 19. stav 2),

6) ne posluje i ne nastupa u pravnom prometu pod poslovnim imenom koje je upisano u registar preduzetnika (član 21. stav 1),

7) ne prijavi promjenu poslovnog imena (član 22. stav 1),

8) ne istakne poslovno ime na ulazu u objekat u sjedištu i izdvojenoj jedinici, odnosno na ulazu u stambeni objekat, ako djelatnost obavlja u stambenom prostoru (član 22. stav 2),

9) u slučaju obavljanja djelatnosti izvan sjedišta, odnosno obavljanja djelatnosti bez poslovnog prostora ne istakne poslovno ime na način koji je vidljiv i razumljiv za sva lica na lokaciji gdje takvu djelatnost obavlja (član 22. stav 3),

10) ne registruje imenovanje poslovođe kod nadležnog registracionog organa (član 29. stav 4),

11) ne registruje otvaranje ili poslovne promjene ili prestanak rada izdvojene jedinice (član 30. stav 4),

12) ne posjeduje rješenje o registraciji u prostoru u kojem obavlja preduzetničku djelatnost (član 31. tačka 1),

13) ne počne sa obavljanjem djelatnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja o registraciji (član 31. tačka 2),

14) ne izda nota račun, ako nije obveznik evidencije prometa preko fiskalne kase (član 31. tačka 5),

15) ne registruje promjene podataka koji su od značaja za pravni promet u skladu sa ovim zakonom (član 31. tačka 6),

16) ne registruje prestanak obavljanja djelatnosti (član 31. tačka 7),

17) ne registruje privremeni prestanak obavljanja djelatnosti (član 58. stav 1),

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i poslovođa, novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

Član 95.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

1) preduzetniku bez njegovog prisustva ili bez zasnovanog radnog odnosa pomažu u poslovanju lica koja nisu članovi porodičnog domaćinstva (član 12. stav 3. tačka 1),

2) preduzetniku koji ima zvanje tradicionalnog zanatlije bez njegovog prisustva ili bez zasnovanog radnog odnosa, a tokom izrade tradicionalnih zanatskih proizvoda, kao i u drugim poslovima koji su u vezi sa tim proizvodima, pomažu lica koja nisu članovi porodičnog domaćinstva (član 12. stav 3. tačka 2),

3) članovi porodičnog domaćinstva ne ispunjavaju odgovarajuće zdravstvene uslove, a koji zavise od djelatnosti koju preduzetnik obavlja (član 12. stav 4).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i poslovođa, novčanom kaznom od 200 KM do 600 KM.

Član 96.

(1) Novčanom kaznom od 400 KM kazniće se preduzetnik ako ne uplati godišnji iznos članarine Komori (član 87. stav 3).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i poslovođa, novčanom kaznom od 100 KM.

(3) Komora podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka u slučaju iz stava 1. ovog člana.

Član 97.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kazniće se za prekršaj odgovorno lice u nadležnom registracionom organu ako:

1) u roku od osam dana od dana donošenja rješenja o sticanju statusa starog zanata, umjetničkog zanata i domaće radinosti ne dostavi Ministarstvu to rješenje u elektronskoj i pisanoj formi, kao i ostale dokumente na osnovu kojih je vođen postupak za sticanje tog statusa (član 8. stav 5),

2) u postupku registracije preduzetnika ne unese u rješenje o registraciji sve obavezne elemente poslovnog imena (član 21. stav 9),

3) ne koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju u postupku registracije preduzetnika za unos, pregled podataka, dokumenata i izradu akata (član 39. stav 2),

4) ne obezbijedi ili ne održava računarsku opremu ili pristup internetu, koji su potrebni za korišćenje jedinstvene elektronske aplikacije (član 40. stav 1),

5) ne obavijesti nadležni inspekcijski organ da preduzetnik ne ispunjava uslove iz člana 17. st. 1, 3. i 5. ovog zakona (član 55. stav 2),

6) ne koristi jedinstvenu elektronsku aplikaciju za vođenje registra preduzetnika u elektronskom obliku (član 71. stav 2),

7) ne izda izvod ili uvjerenje ili potvrdu o podacima iz registra preduzetnika po zahtjevu zainteresovanog fizičkog ili pravnog lica ili organa (član 72. stav 3),

8) na svojoj internet stranici u formi izvještaja ne objavi pregled osnovanih i objavljenih preduzetnika na mjesečnom nivou u tekućoj kalendarskoj godini (član 72. stav 7).

(2) Novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM kazniće se službenik registracionog organa koji tokom rada u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji ne postupa u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronski potpis i elektronski dokument (član 40. stav 4).

GLAVA VII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 98.

(1) Preduzetnik koji je registrovan za zajedničko obavljanje djelatnosti nastavlja sa poslovanjem do:

1) promjene načina obavljanja djelatnosti iz zajedničkog u samostalno obavljanje (istupanje ortaka),

2) prenosa obavljanja djelatnosti na jedno lice,

3) prestanka obavljanja djelatnosti.

(2) Nakon stupanja na snagu ovog zakona, preduzetniku koji je registrovan za zajedničko obavljanje djelatnosti ne mogu pristupati novi ortaci.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, u slučaju smrti jednog od ortaka, zajedničkom obavljanju djelatnosti može pristupiti član porodičnog domaćinstva ili nasljednik u skladu sa čl. od 67. do 70. ovog zakona.

Član 99.

(1) Fizičko lice koje se dva ili više puta registrovalo kao preduzetnik dužno je da svoje poslovanje uskladi na način da ima jednu registraciju u formi preduzetnika sa jednim sjedištem i jednom ili više izdvojenih jedinica.

(2) Usklađivanje iz stava 1. ovog člana preduzetnik je dužan izvršiti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) U slučaju iz člana 10. stav 3. ovog zakona preduzetnik nema obavezu usklađivanja poslovanja na način da ima jednu registraciju u formi preduzetnika.

Član 100.

Za preduzetnike koji imaju status starog i umjetničkog zanata i domaće radinosti, nadležni registracioni organ i Ministarstvo po službenoj dužnosti izdaju certifikat tradicionalnog zanatskog proizvoda, te zvanje i certifikat tradicionalnog zanatlije.

Član 101.

(1) Preduzetnik je dužan da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona upiše u registar preduzetnika svoju elektronsku poštu.

(2) Preduzetnik može obaviti upis elektronske pošte u registar preduzetnika u skladu sa članom 20. stav 2. ili članom 36. stav 2. ovog zakona.

Član 102.

Komora, udruženja i područne komore koji su osnovani po ranije važećim propisima dužni su da usklade svoju organizaciju i rad u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 103.

Postupci započeti po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po tim propisima.

Član 104.

(1) Ministar, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi sljedeće podzakonske akte:

1) Pravilnik o djelatnostima koje se mogu obavljati u stambenom prostoru ili bez poslovnog prostora (član 6. stav 4),

2) Pravilnik o zanatskim djelatnostima (član 7. stav 3),

3) Pravilnik o tradicionalnim zanatskim proizvodima i zanatlijama (član 9. stav 5),

- 4) Pravilnik o periodičnim djelatnostima (član 15. stav 5),
- 5) Pravilnik o zahtjevu za registraciju preduzetnika (član 35. stav 2),
- 6) Pravilnik o postupku elektronske registracije preduzetnika (član 50. stav 5),
- 7) Pravilnik o Registru preduzetnika (član 71. stav 5).

(2) APIF, uz saglasnost ministra, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi Pravilnik o Centralnom registru preduzetnika (član 74. stav 9).

Član 105.

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovog zakona primjenjuju se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19), ako sa njim nisu u suprotnosti.

Član 106.

(1) Postupak elektronske registracije i elektronska provjera ispunjenosti uslova iz člana 32. stav 1. ovog zakona, po službenoj dužnosti, počinje kada se steknu tehnički i drugi uslovi za njihovo sprovođenje.

(2) Vlada donosi odluku o ispunjenosti tehničkih uslova koji se odnose na početak postupka elektronske registracije poslovnih subjekata, preduzetnika i elektronsku provjeru ispunjenosti uslova iz člana 32. stav 1. ovog zakona.

Član 107.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19).

Član 108.

Ovaj zakon objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“, a stupa na snagu 1. januara 2025. godine.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O SAMOSTALNIM PREDUZETNICIMA

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68 t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika Srpska, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja, kao i u članu 70. stav 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLADENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-249/24 od 7. februara 2024. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose, zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, osnovne ciljeve i pravce privrednog i tehnološkog razvoja, kao i politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, prema članu 70. Ustava Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Ova materija do sada je bila uređena Zakonom o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19). Međutim, u primjeni navedenog zakona ukazala se potreba za njegovom dopunom, preciznijim uređenjem pojedinih članova Zakona, kao i uvođenjem novih rješenja. Imajući u vidu sve prethodne izmjene i dopune navedenog zakona, obrađivač je, u skladu sa članom 59. stav 1. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), pristupio izradi novog zakona.

Ovim zakonom uređuju se poslovna obilježja i registracija poslovanja samostalnih preduzetnika, osposobljavanje za sticanje majstorskog zvanja, organizovanje samostalnih preduzetnika i vođenje registra samostalnih preduzetnika, s ciljem unapređivanja razvoja i poslovanja samostalnih preduzetnika, kao i zaštite starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti.

Preduzetnička djelatnost je svaka privredna djelatnost utvrđena klasifikacijom djelatnosti koju preduzetnik obavlja proizvodnjom, prometom i pružanjem usluga na tržištu, radi sticanja dobiti, a za čije obavljanje nije potrebna druga forma organizovanja. Preduzetnik je fizičko lice registrovano u registru preduzetnika za obavljanje preduzetničke djelatnosti radi sticanja dobiti u svoje ime i za svoj račun.

Najznačajnije razlike ovog nacrtu u odnosu na Zakon koji je na snazi ogleda se u sljedećim rješenjima.

Umjesto statusa starih zanata, umjetnički zanat i domaće radinosti, koji su korišćeni u važećem zakonu, uvode se tradicionalni zanatski proizvod i tradicionalni zanatlija. Organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove privrede vodi postupak za dodjelu certifikata tradicionalnog zanatskog proizvoda, a Ministarstvo privrede i preduzetništva dodjeljuje fizičkom licu zvanje tradicionalnog zanatlije na osnovu certifikata za tradicionalni zanatski proizvod koji je izdat na ime tog fizičkog lica. Ministarstvo vodi registar tradicionalnih zanatlija i certifikovanih tradicionalnih zanatskih proizvoda.

Precizirano je da se fizičko lice može jednom registrovati kao preduzetnik i otvoriti više izdvojenih jedinica, osim u slučaju kada u okviru jednog registrovanog poslovanja obavlja djelatnost koja se prema posebnom propisu obavlja kao isključiva djelatnost.

Jasnije je razrađena primjena propisa iz oblasti radnih odnosa na oblast preduzetništva, registracija preduzetnika u vidu osnovnog zanimanja, te je uvedena novina da preduzetnicima pomoć u poslovanju mogu pružati članovi porodičnog domaćinstva starosti od 15 do 18 godina, odnosno članovi porodičnog domaćinstva koji su korisnici penzije.

U okviru instituta privremenog prestanka obavljanja djelatnosti uvodi se mogućnost privremene odjave poslovanja jedne ili više izdvojenih jedinica, dok u sjedištu preduzetnik nastavlja sa poslovanjem.

Ovim nacrtom uveden je institut promjene vlasnika poslovanja u okviru koga se obavljanje djelatnosti prenosi sa lica koje je registrovano u svojstvu preduzetnika na drugo fizičko lice preduzetnika sticaoca. Radi postizanja pravne sigurnosti propisano je da preduzetnik i preduzetnik sticalac zaključe notarski obrađen ugovor, a kojim je obavezno obuhvaćena i imovina, potraživanja i dugovanja preduzetnika koja su nastala u toku poslovanja.

Preciznije je uređen institut nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika. Predloženim rješenjima propisan je trajni nastavak obavljanja djelatnosti, ako nasljednici za to pokažu interes, kao i pravne posljedice nastavaka obavljanja djelatnosti. Lica koja ulaze u krug nasljednika dostavljaju izjavu o nastavku obavljanja djelatnosti.

Pored navedenog, preciznije je uređen postupak registracije preduzetnika kod nadležnog organa, sa posebnim akcentom na registraciju elektronskim putem, te je nastavljena izgradnja komorskog sistema preduzetnika i unapređena uloga Komore samostalnih preduzetnika u zastupanju interesa preduzetnika.

U skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), obrađivač je ovaj zakon objavio na internet stranici Ministarstva, te izvršio konsultacije sa relevantnim subjektima iz ove oblasti.

Obrađivaču su date određene sugestije koje su se odnosile na usklađivanje Zakona sa pravnim sistemom Republike, kao i na poboljšanje, odnosno preciziranje formulacija teksta Zakona, te njegovo usklađivanje sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), koje je obrađivač prihvatio i ugradio u tekst Zakona.

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj nacrt usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Nacrt zakona o samostalnim preduzetnicima može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-440/24 od 7. februara 2024. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta zakona o samostalnim preduzetnicima (u daljem tekstu: Nacrt), ustanovljeno je da postoje izvori *EU acquis* koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog akta, a koje je obrađivač uzeo u obzir prilikom izrade istog, zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „usklađeno“.

Materiju Nacrta, u dijelu primarnih izvora prava EU, uređuje Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Treći dio - Politike i unutrašnje djelovanje Unije, Glava IV - Sloboda kretanja ljudi, usluga i kapitala, Odjeljak 2. Pravo poslovnog nastanjanja, čl.

49-55; Odjeljak 3. Usluge, čl. 56-62¹.

U dijelu sekundarnih izvora prava EU, obrađivač je prilikom izrade Nacrta imao u vidu zahtjeve Direktive 2006/123/ES Evropskog parlamenta i Savjeta od 12. decembra 2006. godine o uslugama na unutrašnjem tržištu².

S tim u vezi, vršeno je usklađivanje sa odredbama člana 5. Direktive, koje se odnose na administrativno pojednostavljenje. Prema ovim odredbama, države članice su obavezne ispitivati postupke i formalnosti koji se koriste za pristup uslužnoj djelatnosti, te ih pojednostavljivati ukoliko se utvrdi da oni nisu dovoljno jednostavni i predstavljaju prepreku pristupu ovim djelatnostima. Obradivač je navedene odredbe preuzeo čl. 35, 39, 43. i 46. Nacrta, kojima je propisana procedura pokretanja i vođenja postupka registracije preduzetnika. Pojednostavljenje ovog postupka se očituje, između ostalog, i u smanjenom broju dokumenata koje je podnosilac obavezan priložiti. Jedan dio dokumenata registracioni organ dobija uvidom u elektronske evidencije koje se vode kod nadležnih institucija. Na ovaj način smanjeni su troškovi i vrijeme za podnošenje zahtjeva za registraciju preduzetnika.

Postupak registracije vrši se putem jedinstvene elektronske aplikacije koja predstavlja programsko rješenje za registraciju preduzetnika i dio je Jedinственog informacionog sistema za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj. Budući da je osnovni uslov za sprovođenje postupka elektronske registracije preduzetnika da stranka posjeduje metod autentifikacije i elektronskog potpisivanja, donošenje ovog nacrta doprinijeće sprovođenju propisa kojima se uređuje elektronski potpis i elektronski dokument, a istima je vršena djelimična transpozicija odredaba Regulative (EU) 910/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. jula 2014. godine o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektronske transakcije na unutrašnjem tržištu i stavljanju van snage Direktive 1999/93/EC³.

Detaljan pregled usklađenosti Nacrta sa Direktivom 2006/123/ES sadržan je u uporednom prikazu usklađenosti, uz napomenu da je ova direktiva prvenstveno predmet transponovanja putem domaćeg zakona o uslugama. Odredbe koje su uzete u obzir prilikom izrade Nacrta prenesene su u cijelosti 2013. godine Zakonom o uslugama. Takođe, donošenje ovog nacrta doprinijeće i ispunjavanju obaveza sadržanih u čl. 50-59. SSP⁴ koje se odnose na saradnju ugovornih strana u oblasti poslovnog nastanjivanja i pružanja usluga.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19) uređena je oblast registracije poslovanja u formi samostalnog preduzetnika, osnovne karakteristike ove privredne forme, kao i način funkcionisanja komorskog sistema preduzetnika u Republici Srpskoj.

Prema zakonodavstvu Republike Srpske, preduzetnici uz privredna društva predstavljaju jedinu formu koja se osniva za poslovanje s ciljem sticanja dobiti.

Tekst važećeg zakona imao je više izmjena i dopuna, kojima je intervenisano u polovini članova osnovnog teksta zakona. Iz tog razloga, a u skladu sa članom 59. stav 1.

¹ *Treaty on the functioning of the European Union, Part Three: Policies and Internal Actions of the Union, Title IV: Free Movement of Persons, Services and Capital, Chapter 2 – Right of establishment, Articles 49-55; Chapter 3 – Services, Articles 56-62.*

² *Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market.*

³ *Regulation (EU) No 910/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC.*

⁴ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

Pravila za izradu zakona i drugih propisa („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), za normiranje svih predloženih novina potrebno je pristupiti izradi novog zakona.

Slijedom iznesenog, razlog za donošenje ovog zakona je poboljšati i unaprijediti kvalitet rješenja iz važećeg zakona, otkloniti uočene nedostatke u njegovoj višegodišnjoj primjeni, te propisati neka nova rješenja kao slijedi:

– uvođenje mogućnosti za prenos obavljanja djelatnosti sa jednog na drugo lice, rješavanje pitanja privremenog i trajnog nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika,

– jačanje komorskog sistema preduzetnika i unapređenje uloge Komore samostalnih preduzetnika u zastupanju interesa preduzetnika,

– preciziranje koja se lica mogu registrovati kao preduzetnici u vidu osnovnog zanimanja,

– definisanje da se jedno lice može jednom registrovati kao preduzetnik,

– uvođenje pojmova tradicionalni zanatski proizvod i tradicionalni zanatlija,

– uvođenje mogućnosti da se i izdvojene jedinice mogu registrovati za periodično poslovanje,

– uvođenje mogućnosti za periodično poslovanje, a što predstavlja povećanje trajanja sezonskog poslovanja sa šest na devet mjeseci,

– uvođenje mogućnosti da svim preduzetnicima pomoć u poslovanju mogu pružiti članovi porodičnog domaćinstva koji imaju od 15 do 18 godina, odnosno članovi porodičnog domaćinstva koji su korisnici penzije,

– propisivanje prava za preduzetnika da može registrovati privremeni prestanak izdvojene jedinice dok u sjedištu nastavlja sa poslovanjem.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Član 1. određuje predmet i oblast odnosa koji se uređuju ovim zakonom.

Članom 2. utvrđen je cilj Zakona, koji se odnosi na razvoj i unapređivanje poslovanja preduzetnika, zaštitu starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti.

Članom 3. propisuju se načela prioriteta, jednoobraznosti zahtjeva, formalnosti, javnosti i dostupnosti, vremenskog nastanka i jednakosti. Propisivanjem ovih načela i njihovih definicija izražavaju se opredjeljenja na kojima se zasniva postupak registracije preduzetnika.

Članom 4. propisuje se značenje pojmova koji se koriste za potrebe ovog zakona i određuje da upotreba gramatičkih izraza za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijeva oba pola, a radi usklađivanja ovog zakona sa odredbama Zakona o ravnopravnosti polova u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 32/10).

Članom 5. propisuju se pravila u vezi sa preduzetničkim djelatnostima, a koja se odnose na broj djelatnosti koje preduzetnik može obavljati i način njihovog određivanja, metod za utvrđivanje pretežne djelatnosti i pravo na spoljnotrgovinsko poslovanje.

U ovom zakonu zadržavaju se pravila da preduzetnik može obavljati više djelatnosti, kako na unutrašnjem tržištu tako i u spoljnotrgovinskom poslovanju. Kao i u važećem zakonu, u ovom članu predlaže se da se preduzetničke djelatnosti određuju prema razredima djelatnosti iz Uredbe o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/14).

Za razliku od važećeg zakonskog rješenja precizira se da je preduzetnik dužan da promijeni pretežnu djelatnost u slučaju kada u dvije uzastopne fiskalne godine ostvari najveći prihod po osnovu iste djelatnosti koja nije njegova pretežna djelatnost. Razlog za predloženo

rješenje je činjenica da preduzetnici rijetko usklađuju pretežnu djelatnost, što otežava statističko praćenje poslovanja preduzetnika.

Članom 6. propisuju se mjesta za obavljanje preduzetničke djelatnosti. Prema ovom članu, preduzetnik po pravilu obavlja djelatnost u poslovnom prostoru.

Ipak, zbog činjenice da se određeni broj djelatnosti, zbog svoje prirode i načina obavljanja, može vršiti na otvorenom prostoru ili kod naručioca posla ili u stambenom prostoru, ovim članom propisuje se da preduzetnik može poslovati i bez poslovnog prostora ili u stambenom prostoru. U skladu s tim, predviđa se donošenje podzakonskog akta kojim će se, a na osnovu mišljenja nadležnih ministarstava i Komore samostalnih preduzetnika Republike Srpske, urediti uslovi i lista djelatnosti koje se mogu obavljati u stambenom prostoru ili bez poslovnog prostora.

Članom 7. propisuju se definicije zanatske proizvodnje, zanatskih usluga i majstorskog zvanja. Sticanje navedenog zvanja podrazumijeva stručno usavršavanje i dalji napredak u zanatskom zanimanju, a u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja odraslih. Pored toga, sticanjem majstorskog zvanja ističe se i kvalitet rada zanatlije, kao i njegov profesionalan, stručan i odgovoran odnos prema svojim klijentima. U skladu s tim, sticanje majstorskog zvanja predstavlja i komparativnu prednost na tržištu u odnosu na zanatlije koje nemaju ovo zvanje. Za razliku od važećeg zakonskog rješenja, zanatlija stiče majstorsko zvanje polaganjem majstorskog ispita u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja odraslih, kojima se uređuje donošenje programa, način i uslovi za polaganje majstorskog ispita. Promjena koncepta sticanja majstorskog zvanja predlaže se jer se postojeći način, koji je predviđao ključnu ulogu Komore u izradi programa i sprovođenju majstorskih ispita, nije sprovodio u praksi zbog nedovoljnih kapaciteta Komore.

Ujedno, ovim članom utvrđuje se obaveza za ministra privrede i preduzetništva da donese propis kojim se uređuju djelatnosti koje se smatraju zanatskom proizvodnjom i zanatskim uslugama.

Čl. 8. i 9. definiše se značenje pojmova tradicionalni zanatski proizvod i tradicionalni zanatlija. Ovi pojmovi predstavljaju zamjenu za termine stari zanat, umjetnički zanat i domaća radinost, koji su korišćeni u važećem zakonu. Ova zamjena se preduzima s ciljem definisanja jedinstvenih pojmova koji se odnose na proizvode koji čuvaju kulturno nasljeđe i tradiciju i fizička lica koja izrađuju te proizvode. U važećem zakonskom rješenju koncept se zasnivao na dodjeli statusa starog zanata, umjetničkog zanata i domaće radinosti fizičkom licu koji obavlja djelatnost u formi preduzetnika. Međutim, navedeni koncept nije bilo moguće primijeniti i na udruženja i druge organizacije koje su tražile da se i njima omogući sticanje statusa starog zanata, umjetničkog zanata i domaće radinosti. S ciljem da se prepoznaju i promovišu sva lica koja se bave očuvanjem kulturnog nasljeđa, bez obzira na formu u kojoj posluju, predložena je promjena koncepta.

Na taj način, navedenom zamjenom uspostavlja se mogućnost da sva fizička lica koja izrađuju navedene proizvode mogu steći zvanje tradicionalnog zanatlije, čime se sticanje tog zvanja ne ograničava samo na preduzetnike. Shodno tome, ovim članovima uspostavlja se dva postupka certifikovanja, i to: tradicionalnih zanatskih proizvoda i tradicionalnih zanatlija. U skladu s tim, sa ovim zakonskim rješenjem stvaraju se pretpostavke da se podrže svi subjekti koji angažuju lica sa zvanjem tradicionalnog zanatlije, a bez obzira na formu u kojoj posluju.

Takođe, ovim članom uvodi se još jedna novina, a koja se odnosi na propisivanje da Ministarstvo privrede i preduzetništva vodi registar certifikovanih tradicionalnih zanatlija i certifikovanih tradicionalnih zanatskih proizvoda.

Članom 10. ističe se obaveza fizičkog lica da se obavezno registruje kod nadležnog registracionog organa prije početka obavljanja preduzetničke djelatnosti.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje precizira se da se fizičko lice može jednom registrovati kao preduzetnik i otvoriti više izdvojenih jedinica. Razlog za ovo zakonsko rješenje zasniva se na prirodi privredne forme preduzetnika. Naime, preduzetnik je fizičko lice koje se registruje za obavljanje djelatnosti s ciljem sticanja dobiti. U skladu s tim, jasno je da je između ove privredne forme i njenog osnivača prisutna potpuna povezanost, jer se radi o istom licu. Shodno tome, sve aktivnosti koje preduzetnik učini prilikom obavljanja djelatnosti personalnog su karaktera i ne može se izvršiti njihovo odvajanje od same ličnosti preduzetnika.

Imajući u vidu iznesenu prirodu preduzetnika, kao i činjenicu da se registracijom poslovanja u ovoj privrednoj formi ne stiče poseban pravni subjektivitet, potrebno je ustanoviti jasno pravilo da se fizičko lice može jednom registrovati kao preduzetnik.

Istovremeno, utvrđuje se i izuzetak od ovog pravila u slučaju kada fizičko lice obavlja ili namjerava da obavlja djelatnost koja se prema posebnom propisu mora obavljati kao isključiva i jedina djelatnost.

Primjer za navedeni slučaj je član 4. stav 4. Zakona o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 47/14), koji propisuje da preduzetnik djelatnost zastupanja u osiguranju obavlja kao isključivu djelatnost. Iz sadržaja citirane norme očito je da poseban zakon ograničava broj djelatnosti koje ima pravo da obavlja preduzetnik registrovan za usluge zastupanja u osiguranju. Zbog rješenja posebnog zakona, navedeni preduzetnik u okviru svog poslovanja ne može obavljati nijednu drugu djelatnost istovremeno sa pružanjem usluga zastupanja u osiguranju.

Slijedom navedenog, izneseni izuzetak ima za cilj da riješi restriktivan pristup posebnih propisa u vezi sa brojem djelatnosti koje preduzetnik može da obavlja. U skladu s tim i bez obzira na ograničenja koja se utvrde u posebnim propisima u vezi sa brojem djelatnosti koje preduzetnik može obavljati, sa primjenom iznesenog izuzetka fizičko lice moći se još jednom registrovati kao preduzetnik i nesmetano obavljati sve djelatnosti u okviru svog poslovanja.

Pored toga, ovom odredbom naglašava se da upis u registar preduzetnika ima konstitutivno dejstvo u smislu nastanka novog privrednog subjekta i prava na otpočinjanje poslovanja u ovoj privrednoj formi. Bez registracije osnivanja preduzetnika kod nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, fizičko lice nema mogućnost da legalno obavlja poslove s ciljem sticanja dobiti u ovoj privrednoj formi.

Takođe, ovim članom naglašava se i da je prije registracije za poslovanje u formi preduzetnika potrebno provjeriti rješenja posebnih propisa u vezi sa obavljanjem preduzetničke djelatnosti. Ova provjera zasniva se na dva razloga. Prvi razlog odnosi se na utvrđivanje da li je u postupku registracije potrebno ispuniti i posebne uslove, ako su ti uslovi utvrđeni posebnim propisom. Drugi razlog u vezi je sa odnosom radno-pravnog ili drugog statusa fizičkog lica koje namjerava da se registruje kao preduzetnik i rješenjima posebnih propisa koja se primjenjuju na to lice u pogledu pomenutih statusa. Primjera radi, član 44. stav 2. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16), između ostalog, propisuje da se službenik ne može baviti preduzetničkom djelatnošću. Prema tome, lice koje je zaposleno u jedinici lokalne samouprave, prije nego što podnese zahtjev za registraciju, treba biti upoznato da zbog svog radno-pravnog statusa nema pravo na poslovanje u formi preduzetnika.

Članom 11. upućuje se preduzetnik i naglašavaju njegove dužnosti da u toku poslovanja ispunjava uslove koji su utvrđeni u posebnim propisima u vezi sa opremom, prostorom, kadrovima, tehničkim, sanitarnim i drugim uslovima za obavljanje djelatnosti.

Član 12. propisuje obaveznu primjenu propisa iz oblasti radnih odnosa kod angažovanja radnika. Ipak, ovim članom predlažu se i dva izuzetka od primjene propisa iz

oblasti radnih odnosa, u smislu da preduzetniku u njegovom prisustvu mogu pomagati članovi porodičnog domaćinstva bez zasnivanja radnog odnosa.

Prvi izuzetak odnosi se na sve preduzetnike i podrazumijeva pomoć u poslovanju od strane članova porodičnog domaćinstva koji imaju od 15 do 18 godina, kao i od članova koji su korisnici penzije. Ovaj izuzetak predstavlja novinu u odnosu na važeći zakon. Cilj ove novine je da se sa jedne strane podstakne razvoj preduzetničkog duha kod mladih, prenos poslovnih znanja i vještina, te stvaranje nove generacije preduzetnika. Sa druge strane, korisnici penzije sa obavljanjem radnih zadataka imaju osjećaj da i dalje doprinose porodičnom domaćinstvu čiji su dio.

Drugi izuzetak u vezi je sa preduzetnicima preduzetnika koji imaju zvanje tradicionalnog zanatlije. Kao i u važećem zakonu, a radi očuvanja tradicije i uzimajući u obzir činjenicu da se radi o malom broju subjekata čijem postojanju prijeti odumiranje, predlaže se da preduzetniku koji izrađuje tradicionalne zanatske proizvode mogu pomagati svi članovi porodičnog domaćinstva.

Član 13. uređuje odgovornost preduzetnika u vezi sa njegovim poslovanjem. Prema ovoj odredbi preduzetnik odgovara cjelokupnom imovinom za obaveze nastale u toku obavljanja djelatnosti. Ova odgovornost preduzetnika ne prestaje ni nakon što se preduzetnik obriše iz registra preduzetnika.

U odnosu na važeći zakon, ovim članom, osim odgovornosti, normira se i pitanje naplate potraživanja koja preduzetnik nije naplatio prije nego što je prestao sa poslovanjem. Razlog za ovo normiranje proističe iz nedoumica koje su se javljale u praksi, u smislu da li preduzetnik koji je prestao sa poslovanjem može tražiti naplatu potraživanja koja su nastala za vrijeme obavljanja djelatnosti. S ciljem otklanjanja ove nedoumice, a uz primjenu principa koji se koristi kod odgovornosti preduzetnika, analogno se predlaže da preduzetnik može tražiti naplatu svojih potraživanja iz poslovanja i nakon što prestane sa obavljanjem djelatnosti.

Članom 14. normiraju se pravila u vezi sa određivanjem dužine radnog vremena preduzetnika. Osnovno pravilo je da jedinica lokalne samouprave određuje početak i završetak radnog vremena preduzetnika, pri čemu se dužina radnog vremena utvrđuje prema djelatnostima.

Pored toga, ovim članom propisuje se i izuzetak od osnovnog pravila za određivanje dužine radnog vremena preduzetnika. Ovaj izuzetak odnosi se na preduzetnike koji obavljaju djelatnost putem samouslužnog automata, koji ne zahtijeva stalno prisustvo radnika, uz uslov da se putem tog automata ne prodaju alkoholna pića. Budući da rad automata ne podrazumijeva prisustvo radnika i da se automat stavlja u pogon pomoću novca koji odgovara cijeni robe ili usluge, predlaže se da preduzetnici koji obavljaju djelatnost putem samouslužnog automata mogu raditi 24 časa dnevno. Prema tome, navedeni preduzetnici po samom zakonu dobijaju mogućnost da posluju 24 časa dnevno i za te preduzetnike jedinica lokalne samouprave ne može skraćivati dužinu radnog vremena.

Takođe, ovim članom obrađuje se i pitanje određivanja dužine radnog vremena u situaciji kada preduzetnik obavlja više djelatnosti. Za ovu situaciju neophodno je imati u vidu međusobnu povezanost pretežne i ostalih djelatnosti koje preduzetnik obavlja.

Ako se druge djelatnosti, na dostignutom stepenu privrednog razvoja, smatraju srodnim, povezanim i upućujućim sa pretežnom djelatnošću, u tom slučaju radno vrijeme preduzetnika cjelishodno je određivati prema pretežnoj djelatnosti. Kriterijum za određivanje da li su određene djelatnosti srodne, povezane i upućujuće, potrebno je da se zasniva na prirodi i karakteristikama djelatnosti, kao i prostoru u kojem se obavljaju ove djelatnosti. Ako se više djelatnosti, prema svojoj prirodi i karakteristikama, mogu obavljati u istom prostoru, takve djelatnosti potrebno je smatrati kao srodne, povezane i upućujuće.

Članom 15. propisuje se period u toku godine u kojem preduzetnik može poslovati. Prema ovom članu preduzetnik može poslovati tokom cijele godine ili u određenom periodu ili periodima u toku godine.

U odnosu na važeći zakon, pojam sezonskog poslovanja zamjenjuje se pojmom periodičnog poslovanja. Kao i kod sezonskog poslovanja, i periodično poslovanje odnosi se na preduzetnike koji obavljaju djelatnost u jednom dijelu godine. Važeći zakon propisuje da sezonsko obavljanje preduzetničke djelatnosti može trajati najduže šest mjeseci u toku jedne kalendarske godine.

U izradi ovog zakona ocijenjeno je da je za preduzetnike koji posluju samo u jednom dijelu godine potrebno povećati mogućnost za period njihovog poslovanja sa šest na devet mjeseci. Povećanje navedenog perioda preduzima se kako bi preduzetnici dobili duži period za obavljanje djelatnosti koje se po svojoj prirodi prvenstveno obavljaju u jednom dijelu godine, a ne tokom cijele godine. U skladu s tim, cilj povećanja navedenog perioda za poslovanje je doprinijeti rentabilnosti u radu preduzetnika.

Budući da se navedeni period povećava sa šest na devet mjeseci, bilo je neophodno preduzeti i terminološku izmjenu naziva pojma koji se odnosi na poslovanje u jednom dijelu godine. S obzirom na to da je mogućnost rada do devet mjeseci u toku godine izvan perioda trajanja sezone, predlaže se zamjena pojma sezonsko sa pojmom periodično obavljanje djelatnosti.

Registracijom za periodično poslovanje preduzetnik nije u obavezi da iz godine u godinu prijavljuje i odjavljuje obavljanje djelatnosti, već mu se rješenjem registracionog organa utvrđuje period u toku kalendarske godine u kojem posluje.

Pored toga, a kod periodičnog poslovanja uvodi se i opcija za preduzetnika da može periodično da obavlja djelatnost u jednoj ili više izdvojenih jedinica, dok u sjedištu posluje u toku cijele godine. Namjera je da se poveća fleksibilnost preduzetnika u poslovanju, a time i njihova održivost poslovanja. U skladu s tim, kod periodičnog poslovanja preduzetnik ima dvije opcije, i to: da periodično posluje u svim organizacionim jedinicama ili da periodično posluje u jednoj ili više izdvojenih jedinica.

U vezi sa periodičnim poslovanjem, ovim članom predviđa se donošenje podzakonskog akta kojim će se, a na osnovu mišljenja nadležnih ministarstava, urediti vrste zanimanja preduzetnika i preduzetničke djelatnosti koje se mogu obavljati periodično.

Čl. 16. i 17. uređuju se vrste zanimanja za poslovanje u formi preduzetnika. Prema ovim odredbama preduzetnik može poslovati u vidu osnovnog, dopunskog i dodatnog zanimanja.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, uvodi se nova mogućnost za lica koja su zaposlena na nepuno radno vrijeme. Prema važećem zakonu, navedena lica mogla su se registrovati samo u vidu dodatnog zanimanja. Ovom odredbom predlaže se da se navedena lica mogu registrovati i u vidu osnovnog zanimanja. Na taj način, ovim licima daje se mogućnost da otpočinu samostalno poslovanje i bez obaveze da zaposle drugo lice.

Takođe, ovim članom naglašava se i da se korisnici penzije, studenti i sva druga punoljetna lica mogu registrovati u vidu osnovnog zanimanja, ako nisu u radnom odnosu.

Pored toga, ovom odredbom precizira se i da preduzetnik koji se registruje u vidu dodatnog zanimanja, može i ličnim radom obavljati djelatnosti za koje je registrovan. U skladu s tim, odluka da li će preduzetnik koji je registrovan u vidu dodatnog zanimanja biti isključivo vlasnik ili i vlasnik i radnik, u domenu je poslovne politike samog preduzetnika i procjene na koji način može ostvariti najefikasniji rezultat u poslovanju.

Kod dodatnog zanimanja važno je navesti da se predlaže rješenje koje podrazumijeva da preduzetnik nema obavezu da zaposli radnika koji ispunjava uslove za obavljanje određene djelatnosti, ako sam preduzetnik ispunjava te uslove. Ipak, utvrđuje se i izuzetak u

odnosu na navedeni prijedlog, koji se odnosi na situaciju kada poseban propis utvrđuje obavezu prema kojoj je i radnik dužan da ispunjava uslove za obavljanje određene djelatnosti. U toj situaciji, preduzetnik je dužan, iako i sam ispunjava uslove za obavljanje određene djelatnosti, da zaposli i radnika koji ispunjava tražene uslove za radno angažovanje.

Čl. 18. do 20. uređuju se pravila u vezi sa sjedištem preduzetnika. U odnosu na važeći zakon, ovim zakonskim rješenjem daje se mogućnost izbora preduzetniku da za mjesto sjedišta odredi mjesto u kojem obavlja djelatnost ili mjesto iz kojeg upravlja svojim poslovanjem. Na taj način preduzetnik dobija potpunu slobodu izbora kod određivanja mjesta svog sjedišta.

Takođe, pojašnjava se i slučaj u vezi sa određivanjem sjedišta u situaciji kada preduzetnik obavlja djelatnost bez poslovnog prostora. I za ovu situaciju preduzetniku se daje sloboda izbora i da sam odredi da li će mu sjedište biti na adresi prebivališta, odnosno boravišta, ili će se ipak odlučiti za poslovni prostor.

Ovim odredbama predlaže se i da registracioni organ, po službenoj dužnosti, vrši promjenu adrese preduzetnika ako je razlog za promjenu odluka jedinice lokalne samouprave o određivanju ili izmjeni naziva ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta.

Pored toga, ovim odredbama predlaže se i izmjena u načinu komunikacije između registracionih organa u slučaju kada preduzetnik mijenja sjedište sa teritorije jedne lokalne samouprave na teritoriju druge samouprave. Prema trenutnom zakonskom rješenju, registracioni organ na čijoj teritoriji preduzetnik ima novo sjedište dostavljao je pismenim putem obavještenje o promjeni sjedišta ranijem registracionom organu. U odnosu na to rješenje, ovim zakonom predlaže se da se komunikacija između registracionih organa odvija elektronskim putem.

Osim navedenog, ovim odredbama uvodi se obaveza za preduzetnika da ima aktivnu adresu za prijem elektronske pošte, koju registruje u postupku osnivanja i koristi u poslovanju. Predloženim rješenjem stvaraju se pretpostavke se da se komunikacija između preduzetnika i registracionih i drugih nadležnih organa učini efikasnijom i ekonomičnijom, uz obavezno navođenje aktivne elektronske adrese.

Članom 21. propisuju se definicija, elementi i osnovna pravila u vezi sa određivanjem poslovnog imena preduzetnika.

Poslovno ime je obavezan podatak u postupku registracije i predstavlja obilježje pod kojim preduzetnik obavlja preduzetničku djelatnost. Poslovno ime doprinosi i razlikovanju preduzetnika u pravnom prometu. Shodno tome, preduzetnik vrši određivanje poslovnog imena, a sve s ciljem ostvarivanja sopstvene prepoznatljivosti u poslovanju.

Obavezni elementi poslovnog imena su opis djelatnosti, naziv, ime i prezime preduzetnika, oznaka s. p. i naziv jedinice lokalne samouprave sjedišta.

Ovim zakonskim rješenjem daju se i prijedlozi termina koje preduzetnik može koristiti kod određivanja opisa djelatnosti. Ujedno, ukazuje se i preduzetniku da je dužan da određeni termin koristi kod određivanja opisa djelatnosti, ako je posebnim propisom utvrđena obaveza korišćenja određenog termina u poslovnom imenu.

Članom 22. propisuju se dužnosti preduzetnika u vezi sa poslovnim imenom, a koje podrazumijevaju registraciju promjene poslovnog imena i isticanje poslovnog imena u sjedištu ili drugom mjestu poslovanja, ako preduzetnik obavlja djelatnost izvan poslovnog ili stambenog prostora.

Članom 23. propisuje se načelo isključivosti u vezi sa poslovnim imenom, koje podrazumijeva da na teritoriji jedne jedinice lokalne samouprave ne mogu poslovati dva ili više preduzetnika sa istim ili sličnim poslovnim imenom. Načelom isključivosti sprečava se zabuna koja bi mogla nastati ako bi dva ili više preduzetnika nosila isto ili slično poslovno ime.

S ciljem ostvarivanja načela isključivosti propisuje se da lica zainteresovana za poslovanje u formi preduzetnika, putem internet stranice Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge, provjeravaju da li poslovno ime koje namjeravaju registrovati dovodi ili može dovesti u zabunu sa drugim registrovanim preduzeticima i rezervisanim poslovnim imenima.

Ova norma poučava stranke da prije podnošenja zahtjeva za registraciju provjere dostupnost poslovnog imena, kao obilježja pod kojim imaju namjeru da posluju, da bi u zahtjevima za registraciju preduzetnika navodili imena koja ne dovode u pitanje već upotrijebljena ili rezervisana poslovna imena drugih preduzetnika.

Pored norme, koja se odnosi na provjeru dostupnosti poslovnog imena, uređuje se i način postupanja u slučaju kada podnosilac zahtjeva predloži poslovno ime koje stvara zabunu sa već registrovanim preduzeticima. Ukoliko podnosilac zahtjeva izmijeni prijedlog poslovnog imena na način koji ne stvara zabunu u pravnom prometu, postupak registracije će se uspješno okončati, dok se u suprotnom odbija zahtjev za registraciju.

Članom 24. propisuje se način zaštite poslovnog imena preduzetnika, u situaciji kada registracioni organ registruje novog preduzetnika sa nazivom pod kojim je već registrovan i posluje određeni preduzetnik. Ovom normom predlaže se rješenje za situaciju kada je registracioni organ napravio grešku i novog preduzetnika registrovao sa nazivom koji može izazvati zabunu u pravnom prometu. Ovo rješenje podrazumijeva da preduzetnik koji ocijeni da je registracioni organ napravio grešku i registrovao drugog preduzetnika, čiji naziv izaziva zabunu, može zaštitu svog prava ostvariti podnošenjem tužbe kod nadležnog okružnog privrednog suda. Rok za podnošenje tužbe iznosi dvije godine od registracije novog preduzetnika. Dakle, ovo zakonsko rješenje daje mogućnost preduzeticima da ostvare sudsku zaštitu svog naziva u situaciji kada smatraju da naziv naknadno registrovanog preduzetnika može uticati ili utiče na njihov ugled ili poslovanje.

Čl. od 25. do 28. uređuje se institut rezervacije poslovnog imena preduzetnika. Imajući u vidu značaj poslovnog imena za reprezentativnost poslovanja preduzetnika, kao i načelo isključivosti poslovnog imena, koje podrazumijeva da više preduzetnika ne mogu poslovati pod poslovnim imenom koje izaziva zabunu u pravnom prometu, potrebno je obraditi institut rezervacije poslovnog imena. Cilj ovog instituta je obezbijediti strankama koje namjeravaju poslovati kao preduzetnici ili već registrovanim preduzeticima da mogu na određeni period zaštititi svoju volju i biznis ideju o poslovnom imenu pod kojim bi nastupali u pravnom prometu.

Kako poslovno ime preduzetnika ima više elemenata, predloženim rješenjem tačno se određuju elementi koji su predmet rezervacije. Institutom rezervacije poslovnog imena preduzetnika štite se opis djelatnosti i naziv, kao elementi koji doprinose individualizaciji preduzetnika u pravnom prometu.

Za rezervaciju poslovnog imena plaća se administrativna taksa.

Zahtjev za rezervaciju poslovnog imena može se, kao i zahtjev za registraciju preduzetnika, podnijeti u pisanom i elektronskom obliku. Prednost podnošenja zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena u elektronskom obliku proističe iz činjenice da se kod ovog načina podnošenja zahtjeva obavlja automatska provjera predloženog poslovnog imena sa već registrovanim i rezervisanim poslovnim imenima preduzetnika. Ovu provjeru obavlja jedinstvena elektronska aplikacija preko sistemskog algoritma. Navedena prednost zasniva se na dvije okolnosti. Prva okolnost je to što će jedinstvena elektronska aplikacija, nakon obavljene automatske provjere, obavijestiti podnosioca zahtjeva ako njegovo predloženo poslovno ime dovodi ili može dovesti u zabunu sa drugim registrovanim preduzetnikom, te da iz tog razloga može biti odbijeno od registracionog organa. U skladu s tim, podnosilac zahtjeva za rezervaciju cijeni da li će izmijeniti predloženo poslovno ime, nastaviti sa

početim postupkom rezervacije ili odustati od ovog postupka. Druga okolnost, zbog čega je elektronska rezervacija poslovnog imena povoljnija za stranke, zasnovana je na činjenici da se taksa za rezervaciju kod elektronskog zahtjeva plaća tek nakon obavljene automatske provjere. Iz tog razloga, ako je pozitivan rezultat automatske provjere predloženog poslovnog imena, veća je izvjesnost za stranku da će registracioni organ usvojiti njegov prijedlog za rezervaciju poslovnog imena.

Poslije dostavljanja zahtjeva za rezervaciju poslovnog imena, bez obzira na to da li je zahtjev dostavljen u materijalnom ili elektronskom obliku, registracioni organ ispituje da li su ispunjeni uslovi za rezervaciju predloženog imena. Ovo teorijski znači da predloženo poslovno ime može biti ocijenjeno kao prihvatljivo u automatskoj provjeri u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji, ali da registracioni organ za to ime zauzme stav da ipak dovodi ili može dovesti u zabunu sa drugim registrovanim preduzetnicima. Dakle, konačan stav po pitanju rezervacije poslovnog imena je na registracionom organu.

Uslovi za rezervaciju poslovnog imena sadržani su u načelima jedinstvenosti i isključivosti poslovnog imena, uz obavezno navođenje opisa djelatnosti i naziva, kao elemenata poslovnog imena koji su predmet rezervacije.

Ukoliko su ispunjeni uslovi za rezervaciju poslovnog imena, registracioni organ upisuje poslovno ime u registar preduzetnika, a podnosiocu zahtjeva dostavlja rješenje o izvršenoj rezervaciji. Rezervacija poslovnog imena važi 90 dana. U tom periodu stranka je dužna podnijeti zahtjev za osnivanje preduzetnika ili zahtjev za promjenu podataka preduzetnika, u zavisnosti u kojem svojstvu je stranka izvršila rezervaciju poslovnog imena.

U odnosu na važeći zakon koji propisuje da registracioni organ donosi rješenje o brisanju rezervisanog poslovnog imena, ako stranka u roku od 90 dana ne podnese zahtjev za osnivanje preduzetnika ili zahtjev za promjenu podataka preduzetnika, ovaj zakon ne predviđa donošenje novog upravnog akta, već se rezervisano poslovno ime samo briše iz registra preduzetnika. Ova novina uvodi se iz razloga što je rješenje o rezervaciji poslovnog imena upravni akt temporalnog karaktera. Shodno tome, taj akt je vremenski ograničenog trajanja i nema potrebe za donošenjem novog upravnog akta.

Članom 29. uređuju se definicija, uslovi i način imenovanja poslovođe. Predloženo zakonsko rješenje veoma je slično u odnosu na važeće zakonske odredbe u vezi sa poslovođom.

Novina u odnosu na važeće zakonsko rješenje u vezi je sa uslovima koje je radnik dužan da ispunjava, kako bi ga preduzetnik imenovao za poslovođu. Važećim zakonom propisano je da preduzetnik može imenovati poslovođu koji ispunjava posebne uslove u pogledu stručne spreme i zdravstvene sposobnosti za obavljanje djelatnosti. Predloženim zakonskim rješenjem briše se navedeni uslov, jer je ocijenjeno da su zaduženja poslovođe prvenstveno na organizaciji obavljanja djelatnosti s ciljem postizanja najefikasnijih rezultata. Iz tog razloga nije potrebno uslovljavati preduzetnika da je dužan za poslovođu imenovati radnika koji ispunjava posebne uslove u pogledu stručne spreme i zdravstvene sposobnosti. Samim tim daje se pravo i sloboda preduzetniku da za poslovođu imenuje radnika koji će na najbolji način organizovati i kontrolisati poslovanje preduzetnika.

Članom 30. uređuju se definicija, prava i dužnosti preduzetnika u vezi sa izdvojenom jedinicom, kao i elementi imena izdvojene jedinice.

Izdvojena jedinica je organizacioni dio preduzetnika koji vrši poslovanje na adresi koja se, po pravilu, razlikuje od adrese sjedišta preduzetnika. Otvaranje izdvojene jedinice nije zakonska obaveza za preduzetnika. Izdvojena jedinica predstavlja mogućnost za preduzetnika da u slučaju obavljanja više različitih i raznorodnih djelatnosti, odnosno razgranatog poslovanja donese odluku o njenom otvaranju.

Prema svojim obilježjima i prirodi izdvojena jedinica analogna je poslovnoj jedinici privrednih društava. Za razliku od poslovanja u formi privrednih društava, lica koja posluju u formi preduzetnika u izdvojenoj jedinici mogu obavljati djelatnosti različite od pretežne djelatnosti i drugih djelatnosti koje su registrovane u sjedištu privrednog društva. Na taj način smanjuju se troškovi preduzetnika u slučajevima kada u izdvojenoj jedinici namjerava obavljati djelatnost koju ne obavlja u sjedištu.

Što se tiče imena izdvojene jedinice, ovim zakonom predlaže se da to ime sadrži identične elemente kao što je propisano i važećim zakonom.

Pored toga, a kao i kod rješenja u vezi sa promjenom adrese sjedišta, ovim članom predlaže se da registracioni organ po službenoj dužnosti vrši promjenu adrese izdvojene jedinice preduzetnika, ako je razlog za promjenu odluka jedinice lokalne samouprave o izmjeni naziva ulica.

Članom 31. propisane su dužnosti preduzetnika. Dužnosti se propisuju na način da se u najvećoj mjeri normiraju zaduženja koja preduzetnik ima prema rješenjima ovog zakona. Shodno tome, ovim članom, a za razliku od važećeg zakona, ne upućuje se na obaveze koje preduzetnik ima u skladu sa posebnim propisima.

Članom 32. propisuju se opšti uslovi koje je fizičko lice, odnosno preduzetnik dužan da ispuni u postupku registracije osnivanja, promjene podataka i prestanka obavljanja djelatnosti. S ciljem smanjenja broja dokumenata koji se dostavljaju u postupku registracije preduzetnika, ovim članom predlaže se da registracioni organ, po službenoj dužnosti, a putem jedinstvene elektronske aplikacije, provjerava ispunjenost opštih uslova za registraciju.

Čl. 33. i 34. propisuju se posebni uslovi koje je preduzetnik dužan da ispuni prije početka poslovanja. Ovi uslovi odnose se na posebnu zdravstvenu sposobnost, opremu, kadrove, sredstva rada i prostor za poslovanje. S ciljem otklanjanja nedoumica u praksi, ovom odredbom propisuje se da se u postupku inspeksijskog pregleda provjerava ispunjenost navedenih posebnih uslova. Prema tome, svrha ovog člana je istaći da se u postupku registracije preduzetnika provjeravaju, po pravilu, opšti uslovi za registraciju. Sa druge strane, nakon što se sprovede postupak registracije preduzetnika, nadležni inspeksijski organ provjerava navedene posebne uslove za poslovanje.

Članom 35. propisuju se načini na koji se može pokrenuti postupak registracije preduzetnika. U vezi sa iniciranjem postupka registracije, ovim članom predviđa se donošenje podzakonskog akta kojim će se urediti sadržaj i oblik zahtjeva za registraciju preduzetnika, kao i druga pitanja od značaja za ovaj postupak.

Pored toga, ovom odredbom naglašava se i da je postupak registracije preduzetnika jednostranačka upravna stvar, jer se u ovom postupku rješava samo o pravima i obavezama lica koje namjerava da posluje kao preduzetnik. U skladu s tim, ovaj postupak podrazumijeva učešće samo podnosioca zahtjeva i registracionog organa. Pravni interesi drugih lica, koji se odnose na životnu sredinu, kućni red, dozvoljeni nivo buke, zaštitu od požara i drugo, ne ostvaruju se u postupku registracije preduzetnika. Zaštita navedenih interesa drugih lica postiže se putem inspeksijskih kontrola i nadzora komunalne policije, a što su postupci odvojeni od postupka registracije preduzetnika koji se vodi po osnovu ovog zakona.

Članom 36. propisuju se poslovni podaci koji su od značaja za pravni promet, uz utvrđivanje obaveze preduzetnika da izvrši registraciju njihove promjene. U odnosu na važeći zakon, ukinuti su lični podaci preduzetnika, koji se odnose na broj lične karte ili broj pasoša za strance, kao podaci koji su od značaja za pravni promet. U skladu s tim, navedeni lični podaci preduzetnika neće se unositi u rješenje o registraciji preduzetnika.

Takođe, ovim članom naglašava se da promjena informacija o poslovnom telefonu, telefaksu i internet stranici preduzetnika ne predstavlja poslovnu promjenu. Cilj razdvajanja podataka od značaja za pravni promet i informacija koji ne zahtijevaju poslovnu promjenu

jeste da omogući jednostavnu i jeftinu izmjenu informacija o poslovnom telefonu, telefaksu i internet stranici u registru preduzetnika. S tim u vezi, ističe se da se za upis i promjene ovih informacija ne plaća taksa za postupak registracije preduzetnika, koja je određena u Zakonu o administrativnim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 100/11, 103/11, 67/13 i 123/20) i iznosi 20 KM za sve promjene podataka preduzetnika.

Članom 37. utvrđuje se odgovornost preduzetnika za podatke i dokumente koje daje i dostavlja u postupku registracije. Ova odgovornost u skladu je sa konceptom registracije koji je administrativne, a ne kontrolne prirode.

Osim toga, ovim članom razrađuje se načelo javnosti iz ovog zakona. Razrada navedenog načela podrazumijeva da preduzetnik dostavljanjem zahtjeva za registraciju daje saglasnost za javnu objavu svojih poslovnih podataka koji su predmet registracije, kao informacija u vezi sa poslovnim telefonom, telefaksom i internet stranicom. Bitno je navesti i da javnost objavljivanja podataka i informacija ne može derogirati odredbe propisa kojima su zaštićeni lični podaci.

Cilj javne objave poslovnih i kontakt podataka preduzetnika je stvoriti pretpostavke da sva lica, koja su zainteresovana za poslovnu saradnju, mogu na jednostavan način doći do potrebnih informacija o preduzetniku. U skladu s tim, javnost podataka i informacija doprinosi promociji preduzetnika, a sve s ciljem njegovog što boljeg pristupa tržištu.

Pored navedenog, ovim članom ističe se mogućnost da fizičko lice, odnosno preduzetnik može zatražiti od registracionog organa da o njegovom zahtjevu za registraciju osnivanja ili promjene podataka odluči na određeni radni dan, a ne u zakonom propisanom roku od dva dana od dana dostavljanja zahtjeva. Značaj ove mogućnosti u vezi je sa početkom djelovanja rješenja o registraciji preduzetnika. Naime, dan donošenja rješenja o registraciji je momenat kada počinje pravno dejstvo ovog akta prema registracionom organu i drugim organima Republike Srpske. Shodno tome, licima koja se registruju u formi preduzetnika sve obaveze počinju teći od dana donošenja rješenja o registraciji. Iz tog razloga, a u situacijama kada opredjeljenje da li će se početi sa poslovanjem ili izvršiti neka poslovna promjena zavisi od određenog prethodnog pitanja (na primjer odobravanje novčanih sredstava iz različitih izvora), strankama je korisna mogućnost da odlučivanje o predmetu zahtjeva zatraže od registracionog organa izvan roka za donošenje rješenja o registraciji koji je propisan.

Takođe, ovim članom naglašava se i pravo koje je utvrđeno u Zakonu o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), da stranke nakon dostavljanja zahtjeva za registraciju mogu izmijeniti svoj zahtjev ili odustati od njega.

Članom 38. propisuju se dokumenti koji se u postupku registracije preduzetnika dostavljaju uz zahtjev. Broj dokumenata koji se dostavlja uz zahtjev zavisi od okolnosti da li se ispunjenost opštih uslova za registraciju može provjeriti elektronskim putem u evidencijama kod Ministarstva unutrašnjih poslova i Poreske uprave Republike Srpske.

Prvi koncept u vezi sa brojem dokumenata koji se dostavljaju uz zahtjev odnosi se na slučaj kada se ispunjenost navedenih uslova može provjeriti po službenoj dužnosti. U tom konceptu stranke će prilikom dostavljanja zahtjeva samo davati na uvid svoj lični identifikacioni dokument. Dakle, ovaj koncept podrazumijeva da stranke ne dostavljaju dokaze o ispunjenosti uslova za registraciju niti daju određene izjave o podacima važnim za ovaj postupak. Prema ovom konceptu, registracioni organi provjeravaju ispunjenost uslova za registraciju kod nadležnih institucija koje vode službenu evidenciju o podacima od značaja za postupak registracije preduzetnika.

Drugi koncept odnosi se na situaciju kada se ispunjenost navedenih uslova ne može elektronski provjeriti. U ovom konceptu stranka će uz zahtjev za registraciju dostavljati

dokaze kojima potvrđuje da ispunjava uslove za uspješno okončanje postupka registracije preduzetnika. Kod ovog koncepta, a za razliku od važećeg zakona, prilikom neposredne predaje zahtjeva, stranke neće biti u obavezi da dostavljaju kopiju ličnog identifikacionog dokumenta nego će službeniku registracionog organa davati na uvid svoj identifikacioni dokument. Zbog evidencije u registru preduzetnika, službenik organa jedinice lokalne samouprave će fotokopirati i skenirati lični identifikacioni dokument, koji će se arhivirati u pisanom i elektronskom obliku u registru preduzetnika.

Slijedom navedenog, zajedničko za oba koncepta je da se u postupku registracije preduzetnika ukida dostava kopije ličnog identifikacionog dokumenta. Na taj način smanjuje se broj dokumenata, koji se prilažu u postupku registracije preduzetnika.

Pored navedenog, a u odnosu na važeći zakon, ovim članom naglašava se da se u postupku registracije preduzetnika priznaju uvjerenja svih osnovnih sudova, kao dokazi da stranka ispunjava uslove u vezi sa zaštitnom mjerom zabrane obavljanja djelatnosti i kazni iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja. Ovo zakonsko rješenje predlaže se budući da svi sudovi zaduženi za vođenje prekršajnog postupka imaju stalan elektronski pristup svim podacima koji su uneseni u prekršajnu evidenciju u elektronskom obliku, bez obzira na organ ili sud koji je izrekao prekršajnu sankciju. U skladu s tim, nesporno je da svi osnovni sudovi, kao sudovi koji su nadležni da odlučuju u prekršajnim predmetima, mogu i provjeriti da li je određeno lice prekršajno kažnjavano u Republici Srpskoj, odnosno BiH. Shodno tome, ocijenjeno je da je dovoljno utvrditi stvarnu nadležnost suda za izdavanje potrebnih uvjerenja i da nije neophodno određivanje mjesne nadležnosti suda za ta uvjerenja.

Osim toga, ovim članom ističe se i da strani državljanin u postupku registracije preduzetnika dostavlja iste dokumente, kao i državljanin Republike Srpske, odnosno BiH. Na taj način otklanja se dilema iz prakse u vezi sa dokumentima koje strani državljanin treba dostaviti u postupku registracije preduzetnika.

Članom 39. propisuju se zaduženja registracionih organa u vezi sa korišćenjem jedinstvene elektronske aplikacije u postupku registracije preduzetnika i obezbjeđenju svih potrebnih informacija za stranke koje bi se registrovale u formi preduzetnika.

Jedinstvena elektronska aplikacija je dio Jedinstvenog informacionog sistema za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj. Ovaj jedinstveni informacioni sistem koristi se u okružnim privrednim sudovima za registraciju privrednih društava i drugih pravnih lica. Korišćenjem jedinstvene elektronske aplikacije u postupku registracije preduzetnika postiže se tehnička usaglašenost između ovog postupka i postupaka registracije koji se vode pred okružnim privrednim sudovima.

Jedinstvena elektronska aplikacija ima višestruku namjenu u praksi. Ova aplikacija koristi se prilikom unosa podataka iz zahtjeva za registraciju preduzetnika i izrade rješenja o registraciji, čime će se omogućava elektronska veza u jednom programu između referenata i rukovodilaca registracionog organa. Jedinstvena elektronska aplikacija upotrebljava se za komunikaciju registracionih organa sa Poreskom upravom Republike Srpske i Agencijom za posredničke, informatičke i finansijske usluge i drugim institucijama čiji djelokrug poslova je u vezi sa postupkom registracije preduzetnika. Putem komunikacije sa Poreskom upravom Republike Srpske, registracioni organi pribavljaju jedinstveni identifikacioni broj preduzetnika, kao poreskog obveznika, te vrše njegov unos u rješenje o registraciji.

Članom 40. naglašava se obaveza registracionog organa da obezbijedi neophodnu računarsku opremu za korišćenje jedinstvene elektronske aplikacije. Ovdje je bitno navesti da jedinstvena elektronska aplikacija ne iziskuje posjedovanje zahtjevnog hardvera, tako da se ovaj program može instalirati kod svih registracionih organa bez dodatnih troškova.

Pored toga, ovim članom utvrđuje se obaveza za registracione organe da odrede službenike koji imaju pristup jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji. Ova obaveza uvodi se s

ciljem postizanja bezbjednog, pouzdanog i brzog pristupa jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji.

S tim u vezi, ovim članom ističe se i obaveza službenika registracionih organa koji neposredno u svom radu koriste jedinstvenu elektronsku aplikaciju, da u svom radu postupaju shodno rješenjima Zakona o elektronskom dokumentu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 106/15) i Zakona o elektronskom potpisu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 106/15 i 83/19).

Članom 41. propisuju se uslovi i okolnosti koje registracioni organi provjeravaju prilikom formalne i materijalne kontrole zahtjeva za registraciju preduzetnika. U vezi s tim, treba istaći da se u ovoj odredbi utvrđuje i distinkcija za kontrolu i provjeru uslova i okolnosti od važnosti za postupak registracije preduzetnika, a prema predmetu postupka registracije.

Shodno tome, u ovom članu izričito se navode uslovi i okolnosti koje registracioni organi provjeravaju, a sve u zavisnosti da li se postupak registracije preduzetnika odnosi na osnivanje ili promjene podataka ili prestanak obavljanja djelatnosti. Na taj način, otklanjaju se nedoumice kod registracionih organa koje uslove treba da provjeravaju u zavisnosti od predmeta registracije (osnivanje ili promjene podataka ili prestanak obavljanja djelatnosti).

Kod jasnog propisivanja uslova i okolnosti koje se provjeravaju, potrebno je navesti da se prilikom poslovnih promjena preduzetnika ne provjerava stanje poreskih obaveza. Obraduje se situacija u vezi sa djelatnostima za koje je nakon registracije, a prije početka poslovanja, potrebno odobrenje, saglasnost, dozvola ili drugi akt nadležnog organa za obavljanje tih djelatnosti. Dakle, za obavljanje navedenih djelatnosti nije dovoljno da se stranka samo registruje u formi preduzetnika, već je potrebno da prije početka poslovanja pribavi akt nadležnog organa. Prema tome, pribavljanje akta nadležnog organa je uslov za obavljanje ovih djelatnosti.

Djelatnosti za koje je potrebno pribaviti akt nadležnog organa zavise od rješenja posebnih propisa. Iz tog razloga, a budući i da preduzetnik može obavljati djelatnosti koje prema posebnim propisima ne zahtijevaju drugi oblik organizovanja, ovim članom predviđa se da se na internet stranici Ministarstva privrede i preduzetništva objavljuje lista preduzetničkih djelatnosti.

Navedena lista predstavlja zamjenu za Uredbu o preduzetničkim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 25/15 i 116/18). Ova uredba donesena je s ciljem da se u jednom propisu obuhvate rješenja posebnih propisa koja se odnose na registraciju poslovanja u formi preduzetnika. Prema tome, jasno je da sadržaj pomenute uredbe zavisi od rješenja posebnih propisa.

Dakle, ako izmjene posebnih propisa utiču na broj djelatnosti koje se mogu obavljati u formi preduzetnika, neophodno je mijenjati pomenutu uredbu, a radi njenog usaglašavanja sa posebnim propisima. Iz tog razloga, za postizanje potpunosti i tačnosti sadržaja pomenute uredbe neophodne su kontinuirane njene izmjene i dopune.

Slijedom iznesenog, cjelishodnije i efikasnije rješenje je da se lista djelatnosti koje se mogu obavljati u formi preduzetnika objavljuje na internet stranici Ministarstva privrede i preduzetništva i u jedinstvenoj elektronskoj aplikaciji, a ne da se radi svake izmjene posebnog propisa mijenja podzakonski akt Vlade Republike Srpske.

Kao i u pomenutoj uredbi i u ovoj listi, a u skladu sa Uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/14), navele bi se djelatnosti koje preduzetnik može da obavlja, kao i djelatnosti za koje je nakon registracije, a prije početka obavljanja potrebno odobrenje, saglasnost ili drugi akt nadležnog organa.

Cilj navedene liste je omogućiti da fizičko lice koje namjerava da obavlja preduzetničku djelatnost, kao i registracioni organ koji donosi rješenje, imaju sve neophodne

informacije o mogućnosti registracije, odnosno obavljanja određene djelatnosti u formi preduzetnika prije samog podnošenja zahtjeva.

Na taj način otklanjaju se dileme zainteresovanih lica i registracionih organa o djelatnostima koje se mogu obavljati u formi preduzetnika, smanjuje potreba za davanjem mišljenja resorno nadležnih ministarstava o pojedinim preduzetničkim djelatnostima, što za rezultat ima jednostavnu i brzu registraciju preduzetnika u propisanom roku.

Članom 43. normira se način postupanja registracionih organa u vezi sa nepotpunim zahtjevima, kao i u situaciji kada postoji neusaglašenost ličnih podataka preduzetnika (lično ime, adresa i broj lične karte) navedenih u zahtjevu sa podacima iz elektronske evidencije ličnih karata i prebivališta i boravišta.

Za nepotpune zahtjeve, ovim članom zadužuje se registracioni organ da od podnosioca zahtjeva zatraži uređivanje tog zahtjeva u roku od osam dana od dana dostavljanja poziva za uređivanje.

Što se tiče navedenih ličnih podataka, ovim članom predviđa se obavezna usaglašenost ličnih podataka iz zahtjeva sa ličnim podacima preduzetnika, koji se vode u elektronskoj evidenciji kod nadležnog organa.

Potreba za navedenom usaglašenosti propisuje se s ciljem sprečavanja potencijalnih zloupotreba ličnih podataka u postupku registracije preduzetnika. Ukoliko se javi neusaglašenost podataka navedenih u zahtjevu za registraciju sa podacima iz elektronske evidencije, podnosilac zahtjeva ima obavezu da kod nadležne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova riješi pitanje neusaglašenosti njegovih ličnih podataka. Ako podnosilac zahtjeva ne riješi pitanje neusaglašenosti ličnih podataka u roku od 30 dana od dostavljanja obavještenja, registracioni organ rješenjem odbija njegov zahtjev za registraciju.

Čl. od 44. do 50. uređuju se osnovni principi i način sprovođenja postupka elektronske registracije preduzetnika.

Postupak elektronske registracije preduzetnika zasniva se na istim principima u vezi sa uslovima, dokazima i vremenom za sprovođenje postupka na kojima se odvija ovaj postupak u materijalnom obliku. U postupku elektronske registracije preduzetnika, kao i kod materijalnog oblika ovog postupka, lice koje namjerava poslovati u formi preduzetnika obavezno je da ispunjava opšte uslove iz člana 32. ovog zakona. Kod elektronske registracije stranka ne dostavlja dokaze o ispunjenosti uslova iz navedenog člana Zakona, nego ove uslove provjerava registracioni organ. Vrijeme odlučivanja za registracioni organ identično je kod oba oblika registracije i iznosi dva dana od dana dostavljanja zahtjeva.

Što se tiče načina sprovođenja postupka elektronske registracije preduzetnika, ovaj postupak odvija se u dva dijela.

Prvi dio je automatska kontrola potpunosti elektronskog zahtjeva i uslova za registraciju. Ova kontrola, kao i postupak elektronske registracije od trenutka predaje zahtjeva do donošenja i dostavljanja rješenja o registraciji odvija se putem jedinstvene elektronske aplikacije. Automatska kontrola podrazumijeva provjeru uslova koji se odnose na identitet podnosioca zahtjeva i razrede djelatnosti. Istovremeno, ovim članom ostavlja se mogućnost automatske provjere i drugih uslova iz postupka registracije preduzetnika (na primjer stanje poreskih obaveza, zaštitne mjere zabrane obavljanja djelatnosti, adrese sjedišta ili poslovnog imena), kada se stvore tehničke pretpostavke da se i ovi uslovi mogu provjeriti na automatski način. U zavisnosti od ishoda automatske kontrole, mogu se javiti dvije situacije. Ako je negativan rezultat ove kontrole, jedinstvena elektronska aplikacija obavještava podnosioca zahtjeva o toj okolnosti i ujedno upoznaje podnosioca zahtjeva s tim da se postupak elektronske registracije neće nastaviti dok se ne otklone utvrđeni nedostaci. Ovi nedostaci mogu se odnositi na potpunost zahtjeva ili određene uslove za postupak registracije preduzetnika, koji se provjeravaju u automatskoj kontroli. U slučaju pozitivnog

rezultata, podnosilac zahtjeva elektronski potpisuje zahtjev i plaća taksu, nakon čega se zahtjev dostavlja u rad registracionom organu, što predstavlja drugi dio postupka elektronske registracije.

Drugi dio postupka elektronske registracije preduzetnika sprovodi se pred registracionim organom. Ovaj dio postupka skoro je identičan kao i kod postupka registracije preduzetnika, koji se pokreće predajom zahtjeva u materijalnom obliku. Navedena identičnost zasniva se na tome da registracioni organ provjerava sve uslove i okolnosti koje su važne za okončanje postupka registracije preduzetnika na isti način i po istovjetnoj proceduri koja se koristi kada je zahtjev za registraciju podnesen u materijalnom obliku. Jedina razlika između postupaka registracije preduzetnika koji se iniciraju podnošenjem zahtjeva u materijalnom i elektronskom obliku formalne je prirode i odnosi se na dostavljanje rješenja o registraciji. Za razliku od postupka u materijalnom obliku, kod elektronske registracije preduzetnika rješenje o registraciji dostavlja se stranci i u elektronskoj formi na korisnički nalog stranke i u pisanom obliku, na adresu koju stranka navede u zahtjevu. U elektronskoj registraciji, pisani oblik rješenja predstavlja kopiju elektronskog rješenja i obavezno se navodi oznaka da se radi o pomenutoj kopiji.

Takođe, predviđa se i donošenje podzakonskog akta kojim će ministar privrede i preduzetništva detaljno urediti tok i pojedinačne radnje podnosioca zahtjeva i registracionog organa u postupku elektronske registracije preduzetnika. Neophodnost za donošenje ovog podzakonskog akta proističe iz činjenice da postupak elektronske registracije preduzetnika obuhvata dosta tehničkih detalja i pojedinosti, koje je potrebno što više približiti strankama i registracionim organima. Na taj način, donošenje pomenutog podzakonskog akta ima za cilj da postupak elektronske registracije učini jasnim i efikasnim za sva lica zainteresovana i uključena u ovaj postupak.

Pored regulisanja osnovnih principa za sprovođenje postupka elektronske registracije preduzetnika, normira se i mogućnost da podnosilac zahtjeva za registraciju provjeri status predmeta. Ova provjera obavljace se na internet stranici Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge, a moći će je inicirati svi podnosioci zahtjeva, bez obzira na to da li je zahtjev podnesen u pisanom ili elektronskom obliku.

Članom 51. propisuje se rok za rješavanje zahtjeva u postupku registracije preduzetnika i ističe se obaveza registracionih organa da upravne akte iz postupka registracije preduzetnika donose isključivo na obrascima koji su uneseni u jedinstvenu elektronsku aplikaciju.

Ovim članom predlaže se isti rok za postupanje u postupcima registracije preduzetnika kao što je i u važećem zakonu, a to je dva radna dana od dana dostavljanja zahtjeva.

Što se tiče donošenja upravnih akata, ovim članom naglašava se da se akti donose u materijalnom i elektronskom obliku i istovremeno se utvrđuje njihov sadržaj. Prilikom donošenja rješenja i zaključaka u elektronskom obliku, naglašava se da se ovi akti izrađuju u formi elektronskih dokumenata, uz obaveznu primjenu elektronskog potpisa.

Pored navedenog, ovom odredbom normira se postupak registracije osnivanja i otvaranja izdvojene jedinice preduzetnika i obuhvata i poresku registraciju preduzetnika, kao privrednog subjekta, kod poreskog organa Republike Srpske. Poreska registracija je postupak u kojem se vrši dodjela jedinstvenog identifikacionog broja (JIB) privrednom subjektu (preduzetniku i privrednom društvu) i drugim licima koja su poreski obveznici. Objedinjavanjem opšte i poreske registracije u jedan postupak postiže se jednostavnost i ekonomičnost tih postupka, uz smanjenje vremena i troškova potrebnih za početak poslovanja preduzetnika.

Takođe, ostavlja se mogućnost objedinjavanja postupka registracije preduzetnika i sa drugim postupcima od značaja za poslovanje, ako se takva potreba prepozna i normira u posebnim propisima.

Članom 52. propisuju se sadržaj rješenja o registraciji i subjekti kojima se dostavlja to rješenje.

Pored toga, ovim članom zadržava se isti rok u kojem je potrebno sprovesti inspekcijски pregled s ciljem provjere ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti.

Članom 53. propisuju se razlozi za odbacivanje i odbijanje zahtjeva za registraciju. Takođe, normira se i mogućnost za stranke koje imaju neplaćene novčane kazne po osnovu prekršaja iz oblasti ekonomskog i finansijskog poslovanja ili poreski dug, da i nakon predaje zahtjeva za registraciju mogu platiti navedene obaveze. Na taj način strankama se ostavlja dodatni rok za izmirenje njihovih obaveza po osnovu navedenih obaveza i pozitivno rješavanje zahtjeva za registraciju. Time se produžava i važenje plaćene takse u postupku registracije preduzetnika, što znači da ako stranka izmiri svoje dugovanje po osnovu navedenih obaveza, neće morati ponovo da plaća taksu za registraciju.

Ovim članom utvrđuje se i da je Ministarstvo privrede i preduzetništva drugostepeni organ koji rješava po žalbama na akte donesene u postupku registracije preduzetnika. U vezi sa žalbama, važno je navesti i da se normiraju posebna pravila za žalbe kod elektronske registracije. Ovom odredbom propisuje se da se rok za žalbu u postupku elektronske registracije računa od dana dostavljanja rješenja u pisanom obliku. Istovremeno, daje se pravo i mogućnost preduzetniku da žalbu može izjaviti drugostepenom organu već od trenutka dostavljanja rješenja u elektronskom obliku. Imajući u vidu da će se rješenje u elektronskom obliku, po pravilu, dostavljati nekoliko dana ranije nego u pisanom obliku, strankama koje se odluču na iniciranje postupka registracije podnošenjem zahtjeva u elektronskoj formi, praktično se povećava trajanje žalbenog roka za tih nekoliko dana. Prema tome, ovim članom dodatno se štite prava stranaka koje elektronski podnose zahtjev za registraciju poslovanja u formi preduzetnika.

Članom 54. propisuje se uslov za početak poslovanja za strane državljane koji se registruju u formi preduzetnika. Prema Zakonu o strancima („Službeni glasnik BiH“, br. 88/15, 34/21 i 63/23), strani državljanin može početi sa radom u BiH ako ima odobren privremeni ili stalni boravak. U skladu s tim, ovom odredbom propisuje se da je akt o odobrenom boravku uslov da bi strani državljani mogli početi sa poslovanjem kao preduzetnici. Ujedno, propisuje se i obaveza za strane državljane da akt o odobrenom boravku dostave registracionom organu.

Ipak, ovim članom utvrđuje se i izuzetak za strane državljane koji se registruju za poslovanje u formi preduzetnika u vidu dodatnog zanimanja. Navedeno zanimanje predstavlja način obavljanja preduzetničke djelatnosti u kojem preduzetnik nema obilježje samozaposlenog lica, nego je prvenstveno u svojstvu vlasnika ove individualno organizovane privredne forme. Iz tog razloga, a pod uslovom da ličnim radom ne obavlja radne zadatke u okviru svog registrovanog poslovanja, strani državljanin nema obavezu da registracionom organu dostavi akt o odobrenom boravku u BiH.

Članom 55. normira se način kontinuiranog praćenja ispunjavanja zahtjeva u vezi sa vrstama zanimanja iz člana 17. ovog zakona. Ovi zahtjevi prvenstveno se tiču radno-pravnog statusa lica koje počinje sa poslovanjem kao preduzetnik. U postupku registracije preduzetnika stranke ne dostavljaju dokaz o radno-pravnom statusu. Stranke nemaju obavezu da dostavljaju navedene dokaze zbog činjenice da se pouzdana i tačna provjera u vezi sa radno-pravnim statusom preduzetnika može ostvariti samo uvidom u Jedinostveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa, koji se vodi kod Poreske uprave Republike Srpske. Iz tog razloga, jasno je da su registracioni organi i Poreska uprava Republike Srpske

institucije koje mogu na najoperativniji i najefikasniji način da prate ispunjenost zahtjeva koji se tiču prijave preduzetnika ili zaposlenih radnika u Jedinostveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa.

Slijedom navedenog, ovom normom naglašava se potreba za redovnim praćenjem stanja u Jedinostvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, radi kontrole ispunjava li preduzetnik zahtjeve u vezi sa vrstama zanimanja za poslovanje u ovoj privrednoj formi. U skladu s tim, ako se prilikom provjere utvrdi da preduzetnik ne ispunjava zahtjeve u vezi sa vrstama zanimanja, registracioni organ obavještava nadležni inspekcijски organ radi preduzimanja daljih radnji prema preduzetnicima koji krše pomenute zahtjeve.

Članom 56. uređuje se način postupanja registracionih organa u slučaju da preduzetnik obavlja djelatnost koja se prema rješenjima posebnih propisa može obavljati samo u formi pravnog lica, kao i u slučaju kada se preduzetniku ukine poseban akt za obavljanje određene djelatnosti. Za navedene slučajeve kao prvi korak predlaže se da registracioni organ pozove preduzetnika da izmijeni ili izbriše djelatnost koju ne može obavljati ili za koju je ukinuto odobrenje. Ako se preduzetnik ogлуši o poziv registracionog organa, ovom organu daje se ovlašćenje da po službenoj dužnosti i po sili zakona tom preduzetniku utvrdi prestanak obavljanja djelatnosti.

Čl. od 57. do 59. uređuje se institut privremenog prestanka obavljanja djelatnosti. Prema svojoj prirodi, privremeni prestanak obavljanja djelatnosti je pravo preduzetnika da po slobodnoj volji ili zbog nastupanja vanrednih okolnosti prestane sa radom do šest mjeseci u periodu od dvije godine. Preduzetnicima nije dopušteno da posluju za vrijeme korišćenja ovog instituta.

Preduzetnici koji koriste pravo na privremeni prestanak obavljanja djelatnosti, u registru preduzetnika imaju status privremeno odjavljen, što podrazumijeva da su i dalje u svojstvu preduzetnika, kao registrovanog privrednog subjekta za poslovanje s ciljem sticanja dobiti. Iz tog razloga, nakon isteka perioda privremenog prestanka obavljanja djelatnosti mogu nastaviti sa svojim poslovanjem.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, ovim zakonom uvodi se mogućnost privremene odjave poslovanja jedne ili više izdvojenih jedinica preduzetnika. Ova mogućnost uvodi se sa namjerom da preduzetnik, zbog poteškoća u poslovanju ili iz drugih razloga, može privremeno da odjavi svoju izdvojenu jedinicu i nakon što se steknu uslovi da ponovo nastavi sa obavljanjem djelatnosti. Koristeći ovu mogućnost preduzetnik nije u obavezi da zatvara i ponovo otvara izdvojenu jedinicu. Na taj način preduzetnik zadržava poreski broj izdvojene jedinice i ima manje troškove registracije, jer se vodi samo jedan registracioni postupak.

Pored toga, ovim zakonom ukida se obaveza za preduzetnike da najkasnije u roku od osam dana po isteku vremena privremenog prestanka obavljanja djelatnosti upute podnesak registracionom organu, kojim obavještavaju pomenuti organ da nastavljaju sa radom. Prema novom zakonskom rješenju registracioni organ po službenoj dužnosti mijenja status preduzetnika koji su koristiti institut privremenog prestanka – iz privremeno odjavljen u aktivan. Na taj način, smanjuju se administrativne radnje za preduzetnike koji koriste ovaj institut.

Članom 60. propisuju se načini prestanka poslovanja u formi preduzetnika. Prema ovom članu, a kao i u važećem zakonu, preduzetnik može prestati na osnovu zahtjeva i po sili zakona. U odnosu na važeći zakon, novina je da se za preduzetnika uvodi obaveza uklanjanja istaknutog poslovnog imena sa objekta u kojem je poslovao, kao i da obriše sve vidove oglašavanja u elektronskom i materijalnom obliku. Ova obaveza uvodi se kako bi se spriječilo prikazivanje podataka preduzetnika koji su prestali sa poslovanjem, a sve S ciljem

stvaranja pravnih pretpostavki koje trebaju da onemoguće razvoj „sive ekonomije“ i neformalnog sektora.

Takođe, ovom članom zadržava se važeće zakonsko rješenje koje ima za cilj spriječiti veliku vremensku razliku između dana donošenja rješenja i datuma sa kojim bi se utvrđivao prestanak rada preduzetnika.

Članom 61. propisuju se načini postupanja registracionih organa po osnovu zahtjeva za prestanak obavljanja djelatnosti. Ovi načini podrazumijevaju pozivanje preduzetnika da uredi zahtjev ako u njemu nisu navedeni svi potrebni podaci ili dostavljeni potrebni dokumenti, odnosno usvajanje ili odbijanje zahtjeva, a u zavisnosti da li su ispunjeni uslovi za prestanak obavljanja djelatnosti.

Članom 62. taksativno se propisuju slučajevi kada registracioni organ po sili zakona utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti za preduzetnika. U odnosu na važeći zakon koji propisuje utvrđivanje prestanka obavljanja djelatnosti u svim slučajevima kada se preduzetniku izrekne pravosnažna kazna zatvora od najmanje šest mjeseci, ovim članom predlaže se da se prestanak rada utvrdi isključivo u slučajevima kada preduzetnik bude osuđen za krivična djela protiv privrede i platnog prometa. U skladu s tim, a u odnosu na postojeće zakonsko rješenje, ovim članom propisuje se uži opseg krivičnih kazni po osnovu kojih se utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti.

Takođe, ovim članom daje se i opis slučaja prestanka postojanja prirodnih i drugih uslova, a sve s ciljem postizanja jasnoće ovog razloga za utvrđivanje prestanka obavljanja djelatnosti i ostvarivanja njegove pravilne primjene u praksi.

Pored toga, novina u ovom članu je i uvođenje zabrane registracije u periodu od godinu dana za lica kojima je prestanak obavljanja djelatnosti utvrđen po sili zakona, a na osnovu pravosnažne presude za krivično djelo protiv privrede i platnog prometa ili zbog dostavljanja lažnih isprava. Razlog za uvođenje navedene zabrane je sankcionisati lica koja su svojim ponašanjem direktno ili indirektno djelovala protiv privrede ili na prevaran način pokušala ostvariti lične interese, a na teret opštih interesa društva.

Članom 63. normira se postupanje registracionog organa u situacijama kada preduzetnici ne registruju prestanak obavljanja djelatnosti, nego samo jednostrano prestanu sa poslovanjem.

Sa jedne strane cilj ovog zakonskog rješenja je održavanje ažurnosti i tačnosti podataka u registrima preduzetnika. Na taj način, organi i građani imaju pouzdan i ispravan podatak o broju preduzetnika koji posluju, a što predstavlja osnov za donošenje kvalitetnih mjera i programa podsticanja razvoja, kao i za pravilnu ocjenu opravdanosti pokretanja poslovne aktivnosti.

Sa druge strane ova odredba ima pozitivno dejstvo i prema samom preduzetniku koji je prestao sa obavljanjem djelatnosti bez registracije prestanka rada. Ovo dejstvo proističe iz činjenice da sticanjem statusa odjavljen, preduzetniku prestaju da teku dalje poreske i druge obaveze koje ima u poslovanju.

Pored toga, ovim članom daje se mogućnost registracionom organu da provjeri navode preduzetnika koji se nakon dostave pismena izjasni da posluje. Ako sumnja u tačnost izjašnjenja preduzetnika, registracioni organ može se obratiti Poreskoj upravi radi ispitivanja istinitosti navoda preduzetnika, odnosno provjere da li preduzetnik posluje. Ova mogućnost uvodi se radi uspostavljanja mehanizma provjere istinitosti navoda preduzetnika u vezi sa njegovim poslovanjem i kao preventivna mjera da preduzetnici ne daju netačna izjašnjenja. Navedena provjera podrazumijeva utvrđivanje da li preduzetnik podnosi poreske prijave, plaća doprinose i dostavlja izvještaj o evidenciji prometa preko fiskalne kase. U slučaju da se ispostavi da preduzetnik ne podnosi poreske prijave, ne plaća doprinose i ne dostavlja

izvještaj o evidenciji prometa preko fiskalne kase, registracioni organ za tog preduzetnika utvrđuje prestanak obavljanja djelatnosti.

Čl. od 64. do 66. uvodi se nova mogućnost za lica koja posluju ili namjeravaju poslovati u formi preduzetnika. Ova mogućnost odnosi se na prenos obavljanja djelatnosti sa lica koje je registrovani preduzetnik na drugo fizičko lice. Važeći zakon nije izričito propisivao ovu mogućnost. Međutim, u praksi se prenos obavljanja djelatnosti odvijao u dvije faze, a koje su podrazumijevale promjenu načina obavljanja djelatnosti iz samostalnog u zajedničko, pa potom opet u samostalno poslovanje.

S ciljem izbjegavanja da se vode dva registraciona postupka, koja za svoju suštinu imaju promjenu vlasnika poslovanja, predlaže se da preduzetnik može direktno i kroz jedan postupak svoje poslovanje da prenese na drugo lice.

Pored toga, a radi postizanja pravne sigurnosti u postupku promjene vlasnika poslovanja, propisuje se da je za prenos obavljanja djelatnosti nužno da preduzetnik i preduzetnik sticalac zaključe notarski obrađen ugovor. U vezi sa ugovorom o prenosu obavljanja djelatnosti, zakonom se precizno uređuju pitanja koja se obrađuju tim ugovorom, a sve s ciljem zaštite interesa lica koja učestvuju u ovom pravnom poslu, kao i zaštite interesa povjerilaca preduzetnika. U vezi sa zaštitom interesa povjerilaca, važno je istaći da je uslov za realizaciju ovog pravnog posla da su vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i imovine preduzetnika sticaoca dovoljne da se mogu izmiriti svi dugovi preduzetnika iz ranijeg poslovanja.

Kako pomenuti ugovor obavezno obuhvata imovinu, potraživanja i dugovanja preduzetnika koja su nastala u toku poslovanja, izričito se propisuje primjena Međunarodnih standarda vrednovanja (IVS) kod procjene imovine preduzetnika i preduzetnika sticaoca.

Osim navedenog, predmetnim članovima propisuju se i dejstva koja nastaju registracijom prenosa obavljanja djelatnosti. Kod ovih dejstava važno je istaći da preduzetnik sticalac zadržava jedinstveni identifikacioni broj preduzetnika. Na taj način preduzetnik sticalac u potpunosti nastavlja kontinuitet poslovanja.

Čl. 67. i 68. uređuje se institut nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika. Važeći zakon propisivao je samo privremeni nastavak obavljanja djelatnosti, koji je mogao trajati do okončanja ostavinskog postupka ili najduže dvije godine. Navedeno zakonsko rješenje otežavalo je poslovanje preduzetnicima, jer je podrazumijevalo prekid obavljanja djelatnosti poslije okončanja ostavinskog postupka, pa ponovnu registraciju lica koje je naslijedilo imovinu preduzetnika. U skladu s tim, važeći zakon ne dopušta da se postigne kontinuitet u poslovanju nakon smrti preduzetnika.

Iz tog razloga, lica koja su nastavljala sa poslovanjem imala su poteškoća u praksi, jer su bila u obavezi da plate porez na dodatu vrijednost na zalihe robe u slučaju kada su zbog okončanja ostavinskog postupka morala da prestanu sa poslovanjem. Osim toga, lica koja su nastavljala sa poslovanjem imaju i obavezu da tri puta iniciraju postupak registracije, i to: za nastavak poslovanja nakon smrti preduzetnika, pa postupak prestanka obavljanja djelatnosti poslije okončanja ostavinskog postupka i nakon toga ponovnu registraciju kao preduzetnik.

S ciljem rješavanja iznesenih nedostataka važećeg zakona, ovim zakonskim rješenjima uvodi se mogućnost za trajni nastavak obavljanja djelatnosti. Uvođenjem ove mogućnosti stvaraju se pretpostavke za postizanje kontinuiteta u obavljanju djelatnosti, izbjegavaju se nepotrebni troškovi u poslovanju preduzetnika i smanjuje se broj administrativnih postupaka.

Pored toga, a u odnosu na važeći zakon i s ciljem ujednačavanja prakse registracionih organa, ovim članovima propisuju se i pravna dejstva koja proizvodi nastavak obavljanja djelatnosti.

Takođe, predlaže se i promjena dokumenta koji se dostavlja registracionom organu prilikom podnošenja zahtjeva za privremeni nastavak obavljanja djelatnosti. Važeći zakon propisuje da se uz zahtjev dostavlja sporazum o nastavku obavljanja djelatnosti koji potpisuju članovi porodičnog domaćinstva, odnosno nasljednici. U odnosu na to zakonsko rješenje, predlaže se da članovi porodičnog domaćinstva, odnosno nasljednici dostavljaju izjavu o nastavku obavljanja djelatnosti umjesto navedenog sporazuma. Kako je izjava manje formalan dokument od sporazuma, suština ove izmjene je pojednostaviti i smanjiti formalnosti u postupku privremenog nastavka obavljanja djelatnosti.

Članom 69. utvrđuje se pravo na nastavak obavljanja djelatnosti u slučaju kada se preduzetniku oduzme poslovna sposobnost. Ovo pravo propisano je i važećim zakonom.

U odnosu na važeći zakon, ovim članom detaljnije i preciznije se propisuju uslovi za nastavak obavljanja djelatnosti i pravna dejstva samog nastavka. Na taj način otklanjaju se dileme i nedoumice kod stranaka i registracionih organa u vezi sa sprovođenjem postupka registracije nastavka obavljanja djelatnosti u slučaju oduzimanja poslovne sposobnosti.

Članom 70. utvrđuje se pravo za preduzetnika da svoje poslovanje može nastaviti putem poslovođe za vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, ovim zakonom pravo na nastavak obavljanja djelatnosti ne dopušta se preduzetnicima koji su pravosnažno osuđeni za krivično djelo iz grupe krivičnih djela protiv privrede i platnog prometa. Ovo ograničenje uvodi se iz razloga što je osnovni cilj pomenute grupe krivičnih djela zaštita privredne stabilnosti i ekonomskog sistema. Iz tog razloga, ako je lice preduzimalo radnje na ugrožavanju privrednih odnosa i za to je pravosnažno krivično osuđeno, nije cjelishodno dopustiti tom licu da nastavi sa poslovanjem.

Čl. 71. i 72. uređuje se način vođenja registra preduzetnika, koji vode registracioni organi. Pored toga, ovim članovima utvrđuju se statusi koje preduzetnici mogu imati u registru i propisuju dokumenti koje registracioni organi izdaju o podacima iz evidencije u registru preduzetnika.

Istovremeno, ovim članom propisuje se još jedna funkcija jedinstvene elektronske aplikacije, koja registracionim organima, osim upotrebe u postupku registracije preduzetnika, služi i za vođenje registra preduzetnika u elektronskom obliku. Na taj način ovi organi mogu da pretražuju i analiziraju unesene podatke o preduzetnicima koji posluju na teritoriji njihove jedinice lokalne samouprave. Takođe, ova aplikacija koristi se i za povezivanje sa Agencijom za posredničke, informatičke i finansijske usluge, koja vodi centralni registar preduzetnika.

U vezi sa statusima preduzetnika u registru, potrebno je navesti da se ukida status „u pripremi“. Ovaj status se ukida iz razloga što se ovim zakonom briše mogućnost da fizičko lice registruje pripremne radnje za obavljanje djelatnosti. Brisanje navedene mogućnosti preduzeto je zbog činjenice da fizičko lice u praksi nije moglo ostvariti pogodnosti kod drugih organa, organizacija i privrednih subjekata u slučaju kada se registruje za pripremne radnje. Iz tog razloga, cjelishodno je obrisati mogućnost registracije za pripremne radnje, a samim tim potrebno je ukinuti i status „u pripremi“ u registru preduzetnika.

Što se tiče dokumenata koje registracioni organi izdaju iz registra preduzetnika, ovim zakonskim rješenjem zadržavaju se isti dokumenti koji su propisani i važećim zakonom. U skladu s tim, registracioni organi, na zahtjev zainteresovane stranke, izdaju izvode ili uvjerenja ili potvrde o podacima iz evidencije u registru preduzetnika.

Novinu u ovom zakonu predstavlja uvođenje obaveze za registracioni organ da na svojoj internet stranici objavi izvještaj u kojem prikazuje osnovane i odjavljene preduzetnike na mjesečnom nivou u tekućoj kalendarskoj godini. Cilj navedene javne objave je stvoriti mogućnost da se komunalna preduzeća i sva druga zainteresovana lica mogu na jednostavan način upoznati sa preduzetnicima koji otpočinjaju, odnosno prestaju sa poslovanjem. Na taj

način sva zainteresovana lica dobijaju ažurne podatke u vezi sa novim i zatvorenim preduzetnicima, a što doprinosi donošenju kvalitetnih poslovnih odluka.

Pored toga, ovim odredbama daje se ovlašćenje ministru privrede i preduzetništva da donese podzakonski akt kojim se detaljnije uređuju sadržaj i druga pitanja od značaja za vođenje i korišćenje registra preduzetnika.

Čl. 73. i 74. obrađuju se pitanja funkcionisanja postupka registracije preduzetnika sa tehničke strane, zaštite, pregleda i preuzimanja podataka iz centralnog registra preduzetnika.

Za pitanje tehničkog održavanja postupka registracije preduzetnika uzeto je u obzir da se ovaj postupak odvija putem jedinstvene elektronske aplikacije, kao dijela Jedinstvenog sistema za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj. Prema Zakonu o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 67/13, 15/16 i 84/19), Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge zadužena je za pravilno i trajno funkcionisanje navedenog jedinstvenog sistema za registraciju.

Shodno navedenom, ovim odredbama predlaže se da Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge vodi računa o tehničkim zahtjevima za operativno sprovođenje postupka registracije preduzetnika i bezbjednosti podataka iz ovog postupka.

Što se tiče pregleda i preuzimanja podataka iz centralnog registra preduzetnika, ovim odredbama zakonski se kodifikuje dokument „Aktuelni pregled podataka preduzetnika iz Registra poslovnih subjekata“. Ovaj dokument propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja centralnog registra preduzetnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 102/13 i 70/22). Na osnovu navedenog pravilnika, i u ovom trenutku sva zainteresovana lica mogu pregledati i preuzimati poslovne podatke preduzetnika iz centralnog registra preduzetnika.

Ipak, a s ciljem ostvarivanja načela javnosti, predlaže se da se definicija i osnovni sadržaj navedenog dokumenta normira i u ovom zakonu. Na taj način, zakonski se naglašava jednostavan i lak pristup poslovnim podacima preduzetnika. U skladu s tim, korišćenjem navedenog dokumenta svi organi, organizacije, institucije, privredni subjekti i građani u realnom vremenu i na vrlo praktičan i dostupan način dobijaju tačne i pouzdane informacije o poslovnim podacima preduzetnika. Osim toga, ovaj dokument doprinosi i suzbijanju „sive ekonomije“, jer sve zainteresovane stranke mogu provjeriti da li je određeno lice registrovano, odnosno da li legalno posluje.

Takođe, predlaže se da Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge, uz saglasnost ministra privrede i preduzetništva, donese podzakonski akt kojim će se detaljnije razraditi iznesena pitanja u vezi sa centralnim registrom preduzetnika.

Članom 75. propisano je da zastupanje i usklađivanje zajedničkih interesa preduzetnika na području Republike vrši Komora samostalnih preduzetnika Republike Srpske, kao stručno-poslovna, nevladina, neprofitna organizacija sa sjedištem u Banjoj Luci.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje, predlaže se promjena naziva komore (Zanatsko-preduzetnička komora Republike Srpske) u Komora samostalnih preduzetnika Republike Srpske. Razlog za predloženu izmjenu su nedoumice koje je postojeći naziv izazivao u široj javnosti. Naime, nije bilo vidljivo ko su članovi komore i čije interese komora zastupa. Pored toga, sami preduzetnici nisu prepoznali Komoru kao organizaciju koja zastupa njihove interese. U skladu sa inicijativom samih preduzetnika kao i Komore, predložena je izmjena naziva.

Članom 76. utvrđuje se koncept obaveznog članstva u Komori. Prema ovom konceptu preduzetnici postaju članovi Komore upisom u registar preduzetnika. Ovaj koncept utvrđuje se iz razloga što je reprezentativna pozicije Komore, u smislu članstva, rezultata, kvaliteta i stručnosti, u odnosima prema organima, institucijama i samom članstvu, neuporedivo izraženija u konceptu obaveznog članstva nego po principu dobrovoljnog članstva. Sa

propisivanjem ovog koncepta komorski sistem preduzetnika funkcioniše kao jedinstven i efikasan u radu.

U skladu sa konceptom obaveznog članstva, komorski sistem zasniva se na načelima:

1. zakonitosti – zakonsko uređivanje svih pitanja značajnih za postojanje i uspješno funkcionisanje Komore (pojam, članstvo, organizacija, djelokrug rada, organi Komore, saradnja sa drugim organima i organizacijama, način finansiranja, sud časti i drugo),

2. javnosti – rad Komore je javan,

3. ravnopravnosti – svi članovi Komore su jednaki u pravima i obavezama,

4. teritorijalne cjelovitosti – Komora obavlja svoje zadatke na teritoriji cijele Republike Srpske,

5. jedinstvenosti članstva – sva lica registrovana kao preduzetnici sa sjedištem u Republici Srpskoj su članovi Komore.

Pored toga, zadržava se i mogućnost da i druge organizacije postanu članovi Komore, a u skladu sa sopstvenim interesima i procjenom.

Članom 77. propisuje se organizacioni sistem Komore. Važeći zakon propisuje da je udruženje, koje se osniva za jednu ili više jedinica lokalne samouprave, osnovna organizaciona jedinica komorskog sistema. Međutim, praksa je pokazala da u lokalnim zajednicama aktivno djeluje mali broj udruženja koja ne mogu obezbijediti nivo usluga koji je potreban preduzetnicima.

Zbog navedenog, ovim članom predlaže se da Komora može organizovati svoj rad posredstvom područnih komora i kancelarija. Teritorijalni obuhvat i sjedišta područnih komora organizuju se u skladu sa dijelom prostornog plana Republike kojim se utvrđuju primarni regijski centri sa pripadajućim jedinicama lokalne samouprave. Prostornim planom Republike Srpske do 2025. godine utvrđeno je da u Republici ima šest primarnih regijskih centara, i to: Banja Luka, Prijedor, Doboj, Bijeljina, Istočno Sarajevo i Trebinje. U skladu s tim, Komora svoj rad treba da organizuje kroz šest područnih komora. Na ovaj način uspostavlja se sistem koji čine republička komora i područne komore, po uzoru na organizaciju Privredne komore Republike Srpske.

Slijedom navedenog, Komora i područne komore su osnovne organizacione jedinice jedinstvenog komorskog sistema koje obrazuju i čine jedinstvenu komorsku organizaciju osnovanu Zakonom.

Članom 78. normira se statut kao dokument kojim se uređuju sva pitanja potrebna za funkcionisanje područne komore. Osim toga, propisuje se i da Komora daje saglasnost na statut područne komore. Na taj način, naglašava se potreba međusobnog jedinstva i usaglašavanja cjelokupnog komorskog sistema, a sve s ciljem adekvatnog i koordinisanog zastupanja interesa preduzetnika pred organima i drugim organizacijama.

Čl. 79. i 80. propisuju se zadaci područne komore i Komore. Prema ovim članovima jedna od osnovnih nadležnosti Komore i njenih organizacionih jedinica je zastupanje interesa preduzetnika pred organima zakonodavne i izvršne vlasti prilikom oblikovanja privrednog sistema, posebno u pripremi zakonodavstva i mjera ekonomske politike od značaja za privredu. Pored toga, značajni zadaci su usklađivanje interesa članova, promovisanje proizvoda preduzetnika u zemlji i inostranstvu, obavljanje analitičko-konsultativnih i stručno-edukativnih poslova od značaja za registraciju i poslovanje preduzetnika. Kod zastupanja zajedničkih interesa svih preduzetnika pred organima, institucijama i organizacijama, potrebno je imati u vidu da ispunjavanje ovog zadatka podrazumijeva složeni proces usklađivanja različitih interesa prema djelatnostima, veličini i drugim specifičnostima preduzetnika. Shodno tome, i zadatak zastupanja zajedničkih interesa ukazuje na potrebu za konceptom obaveznog članstva, jer Komora taj vrlo bitan zadatak može kvalitetno obaviti samo ako su svi preduzetnici članovi komorskog sistema.

Slijedom iznesenog, djelovanje komorskog sistema usmjereno je u pravcu uspostavljanja efikasnog servisa koji je u funkciji zaštite prava i ostvarivanja interesa preduzetnika, kao i razvoja i unapređenja privrede u Republici Srpskoj.

Članom 81. definišu se pitanja koja se uređuju statutom Komore. Statut Komore objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Čl. od 82. do 86. propisuju se organi Komore, njihove nadležnosti i trajanje mandata. U vezi sa organima, potrebno je istaći da se Zakonom uspostavlja sistem koji u potpunosti promovise organizacioni princip karakterističan za komorski način organizovanja, u smislu da članovi skupštine i upravnog odbora Komore mogu biti isključivo preduzetnici koji posluju.

Skupština kao predstavnički organ donosi odluke o pravima i obavezama članova Komore, obavlja normativne i izborne poslove, u smislu donošenja akata od značaja za rad Komore i izbora članova drugih organa Komore, te odlučuje u vezi sa imovinskim i drugim pitanjima od značaja za funkcionisanje Komore.

Što se tiče poslova upravljanja Komorom, ovaj zakon, kao i važeće zakonsko rješenje, propisuje da ove poslove obavljaju upravni odbor i direktor. Ovaj način upravljanja propisuje se s ciljem postizanja objektivnosti i transparentnosti u donošenju poslovnih odluka u Komori, kao i radi postizanja nadzorne funkcije nad obavljanjem zadataka tekućeg poslovanja. U skladu s tim, upravni odbor obavlja određene upravljačke poslove, kao što je odlučivanje o korišćenju sredstava Komore. Pored toga, upravni odbor obavlja i nadzornu funkciju, koja podrazumijeva praćenje izvršavanja obaveza direktora i članova Komore.

Direktor Komore je izvršni organ koji je zadužen za sprovođenje poslovne politike i odgovara za zakonitost rada Komore. U skladu s tim, a za razliku od skupštine i upravnog odbora, direktor Komore je profesionalno angažovano lice, koje se bira posredstvom javnog konkursa.

Posljednji organ Komore koji se propisuje ovim zakonom je sud časti. Ovaj sud je nezavisni organ koji se uspostavlja s ciljem zaštite poslovnih običaja i pravila struke kod preduzetnika, postizanja društveno odgovornog poslovanja, povećanja povjerenja potrošača u kvalitet proizvoda i usluga preduzetnika, a što sve doprinosi jačanju konkurentnosti preduzetnika. Prema tome, sud časti kao organ za alternativno rješavanje sporova ima značajnu ulogu u zaštiti preduzetnika i prava potrošača.

Članom 87. propisuju se izvori sredstava za funkcionisanje komorskog sistema, a to su članarina, prihodi od naknada za usluge koje pruža Komora i sredstva iz drugih izvora. Pod drugim izvorima podrazumijevaju se pokloni, donacije i slično. Kao i u važećem zakonu, i ovom odredbom predlaže se da skupština Komore odlukom utvrđuje visinu godišnje članarine i način njene raspodjele između Komore i područnih komora.

Za razliku od važećeg zakonskog rješenja, koje utvrđuje najviši iznos godišnje članarine u apsolutnom iznosu od 24 KM, ovim članom predlaže se utvrđivanje iznosa godišnje članarine u relativnom iznosu. Prema ovom članu, visina godišnje članarine u Komori ne bi mogla biti veća od 2,5% od iznosa prosječne neto plate u Republici u mjesecu decembru iz prethodne kalendarske godine, a prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske. Ovo rješenje predlaže se s ciljem ostvarivanja kontinuirane povezanosti i srazmjere između prosječne plate i visine članarine u Komori. U skladu s tim, visina članarine u Komori usklađivaće se na godišnjem nivou u odnosu na prosječnu neto platu u Republici u decembru prethodne kalendarske godine. Na primjeru prosječne neto plate u decembru 2022. godine i u maksimalnom iznosu predloženog procenta, visina članarine u Komori za 2023. godinu iznosila bi 29 KM.

Takođe, ovim članom predlaže se i osnovno pravilo kod raspodjele novčanih sredstava koja su prikupljena po osnovu članarine i iz drugih izvora.

U vezi sa navedenom raspodjelom, važeće zakonsko rješenje propisuje da se 30% od prikupljenih sredstava izdvaja za Komoru, a da se 70% dodjeljuje organizacionim jedinicama Komore. Međutim, pomenuti propisani odnos raspodjele sredstava nije omogućavao Komori da uspostavi efikasan rad stručne službe, koja bi mogla da sprovodi sve zadatke za koje je Komora zadužena, kao i da pruži neophodan nivo usluga u skladu sa zahtjevima članstva.

Iz tog razloga, a s ciljem stvaranja pretpostavki da Komora može kvalitetno obavljati svoje zadatke i djelokrug poslova, ovom odredbom predlaže se da se najmanje 60% od prikupljenih sredstava izdvaja za Komoru, a preostali iznos od najmanje 40% da se dodjeljuje područnim komorama.

Čl. od 88. do 91. regulišu se poslovi upravnog i inspeksijskog nadzora nad sprovođenjem odredaba Zakona i propisa donesenih na osnovu njega. U odnosu na važeći zakon, ovim odredbama potpunije i preciznije propisuju se predmeti kontrole prilikom vršenja inspeksijskog nadzora, kao i ovlašćenja nadležnog inspeksijskog organa ako se utvrdi da su prekršene odredbe ovog zakona.

Detaljnija razrada odredaba u vezi sa inspeksijskim nadzorom preduzima se s ciljem postizanja jasnoće koje su obaveze preduzetnika iz ovog zakona predmet inspeksijskih pregleda. Na taj način doprinosi se unapređenju rada nadležnih inspektora i postizanju efikasnih i pouzdanih rezultata prilikom inspeksijskih pregleda.

Čl. od 92. i 97. propisane su radnje koje se kvalifikuju kao prekršaji, te za njih su predviđene novčane sankcije, čije su visine u skladu sa Zakonom o prekršajima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 63/14, 110/16, 100/17 i 90/23).

Članom 98. daje se pravo preduzetnicima koji su registrovani za zajedničko obavljanje djelatnosti, da mogu nastaviti sa poslovanjem. Ovo pravo propisuje se iz razloga što se ovim zakonom ukida mogućnost registracije za zajedničko obavljanje djelatnosti. Iz tog razloga, a kako se ne bi ugrozila prava i interesi preduzetnika koji su već registrovani za zajedničko obavljanje djelatnosti, za te preduzetnike utvrđuje se pravo na nastavak poslovanja. Ovaj nastavak poslovanja nije vremenski ograničen i preduzetnik produžava sa obavljanjem djelatnosti sve dok se ne odluči na prestanak rada ili prenos poslovanja na drugo lice.

Članom 99. propisuje se obaveza usklađivanja poslovanja za lica koja su se dva ili više puta registrovali kao preduzetnici. Ova obaveza podrazumijeva da ta lica svoje poslovanje usklade na način da imaju jednu registraciju u formi preduzetnika sa jednim sjedištem i jednom ili više izdvojenih jedinica.

Razlog za utvrđivanje ove obaveze zasniva se na pravilu da se fizičko lice može jednom registrovati kao preduzetnik. Zbog toga, potrebno je uvesti navedenu obavezu usklađivanja poslovanja za sva lica koja imaju dvije ili više aktivne registracije u formi preduzetnika.

Prema podacima iz centralnog registra preduzetnika, oko 120 fizičkih lica imaju najmanje dvije registracije u ovoj privrednoj formi. Budući da u Republici Srpskoj posluje više od 25.000 preduzetnika, navedeni broj dvostrukih registracija je izuzetno mali u odnosu na ukupan broj preduzetnika. U skladu s tim, navedena obaveza usklađivanja ne obuhvata značajan broj preduzetnika i samim tim neće predstavljati dodatnu obavezu za veći broj preduzetnika.

Rok za ispunjenje navedene obaveze usklađivanja je jedna godina od dana stupanja na snagu ovog zakona. U slučaju da preduzetnik ne ispunji navedenu obavezu usklađivanja, nadležni inspeksijski organ prema tom preduzetniku prvo će preventivno djelovati u smislu ostavljanja dodatnog roka da izvrši obavezu usklađivanja. Ukoliko se preduzetnik ne uskladi ni u tom dodatnom roku, nadležni inspeksijski organ prekršajno sankcioniše tog preduzetnika sa minimalnom kaznom, uz ostavljanje novog roka za usklađivanje. Ako se preduzetnik ne

uskлади ni u novom roku, nadležni inspekcijski organ ponovo prekršajno sankcioniše tog preduzetnika i izriče mu zabranu obavljanja djelatnosti.

Članom 100. propisuju se izdavanje certifikata tradicionalnog zanatskog proizvoda i tradicionalnog zanatlije po službenoj dužnosti za preduzetnike koji imaju status starog i umjetničkog zanata i domaće radinosti. Ovo postupanje propisuje se iz razloga što su postupci za sticanje certifikata tradicionalnog zanatskog proizvoda i tradicionalnog zanatlije po svojoj suštini ekvivalentni ranijim postupcima za sticanje statusa starog i umjetničkog zanata i domaće radinosti. Iz tog razloga, preduzetnici sa navedenim statusima nema potrebe da ponovo prolaze proceduru za certifikovanje. Shodno tome, ovom odredbom propisuju se postupanje po službenoj dužnosti da se ne bi stvarali dodatni troškovi i obaveze za preduzetnike.

Članom 101. propisuje se dužnost preduzetnika da u registar preduzetnika upiše svoju elektronsku poštu. Ova dužnost za preduzetnike propisuje se kako bi se stvorili uslovi za ekonomičniju komunikaciju između registracionih i drugih organa i preduzetnika.

Članom 102. propisuje se rok do kada se komorski sistem preduzetnika treba uskladiti sa odredbama ovog zakona.

Članom 103. uređuje se način okončanja ranije započetih postupaka registracije preduzetnika.

Čl. 104. i 105. definisani su rokovi za donošenje novih podzakonskih akata i rokovi važenja ranijih podzakonskih akata.

Članom 106. propisuje se da Vlada Republike Srpske donosi odluku kojom će se konstatovati da su ispunjeni tehnički i drugi uslovi za vođenje postupka elektronske registracije poslovnih subjekata i preduzetnika.

Potreba za donošenjem ove odluke zasniva se na činjenici da softversko rješenje za operativno sprovođenje postupka elektronske registracije nije u potpunosti spremno za korišćenje. Zbog toga, ostavlja se pravo Vladi Republike Srpske da svojom odlukom konstatuje kada mogu početi sa operativnom primjenom postupci elektronske registracije poslovnih subjekata i preduzetnika, kao i elektronska provjera ispunjenosti uslova u vezi sa identitetom, stanjem poreskih obaveza, zaštitnom mjerom zabrane obavljanja djelatnosti i novčanim kaznama iz oblasti finansijskog i ekonomskog poslovanja kod sprovođenja postupka registracije preduzetnika u pisanom obliku.

Čl. 107. i 108. definisan je prestanak važenja postojećeg i početak stupanja na snagu novog zakona. Početak primjene Zakona propisan je za 1. januar 2025. godine, a s ciljem izrade podzakonskih akata koji će omogućiti lakšu primjenu Zakona organima jedinica lokalne samouprave.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJU NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Ministarstvo privrede i preduzetništva, kao obrađivač Nacrta zakona o samostalnim preduzetnicima, u postupku izrade Nacrta ovog zakona popunjavanjem Obrasca 1. procjene uticaja nacrta/prijedloga zakona sprovelo je sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

U vezi s problemom koji se želi riješiti, utvrđeno je da je Ministarstvo privrede i preduzetništva pristupilo izradi Nacrta zakona s ciljem poboljšanja kvaliteta postojećih zakonskih rješenja i otklanjanja uočenih nedostataka u njegovoj višegodišnjoj primjeni. U primjeni postojećeg zakona identifikovani su sljedeći problemi:

- U postupku registracije preduzetnika ne postoji mogućnost prenosa obavljanja djelatnosti sa lica koje je registrovani preduzetnik na drugo fizičko lice. Prema važećem zakonu prenos se odvijao u dvije faze, a koje su podrazumijevale promjenu načina obavljanja djelatnosti iz samostalnog u zajedničko obavljanja djelatnosti (pristupanje ortaka), pa potom opet u samostalno poslovanje (istupanje ortaka);

- U postupku registracije preduzetnika, u slučaju smrti preduzetnika, nasljednici mogu samo privremeno nastaviti obavljanje djelatnosti, koje može trajati do okončanja ostavinskog postupka ili najduže dvije godine. Navedeno otežava poslovanje preduzetnicima i ne dopušta da se postigne kontinuitet u poslovanju nakon smrti preduzetnika;

- Nedovoljna prepoznatljivost rada i organizovanost komorskog sistema koji zastupa interese preduzetnika.

Cilj donošenja zakona je razvoj i unapređivanje poslovanja samostalnih preduzetnika, zaštita starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti, te njihova bolja vidljivost u privredi Republike Srpske. Posebni ciljevi se odnose na sljedeće:

- otklanjanje uočenih nedostataka važećeg zakonskog rješenja,
- dalje unapređenje postupka registracije preduzetnika,
- olakšano poslovanje u ovoj formi kako bi podsticali osnivanje novih subjekata i razvoj postojećih,

- jačanje komorskog sistema koji zastupa interese preduzetnika.

U vezi sa uticajem na javne budžete, utvrđeno je da se Nacrtom zakona nastoje otkloniti uočeni nedostaci važećeg zakonskog rješenja, što treba da dovede do povećanja broja preduzetnika i zaposlenih lica kod preduzetnika, a što će imati pozitivan indirektan uticaj na budžet Republike Srpske i budžete jedinica lokalne samouprave. Sprovođenje zakona vrši se u okviru redovnih planiranih sredstava budžeta i neće uticati na povećanje troškova organa vlasti.

Kada je u pitanju uticaj na poslovanje, Nacrtom zakona stvara se povoljnije poslovno okruženje u više segmenata: uvođenje mogućnosti za prenos obavljanja djelatnosti sa jednog na drugo lice; rješavanje pitanja privremenog i trajnog nastavka obavljanja djelatnosti nakon smrti preduzetnika; uvođenje mogućnosti da svim preduzetnicima pomoć u poslovanju mogu pružati članovi porodičnog domaćinstva koji imaju od 15 do 18 godina, odnosno članovi porodičnog domaćinstva koji su korisnici penzije; uvođenje mogućnosti za periodično poslovanje, a što predstavlja povećanje trajanja sezonskog poslovanja sa šest na devet mjeseci; uvođenje mogućnosti da se i izdvojene jedinice mogu registrovati za periodično poslovanje; propisivanje prava za preduzetnika da može registrovati privremeni prestanak izdvojene jedinice, dok u sjedištu nastavlja sa poslovanjem, unapređenje uloge Komore samostalnih preduzetnika u zastupanju interesa preduzetnika s ciljem stvaranja povoljnijeg poslovnog okruženja. U vezi sa uticajem Nacrta zakona na prilagođavanje preduzetnika, predviđa se da fizičko lice koje se dva ili više puta registrovalo kao preduzetnik mora svoje poslovanje uskladiti na način da ima jednu registraciju u formi preduzetnika sa jednim sjedištem i jednom ili više izdvojenih jedinica. Preduzetnik koji se dva ili više puta registrovao dužan je uskladiti svoje poslovanje u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Pored toga, preduzetnik je dužan da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona upiše u registar preduzetnika svoju elektronsku poštu. Takođe, Nacrtom zakona predviđa se ukidanje zajedničkog (ortakog) obavljanja djelatnosti. Preduzetnik koji je registrovan za zajedničko obavljanje djelatnosti nastavlja sa poslovanjem do promjene načina obavljanja djelatnosti iz zajedničkog u samostalno obavljanje (istupanje ortaka), prenosa obavljanja djelatnosti na jedno lice i prestanka obavljanja djelatnosti.

Nacrtom zakona propisana je formalnost - Izvod iz Centralnog registra preduzetnika. Navedena formalnost predviđena je i u važećem zakonu i u nepromijenjenoj formi propisana

je i u ovom nacrtu zakona. Međutim, s ciljem obezbjeđenja javnosti poslovnih podataka o svim subjektima koji posluju u formi preduzetnika, APIF na svojoj internet stranici omogućava svim zainteresovanim licima pretragu, pregled i preuzimanje poslovnih podataka preduzetnika. U skladu s tim, organizacije, institucije, privredni subjekti i građani mogu da dobijaju tačne i pouzdane informacije o poslovnim podacima preduzetnika. Osim toga, doprinosi se i suzbijanju „sive ekonomije“, jer sve zainteresovane stranke mogu provjeriti da li je određeno lice registrovano, odnosno da li legalno posluje.

U pogledu socijalnih uticaja, utvrđeno je da Nacrt zakona omogućava svakom punoljetnom licu poslovanje u formi preduzetnika, a imajući u vidu sva navedena zakonska unapređenja, može se očekivati dodatni rast broj subjekata koji će registrovati poslovanje u ovoj formi. Povećavanje broja zaposlenih ima pozitivan uticaj na tržište, životni standard i cijene koje plaćaju potrošači, kao i na kvalitet i dostupnost robe i usluga.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, Nacrt zakona neće imati direktnih uticaja.

U pogledu konsultacija utvrđeno je da je Prednacrt zakona objavljen na internet stranici Ministarstva privrede i preduzetništva. Na prednacrt i nacrt zakona sprovedene su javne konsultacije u kojima su svoje prijedloge i sugestije dostavili opštine i gradovi, ministarstva i Zanatsko-preduzetnička komora Republike Srpske.

Kada je u pitanju praćenje sprovođenja propisa, praćenje primjena zakona vršiće se praćenjem i nadzorom rada registracionih organa u postupku registracije. Pored toga, ažurno vođenje Centralnog registra preduzetnika obezbijediće sve potrebne podatke koji su značajni za praćenje stanja u ovoj oblasti i primjenu zakona. Isto tako, ostvariće se i adekvatna komunikacija i saradnja sa jedinicama lokalne samouprave, inspekcijским organima i Komorom i preduzetnicima s ciljem identifikovanja eventualnih problema vezanih za sprovođenje zakona u praksi. Pokazatelji na osnovu kojih će se pratiti ostvarenost definisanih ciljeva su: broj registrovanih preduzetnika i broj članova Komore samostalnih preduzetnika koji plaćaju članarinu.

Ministarstvo privrede i preduzetništva je, prilikom primjene skraćenog procesa procjene uticaja propisa, postupilo u skladu sa metodologijom propisanom u t. VI i VIII Odluke o procjeni uticaja propisa.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), Prednacrt zakona objavljen je na internet stranici Ministarstva privrede i preduzetništva da bi se učinio dostupnim široj javnosti radi davanja eventualnih primjedaba i komentara.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

Ekonomska opravdanost ovog zakona sadržana je u činjenici da se njegovim usvajanjem unapređuje oblast registracije i poslovanja u formi preduzetnika, kao i komorski sistem ove privredne forme. Dakle, donošenje ovog zakona poboljšava poslovno okruženje, u dijelu koji se odnosi na registraciju i poslovanje u formi preduzetnika, a što će za rezultat imati povećanje broja privrednih subjekata, a samim tim i ekonomske aktivnosti i konkurentnosti privrede Republike Srpske.